

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 29. JANUARJA 1976

ŠTEVILKA: 4. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

ZBOROM OBČINSKE SKUPŠČINE PREDLOŽENA ODLOČITEV ZA RAZPIS REFERENDUMA O SAMOPRISPEVKU

Prihodnji teden v četrtek, 5. februarja, predsedniki Boris Bregant, Franc Žerjav in Teodor Kreuzer, sklicujejo seje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Jesenice. Poleg že ustaljenih točk dnevnega reda – pregled in potrjevanje zapisnikov zadnjih sej ter delegatskih vprašanj, bodo obravnavali še naslednja vprašanja:

DRUŽBENI NAČRT RAZVOJA OBČINE V LETU 1976

Osnutek družbenega načrta razvoja občine v letu 1976 izvršni svet predlaga v razpravo in sklepanje, da se posreduje v javno razpravo delovnim ljudem in občanom. V uvodu osnutek obravnava izvajanje osnovnih ciljev in politike v minulem letu 1975 ter težišče politike družbeno-ekonomskega razvoja občine v letu

1976 s poudarkom na uveljavljanju socialističnega samoupravljanja, krepitvi varnosti, družbeni samo-

zaščiti in ljudskemu odporu ter uresničevanju pogojev za postopno stabilizacijo gospodarstva. Po prikazanih možnih okvirjih razvoja v letu 1976 so v osnutku načrta vsebovana vsa področja družbeno ekonomskega delovanja v občini s podatki in konkretnimi nalogami, vključno s predvidenimi investicijami v letu 1976. (Nadaljevanje na 2. strani)

INVENTIVNA DEJAVNOST V ŽELEZARNI

Leto tehnoloških inovacij in zaščite pravic industrijske lastnine pomeni le začetek dolgoročnega in celovitega procesa širšega in bolj organiziranega angažiranja vseh družbenih sil za hitrejši razvoj inventivnega dela. Da bi širši krog bralcev seznanili, kaj obsega inventivna dejavnost in kakšni so odnosi znotraj te dejavnosti, bomo v tem sestavku skušali na kratko obrazložiti nekatere pojme.

Invenција je neko novo spoznanje, zamisel oziroma ideja posameznika ali skupine. Invenција se porodi iz opazovanja okolice in ob razmiš-

ljanju, kako bi se dalo obstoječe stanje izboljšati ali prilagoditi specifičnim zahtevam. Inventivno delo (Nadaljevanje na 3. strani)

SAMOUPRAVNIM DELOVNIM SKUPINAM

V pisni informaciji, ki je dodatek k analizi pogojev za organiziranje TOZD smo zapisali, da naj samoupravne delovne skupine v sodelovanju s sindikalno organizacijo imenujejo delavca, ki bo pooblaščen za podpisovanje TOZD do imenovanja vodje TOZD in da samoupravne delovne skupine izvolijo po enega delegata, ki bo sodeloval pri usklajevanju morebitnih pripomb in podpisal sklep o ustanovitvi. Izgleda, da to ni bilo dovolj razumljivo zato še enkrat sporočamo:

1. Delavca pooblaščenega za podpisovanje TOZD bodo imenovali vse skupine bodoče TOZD in sicer enega samega. Osnovna organizacija sindikata pri tem sodeluje, ko predlaga kandidata za tega delavca. Prav gotovo bo to strokovni delavec na odgovornem delovnem mestu, v največ primerih bo to obratovodja ali v DS SS direktor sektorja. Ta delavec bo funkcijo pooblaščenega delavca opravljal do imenovanja vodje TOZD.

2. Delegat pooblaščen za usklajevanje in podpis sklepa o ustanovitvi TOZD pa je delavec samoupravne delovne skupine in ga skupina vsaka za sebe sama izvoli. To je prav tako, kot smo že do sedaj delali in volili delegate samoupravnih delovnih skupin za usklajevanje morebitnih pripomb na obravnavane akte ali odločitve.

Glede razprave samoupravnih sporazumov za kritje izgube železnice in elektro gospodarstva ter sporazumov o združevanju sredstev za železnico in luko Koper, priporočamo vodjem samoupravnih delovnih skupin, da na sestanku samoupravne delovne skupine preberejo tudi sklepe odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, ki zadevajo ta vprašanja. Sklepi so objavljeni v tej številki ŽELEZARJA v rubriki Samoupravni organi v preteklem tednu (na 4. strani).

Center za proučevanje
samoupravljanja
in informiranje

NA KONKRETNO VPRAŠANJE, KONKRETNI ODGOVOR

Zadnje čase se v Železarni vse pogostejše širijo govornice, da upokojenim delavcem, ki še naprej delajo, ne bomo podaljšali odločb, zato daje kadrovski sektor naslednjo informacijo:

Ni nam znano, od kod take novice, domnevamo pa, da jih širijo upokojeni delavci sami. Vzroki za to so vsaj trije:

1. Ob izdajanju odločb za določen čas, te izdajamo tudi upokojenim delavcem, ki še naprej delajo, smo nekoliko zaostriili kriterije. Zaenkrat smo to storili samo zato, da bi delavce, ki so večino svoje delovne sposobnosti in energije že dali podjetju, zaščitili. Pri tovrstni selekciji so nas vodili kriteriji kot so starost, zdravstveno stanje in potrebe po delavcih.

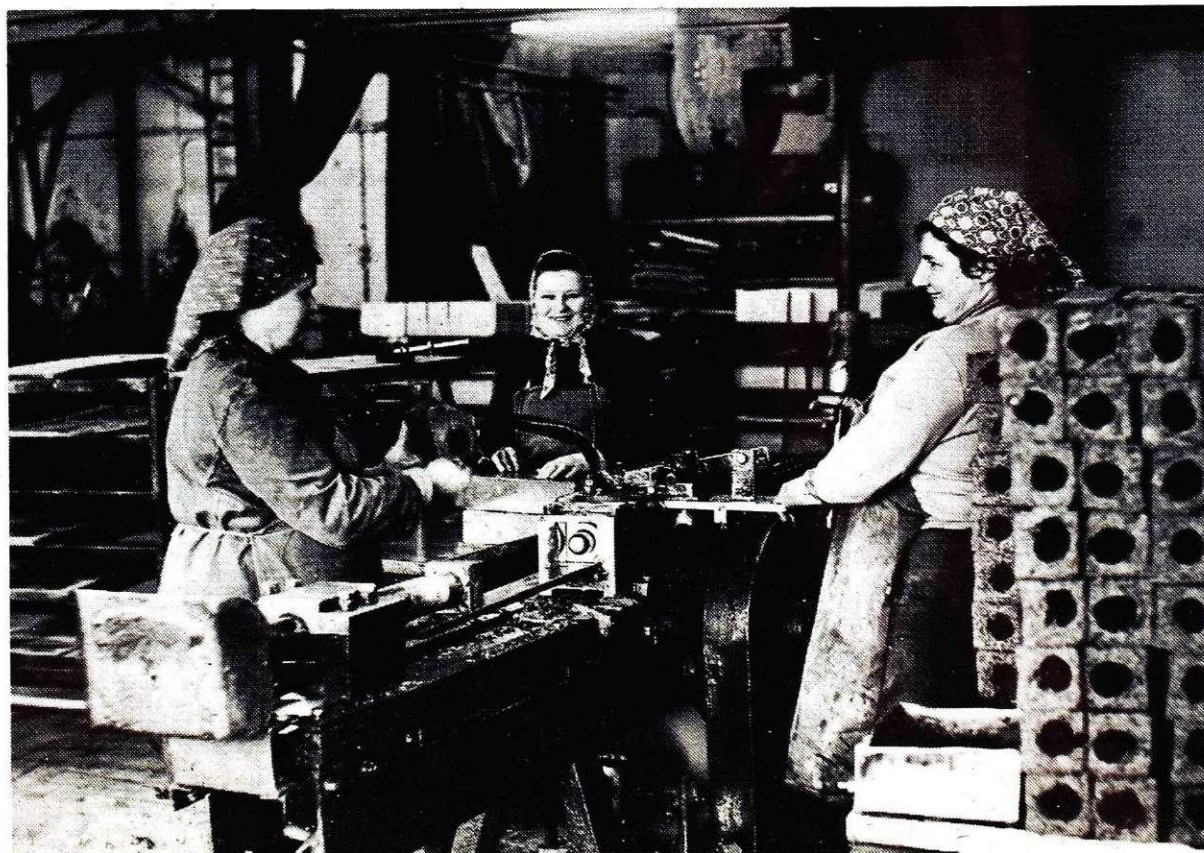
2. Splošna brezposelnost, tako doma kod drugod po svetu narašča,

zato je negotovost za zaposlitev iz dneva v dan večja. Po podatkih strokovnjakov OECD bo ob koncu letošnjega leta v Evropi 15.000.000 nezaposlenih delavcev. Vrste mladih nezaposlenih strokovnjakov po Jugoslaviji so že tolikšne, da se upravičeno sprašujemo, ali je prav, da delovna mesta zasedamo z upokojenici.

3. V letu 1976 ne smemo preokraciti dve odstotne stopnje rasti zaposlenosti. Skušajmo se pri posameznih vzrokih nekoliko ustaviti!

Strokovna komisija za sprejem delavcev na delo, ta pripravlja predlo-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Sodelavke-izdelovalke šamotne opeke na vakuum stiskalnici

KONSTITUANTNA SEJA KONFERENCE ZKS ŽELEZARNE

V torek, 3. februarja je sklicana konstituantna seja konference ZKS železarne Jesenice, ki jo sestavlja 55 članov izvoljenih v osnovnih organizacijah ZKS. Na seji bodo obravnavali poročilo o delu organizacij Zveze komunistov v obdobju 1973–1976, izvolili petnajstčlanski komite, sekretarja, namestnika sekretarja in organizacijskega sekretarja konference ZKS Železarne.

V Železarni je bilo v začetku mandata sedanjega partijskega vodstva, to je 30. aprila 1973 – 672 članov Zveze komunistov, po stanju 31. decembra 1975 pa je v tovarni 779 članov. V tem času je bilo sprejetih v članstvo 179 delavcev, 50 pa jih je prišlo na delo v Železarno že kot članov ZK. V tem času je bilo 17 članov izključenih, šest pa jih je samovoljno izstopilo iz organizacije. Upokojenih je bilo 41, umrlo deset, iz Železarne pa je odšlo 48 članov ZK.

V posameznih osnovnih organizacijah je delovalo po zadnjih statističnih podatkih: TOZD Talilnice – 119, TOZD Valjarne – 122, TOZD Hladna predelava – 111, TOZD VET – 219, DS Skupne službe – 188 in ŽIC – 20 članov ZK. Starostna struktura je dokaj ugodna, saj je 116 članov v starosti do 27 let, 119 v starosti od 27 do 35, 250 od 35 do 45 in 294 članov v starosti nad 45 let. Po partijskem stažu je največ članov s članstvom v ZK nad 25 let in sicer – 231, zatem so člani s stažem do pet let – 227, od pet do deset let je v članstvu 48 članov, od deset do 15 let – 62 članov, od 15 do 20 let – 141 članov in od 20 do 25 let – 70 članov.

Dejavnost tovarniške konference Zveze komunistov in njenih organov, kakor tudi osnovnih organizacij Zveze komunistov v Železarni je bila v tem mandatnem obdobju zelo razgibana. Saj so v tem času potekale razprave o osnutku nove republiške in zvezne ustave oziroma sprejemanje le-teh, nadalje razprave o pripravah na sedmi kongres Zveze komunistov Slovenije in deseti kongres Zveze komunistov Jugoslavije ter o sprejetih stališčih in sklepih na obeh kongresih. Nadalje v to obdobje sovpada uresničevanje tako imenovanih delavskih ustavnih dopolnil in uresničevanje novih ustavnih določil o nadaljnjem družbeno-ekonomskem razvoju samoupravnega socializma pri nas, borba za stabilizacijo našega gospodarstva in številne druge politične in družbene akcije. V tem se je tudi razpela aktivnost organizacij Zveze komunistov v Železarni. S kritično in samokritično oceno, kako je Zveza komunistov odigrala svojo avantgardno vlogo v tem izredno pomembnem, lahko bi rekli zgodovinsko prelomnem obdobju, si bodo komunisti na konferenci začetli svojo akcijsko dejavnost v naslednjem obdobju.

Pri nadaljnjih razvojnih nalogah in krepitvi družbene vloge Zveze komunistov pri uresničevanju in razvijanju samoupravnih socialističnih družbenih odnosov, bodo svojo akcijsko usmeritev črpali v sklepih pete seje centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in v sklepih in stališčih obeh kongresov Zveze komunistov. Seveda pa bodo pri vsem tem morali izhajati iz kar najbolj kritične presoje delovanja Zveze komunistov pri dosednji samoupravni preobrazbi v Železarni, kakor tudi na drugih področjih samoupravnega in družbenopolitičnega delovanja.

NAJBOLJ AKTIVNO DRUŠTVO V SLOVENIJI

Društvo rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov, ki deluje v naši železarni, je imela pretekli petek, 23. januarja, svoj redni občni zbor. Predsednik društva Stanko Čop je poleg 54 navzočih članov med gosti pozdravil podpredsednika republiške zveze DRMIT Andreja Pavlija, glavnega direktorja Železarne Petra Kunca, predsednika društva inženirjev in tehnikov Martina Šketa ter predsednika društva strojnih inženirjev in tehnikov Staneta Mencingerja. O delovanju društva, ki ga je predstavnik republiške zveze v svojem pozdravnem govoru označil kot najbolj aktivnega na Slovenskem, sta poleg predsednika poročala še tajnik Jože Arh in blagajnik Henrik Zupan.

Društvo rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov v tem času šteje 170 članov, ki delujejo v isti stroki oziroma, ki imajo enako področje poklicnega udejstvovanja.

Njihova dejavnost je usmerjena predvsem na področje strokovnega izpopolnjevanja in izobraževanja članov. V program svojih predavanj in razprav pa so uvrščali tudi vprašanja, ki sodijo na področje zaščite okolja, oziroma zaščite vode, zraka zaščite pred hrupom, ki se nanaša

(Nadaljevanje na 3. strani)

DANES RAZŠIRJENA SEJA IO SINDIKATA ŽELEZARNE

Za današnjo razširjeno sejo izvršnega odbora sindikata Železarne je predsednik Franc Kobentar uvrstil na dnevni red razpravo o predlogu združevanja in delitve sklada skupne porabe. Predlog je za javno razpravo pripravil kadrovski sektor.

Razen tega bodo na današnji seji razpravljali tudi o pripravah na letno skupščino konference osnovnih organizacij sindikata Železarne, ki bo predvidoma v februarju.

Poleg članov izvršnega odbora so na sejo vabljeni tudi predsedniki posameznih komisij, ter predsedniki sindikata v TOZD.

ZBOROM OBČINSKE SKUPŠČINE PREDLOŽENA ODLOČITEV ZA RAZPIS...

(Nadaljevanje s 1. str.)

OSNUTEK PROGRAMA KOMUNALNIH DEL V LETU 1976

Program komunalnih del za leto 1976, ki bo po sklepu vseh treh zborov občinske skupščine prav tako posredovan v javno razpravo delovnim ljudem in občanom, je sestavljen na osnovi potrjenega srednjeročnega programa za obdobje 1973 do 1976 z dopolnitvami, ki sta jih na sejah 6. marca in 10. aprila lani sprejela zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti. V okviru predvidenih oziroma razpoložljivih sredstev so predlagatelji upoštevali tudi nekatere predloge za dopolnitev srednjeročnega programa, ki so jih posredovale krajevnne skupnosti ob javni razpravi za obdobje 1976 do 1980.

Novost v osnutku so tiste naloge in projekti, ki jih financirajo komunalne delovne organizacije posebnega družbenega pomena iz lastnih sredstev oziroma predvidenih bančnih kreditov, prav tako pa tudi povzetek programov interesnih skupnosti, ki združujejo sredstva na regijskem oziroma republiškem nivoju. Pri tem so se predlagatelji lahko opirali samo na razpoložljive podatke iz že sprejetih in potrjenih programov, o katerih je že potekala razprava v delegatski bazi samoupravnih interesnih skupnosti in je zato ta del programa zgolj informativen. Poleg tega predlagatelji niso razpolagali z letnimi programi za vsa področja prometa in zvez (cestno in železniško gospodarstvo), kar bodo dopolnili po eventualnem sprejetju le-teh, do naslednjega zasedanja skupščinskih zborov.

Takšen celovitejši prikaz družbenih vlaganj v infrastrukturne objekte bo namreč nudil boljši pregled prizadevanj in možnosti komunalnega gospodarstva za izboljšanje komunalne infrastrukture. Seveda bo potrebno pri tem dosti naporov, da bodo planirane dohodke in soudeležbo zainteresiranih dejavnikov pri združevanju sredstev tudi zagotovili ter tako v čim večjem obsegu program realizirali.

V prvem poglavju so razčlenjeni dohodki tistega dela programa komunalnih del, ki se združujejo na občinskem nivoju, pri čemer je bil za izhodišče realiziran dotok sredstev za leto 1975, z upoštevanjem minimalnega povečanja v okviru realnih pričakovanj. Manjkajoča sredstva, katera je potrebno zbrati z dogovarjanjem in sporazumevanjem v okviru financiranja krajevnih skupnosti, so predvidena v dosti manjšem znesku kot v letu 1975, ko ti dohodki niso bili realizirani, obeti za letošnje leto pa tudi ne kažejo, da bo sistem financiranja krajevnih skupnosti zaživel in uresničen v polni meri.

Za odpravo škode, ki so jo povzročile elementarne nesreče (vodna ujma spomladi 1975), so predvidena tudi sredstva rezervnega sklada SOB Jesenice in največji dopustni višini, računajo pa tudi na soudeležbo delovnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih.

Izdatki so prikazani v drugem poglavju po namenu in v planirani višini. Skupaj je predvideno za različna komunalna dela v občini v letu 1976 - 85.420.000 din, od tega iz sredstev občinskega programa 15 milijonov 550.000 din in iz drugih sredstev (soudeležba) - 69.870.000 din.

SPLOŠNA PORABA IN PRORAČUN OBČINE ZA LETO 1976

Delovna skupina skupnosti slovenskih občin je posredovala vsem občinskim skupščinam v SR Sloveniji, skupščini mesta Ljubljane in skupščini skupnosti obalnih občin v skladu z resolucijo o družbeno ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1976, predlog dogovora o splošni porabi v občinah v letu 1976. Izvršni svet občinske skupščine Jesenice je predlog obravnaval na dveh sejah in ga z nekatere pripombami posreduje v obravnavo in sprejem vsem trem zborom.

Proračun občine za leto 1976 bodo delegati prejeli na sami seji, ker bodo sklepali le o tem, da se v smislu občinskega statuta daje v javno razpravo. O samem proračunu, kakor tudi o ostalih dokumentih, ki se na teh sejah dajejo v javno razpravo, pa bodo vsi trije zbori sklepali po končani javni razpravi.

PREDLOG ODLOKA O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO SAMOPRISPEVKA

Predlog odloka o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka za delno financiranje izgradnje šolskega centra na Plavžu, posreduje vsem trem zborom in sprejem občinska konferenca SZDL Jesenice z naslednjo utemeljitvijo:

Občinska konferenca SZDL Jesenice je na seji 5. januarja 1976 raz-

pravljala o problematiki osnovnega šolstva in predšolskega varstva v občini. Na osnovi te razprave in javne razprave in osnovnih in občinskih organizacijah družbenopolitičnih organizacij je konferenca sprejela sklep, s katerim predlaga vsem delovnim ljudem in občanom občine Jesenice, da se izrečejo za samoprispevek, s katerim bi sofinancirali izgradnjo šolskega centra na Jesenicah oziroma Plavžu.

Ob odločanju o tem sklepu je konferenca izhajala iz naslednjega: Organiziranost in razvitost vzgoje in izobraževanja ter šolske mreže v občini Jesenice je z izdelavo projekta celodnevne šole dosegla stopnjo, ko je za nadaljnje izpopolnjevanje, izvajanje in dolgoročno ureditev osnovnega šolstva potrebna širša družbena akcija.

Trenutno razpolagajo osnovne šole in posebna osnovna šola v občini skupaj s 14.705 kvadratnimi metri šolskega prostora, medtem ko vzgojnovarstvene ustanove razpolagajo s 1.884 kvadratnimi metri adaptiranih oziroma na novo zgrajenih prostorov.

Soloobveznih otrok ene generacije od prvega do osmega razreda je v občini od 3.130 do 3.150, od tega 100 do 120 v posebni osnovni šoli. Od 2.817 predšolskih otrok jih je zajetih v vzgojnovarstvene oddelke 775. Samo v zadnjem letu je bilo ob 30 % preokračitvi kapacitet odklonjenih 338 predšolskih otrok.

Pri analizi stanja šolskega prostora moramo ugotoviti, da šolski prostor v periferniholah že omogoča enozmenny pouk ter z manjšimi preureditvami tudi prehod na celodnevno šolo. Pomanjkanje šolskega prostora je najbolj pereče na samem mestnem območju Jesenice. Osnovni šoli Tone Cufar in Prežihov Voranc zajemata 1.630 soloobveznih otrok, kar je 52 % celotne populacije, vendar imata na razpolago le 30 učilnic in eno telovadnico. Šole v Kranjski gori, Mojstrani in Zirovnici so bistveno na boljšem, saj imajo 44,9 % vsega šolskega prostora v občini, učencev pa le 25 %.

Obe jeseniški šoli delujeta v dveh izmenah in bi bili že sedaj prisiljeni uvesti še tretjo izmeno, če ne bi na škodo tehničnega in gospodinjstva pouka spremenili delavnice v učilnice za razredni pouk.

Izhajajoč iz teh ugotovitev se je predsedstvo občinske konference SZDL Jesenice na seji 3. novembra 1975 odločilo, da izvede v osnovnih in občinskih organizacijah vseh družbenopolitičnih organizacij javno razpravo, ki naj ugotovi pripravljenost delovnih ljudi in občanov, da s samoprispevkom pomagajo reševati stanje v osnovnem šolstvu in otroškem varstvu. Obenem naj bi se udeleženci javne razprave odločali tudi o namenu zbiranja sredstev s samoprispevkom.

Javna razprava je bila izvedena v mesecu novembru in decembru 1975 v večini osnovnih in občinskih organizacij družbenopolitičnih organizacij. Vse javne razprave so se izrekle za to, da se v občini razpiše samoprispevek, s katerim bi sofinancirali delno izgradnjo šolskega centra Plavž Jesenice.

Zaključek javne razprave je opravila občinska konferenca SZDL Jesenice na seji 5. januarja. Konferenca se je v celoti izrekle za uvedbo samoprispevka, ter zato predlaga vsem trem zborom občinske skupščine Jesenice, da sprejmejo odlok o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka za delno financiranje izgradnje šolskega centra Plavž Jesenice.

Odlok, ki je sestavni del predloga, navaja, da se referendum razpisuje za celotno območje občine Jesenice, in sicer za izgradnjo šolskega centra na Plavžu. Le-ta zajema osnovno šolo za 1.000 učencev s pripadajočo telovadnico, garderobo in kuhinjo ter vzgojnovarstveno ustanovo za 156 otrok v devetih oddelkih. Skupna predračunska vrednost objektov

znaša po sedanjih ocenah 80.000.000 dinarjev. Od tega naj bi bilo s samoprispevkom zbranih 55.000.000 dinarjev. Samoprispevek naj bi se plačeval pet let, in sicer od 1. aprila 1976 do 31. marca 1981. Prispevek naj bi znašal dva odstotka od neto osebnih dohodkov iz razmerja v združenem delu oziroma nadomestil in prejemkov pokojnin. Ravno tak odstotek naj bi plačevali občani iz dohodka iz kmetijske dejavnosti in od dohodka gozdov, kakor tudi občani, ki samostojno opravljajo obrtne in druge gospodarske dejavnosti ter intelektualne storitve od čistega dohodka.

Plačevanje prispevka bodo poleg tistih, za katere zakon določa, da se samoprispevek ne more uvesti, oproščeni še občani, ki imajo čiste osebne dohodke iz kakršnih koli virov izpod 70 % cenzusa - najnižjega zneska na družinskega člana, ki se uporablja pri uveljavljanju otroškega dodatka. Poleg njih pa tudi kmetijski proizvajalci, ki so kmetijski zdravstveno zavarovani, katerih katastrski dohodek od obdelovalnih površin ne presega 400 din na družinskega člana.

Odlok v nadaljevanju navaja, da se bodo ta sredstva zbirala na posebnem računu, referendum pa je predlagan 29. februarja. Razen tega odlok vsebuje še nekatere druge podrobnosti v zvezi z glasovanjem oziroma postopkom glasovanja.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ODLOKA O DAVKIH OBČANOV

Naknadno so vsi trije predsedniki zborov razširili dnevni red še za eno točko in predlagajo v razpravo predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov občine Jesenice. Z družbenim dogovorom o splošni porabi v SR Sloveniji so se namreč občine obvezale, da bodo v okviru medsebojnega sodelovanja ugotovile razlike v davčni politiki in že za leto 1975 uskladile rešitve v urejanju tistih vprašanj, ki bi glede na svoj pomen morala biti enotno rešena in usklajena za posamezno območje. V lanskem letu zaradi pozno podpisanega dogovora to ni bilo mogoče urediti. Letos pa je dogovor že v postopku sprejemanja in zavezuje občino, da uskladi svoje davčne predpise z dogovorom, zlasti z davčnimi predpisi gorenjskih občin. Predlog sprememb in dopolnitev je pripravila ustrezna strokovna služba in je usklajen z dogovorom in odloki gorenjskih občin. Gre le za manj pomembne spremembe in dopolnitve, ker so bili odloki gorenjskih občin že doslej skoraj v celoti usklajeni.

OSTALE TOČKE DNEVNEGA REDA

Regionalna zdravstvena skupnost Kranj je predložila vsem trem zborom: statut občinske zdravstvene skupnosti Jesenice, statut regionalne zdravstvene skupnosti Kranj in spremembe ter dopolnitve samoupravnih sporazumov o ustanovitvi regionalne in občinske zdravstvene skupnosti Kranj, da izrečejo svoje soglasje.

Zirija za podeljevanje Prešernovih nagrad gorenjskih občin v smislu odloka o podeljevanju teh nagrad predlaga vsem trem zborom, da sprejmejo sklep, da se ta nagrada za leto 1975 podeli likovnemu klubu DOLIK Jesenice za 30-letno načrtno delo pri likovni vzgoji, razstavi dejavnosti in širjenju likovne kulture.

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovska vprašanja skupščine občine Jesenice predlaga vsem trem zborom, da izvolijo Bernardo Federl, diplomirano pravniko za občinskega sodnika za prekrške.

Ista komisija predlaga zborom občinske skupščine še nekaj razrešitev in imenovanj novih delegatov v nekatere samoupravne organe in pooblastitvi novih delegatov za sklepanje zakonskih zvez.

Prizadevanja za večjo produktivnost dela, so le še prevečkrat izražena samo z besedami, manj pa z dejanji oziroma akcijami, ki bi resnično vodile do višje stopnje produktivnosti dela. Nedvomno sodi to na področje trajnega prizadevanja za nadaljnji hitrejši razvoj proizvodnih sil, predvsem tistih prvin proizvodnih sil, ki v pogojih dela in tehnologije posamezne organizacije združenega dela omogočajo največje in dolgoročne rezultate dela. Za lažje razumevanje si izposodimo citat iz politične ekonomije: »Proizvajalna orodja, ki se z njimi proizvajajo materialne dobrine, ljudje, ki opravljajo v gibanje proizvodna orodja in ustvarjajo proizvodnjo materialnih dobrin zato, ker imajo določeno izkustvo v proizvodnji in delovne navade - vsi ti elementi skupaj tvorijo proizvodne sile družbe.« Proizvajalne sile pomenijo torej motor družbenega razvoja, med katere vštevamo same proizvajalce z njihovo proizvodno sposobnostjo in delovna sredstva, med katerimi tvorijo strojne naprave njihovo srce.

Kateri so bistveni dejavniki nadaljnjega razvoja proizvodnih sil, pa nam najbolj konkreten odgovor daje uvodni odstavek VI. poglavja temeljnih načel ustave SR Slovenije, ki se glasi: »Vzgoja in izobraževanje, znanost in kultura so bistveni dejavniki razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe; zato socialistična skupnost zagotavlja svobodno ustvarjanje in ustvarja možnosti za razvoj in napredek vzgoje in izobraževanja ter znanstvenega, kulturnega in umetniškega ustvarjanja, da bi se kar najuspešneje razvijale ustvarjalne sposobnosti delovnih ljudi, socialistični družbeni odnosi in svobodna humana osebnost.«

Seveda pa ob teh bistvenih dejavnikih, ki vplivajo na večjo produktivnost dela, o katerih je nedvomno mnogo premalo organiziranega in načrtnega dela znotraj temeljnih organizacij združenega dela, nastopa vrsta prvin, ki jih moramo obravnavati in poglobljeno razreševati, da bomo zagotovili rast produktivnosti dela. Med te konkretne naloge uvršča Resolucija o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1976 naslednje:

Temeljne organizacije bodo zagotovile rast produktivnosti dela in sredstev zlasti z usmeritvijo na:

- stimulativnejše oblike delitve osebnih dohodkov,
- racionalnejše zaposlovanje, izboljšanje koriščenja delovnega časa in večjo delovno disciplino,
- sodobno organizacijo dela in modernizacijo sredstev za delo,
- tipizacijo, standardizacijo in izboljšanjem tehnologije.

V zvezi s tem resolucija navaja vrsto ukrepov, ki jih bodo morale uresničiti organizacije združenega dela, gospodarska zbornica Slovenije in poslovne banke.

PRIZADEVANJA ZA VEČJO PRODUKTIVNOST MORAJO PRODRETI V ZAVEST IN RAVNANJE VSEH DELAVCEV

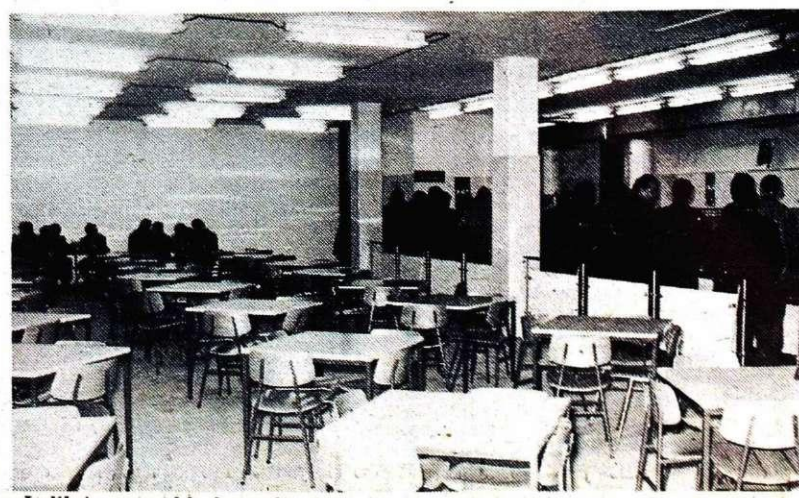
Ne bi mogli zanikati, da hotenja in prizadevanja za doseganje večje produktivnosti dela v temeljnih organizacijah združenega dela in delovni skupnosti Skupne službe v naši železarni niso bila, še posebno po kriznih letih še kako prisotna. Vendar pa so bili običajno v ospredju le nekateri vidiki oz. prvine, ne pa celoten kompleks dejavnikov, ki vplivajo na večjo produktivnost dela. Nemalokrat se je celo dogajalo, da smo govorili o večji produktivnosti dela, ravнали pa smo nasprotno. Če vzamemo samo za primer številne razprave in veliko hude krvi, kar se lahko razbere iz številnih zapisnikov sej samoupravnih organov v temeljnih organizacijah združenega dela, glede stalnega poudaranja pomanjkanja delavcev na določenih delovnih mestih oziroma v obratih. Velikokrat smo videli rešitev za izvrševanje družbenega plana samo v novih delavcih, zelo površno in premalo pa smo se poglobljali v druge dejavnike, ki tudi vplivajo na tako ali drugačno produktivnost oziroma izvrševanje družbenega plana. Pri tem izključujemo resnično objektivne potrebe zaradi fluktuacije ali drugih vzrokov, vendar pa je tudi še dovolj prisotna miselnost, da bomo samo z novimi delavci reševali plane in produktivnost. Če bi pri tem pomislili, da vsak odvišen delavec ali neracionalno oz. neekonomično zaposlen delavec zmanjšuje produktivnost dela, potem bi verjetno v mnogih primerih ravnali povsem drugače.

Ravno tako smo vse preveč podcenjevali, tako v pogledu fluktuacije, kakor v pogledu dvigovanja produktivnosti dela iskanje bolj stimulativnih oblik nagradjanja. Pri tem izključujemo tiste, ki jim pravimo »da nimajo nikoli dovolj«, temveč mislimo na tiste, ki jih boljša stimulacija spodbuja k večji produktivnosti in na tista delovna mesta oziroma obrate, kjer je fluktuacija pomembna, da bi jo s stimulativnejšim načinom delitve osebnih dohodkov zavrli. Kajti tudi velika fluktuacija lahko pomembno vpliva na nižjo produktivnost dela, saj na taka delovna mesta običajno prihajajo ljudje brez določenih izkušenj v proizvodnji in brez ustreznih delovnih navad.

Seveda v ta sklop vprašanj sodi tudi vprašanje tako imenovanega produktivnega časa, tehnološke in delovne discipline. Tudi o tem smo mnogo govorili, vendar pa so premiki vsaj na nekaterih področjih neznatni. Čeprav v železarni dosti vidno stojimo v pogledu inovacijske dejavnosti, je še vedno na tem področju vrsta neizkoriščenih rezerv oziroma možnosti. Več bo potrebno še razmišljati o bolj odločnem uvajanju sodobne tehnologije ter o razvijanju ter uporabi lastnega znanja in raziskovalnega dela. Tudi na teh področjih so še neizkoriščene možnosti in rezerve.

Nedvomno pa se s temi in drugimi vprašanji, ki zadevajo področje večje produktivnosti dela, ki niso bila omenjena, povezujejo tudi trajna prizadevanja za nadaljnje vsebinsko poglobljanje samoupravljanja. Z drugimi besedami to pomeni, da je obseg vprašanj in nalog, ki zadevajo področje večje produktivnosti dela, izredno širok. S tem smo v bistvu hoteli le poudariti, da bomo omenjenim pa tudi ostalim vprašanjem morali posvečati več naših individualnih razmišljanj, kakor tudi skupnih akcij in ukrepov, več umskega in raziskovalnega napora.

Ne samo, da je dvigovanje produktivnosti dela povezano z našim nadaljnjim družbenoekonomskim razvojem, temveč prizadevanje v tej smeri narekuje vedno hujša konkurenca tako na domačem kot na tujih tržiščih. S tem se povezuje naša stabilnost, nadaljnji razvoj samoupravnega socializma in naša individualna in skupna socialna varnost.

Jedilnica nove hladne valjarne

NAJBOLJ AKTIVNO DRUŠTVO V SLOVENIJI

(Nadaljevanje s 1. str.)

tako na delovna mesta, kakor na široko okolico. V poročilu je bilo poudarjeno, da bodo tem vprašanjem v bodoče morali posvečati še več pozornosti. Čeprav so na sestankih govorili o številnih strokovnih vprašanjih, ki zadevajo nadaljnji razvoj železarskega kolektiva, pa je predsednik v svojem poročilu omenil, da so premalo razpravljali o stvareh, ki zadevajo izboljšanje produktivnosti dela, čemur bodo v delovnem programu za naslednje obdobje morali dati večji poudarek.

V delovanju društva je bil poudarek na predavanjih, ki so jih v minuli triletni mandatni dobi imeli 16 ali skoraj v poprečju pet na leto. Predavanja in vsebino predavanj koordinirajo v okviru društva inženirjev in tehnikov. Razen tega so imeli vsako leto po en izlet, ki so jih povezovali z ogledi delovnih organizacij (železarna Sisak, Meblo Nova Gorica in papirnice Krško), namen pa je bil tudi, da se člani med seboj bolj spoznajo in povežejo. Člani so se udeležili tudi različnih simpozijev in strokovnih srečanj, velikokrat tudi kot referenti, sodelovali pa so tudi v različnih drugih strokovnih komisijah in organih.

Pomembno področje delovanja društva in članov je tudi na področju založniške dejavnosti, pri čemer je vsekakor najbolj pomemben železarski zbornik, ki izhaja v tej obliki že devet let in je prerastel v strokovno glasilo SOZD Slovenske železarne. Glasilo je doseglo zavidljivo strokovno raven, za kar so izrekli priznanje uredniku Jožu Arhu.

Nekaj članov društva je v času trajanja zadnjega mandata dobilo tudi pomembna priznanja in nagrade. Tako je Miran Gabrovšek v letu 1973 dobil Pantzovo nagrado Železarne, letos pa nagrado Borisa Kraigherja. Joža Arh in Tone Razinger sta dobila leta 1974 nagrado sklada Borisa Kidriča, Bogomir Homovec in Franc Potokar pa sta v lanskem letu dobila, prvi Pantzovo nagrado, drugi pa nagrado Novator leta.

Občni zbor zveze društev rudarskih, geoloških in metalurških inženirjev in tehnikov Slovenije pa je decembra lanskega leta proglasil za častne člane Ivana Arzenšeka, Stanke Čopa, Bogomila Homovca in Miroslava Nikolića, za zaslužne člane pa Joža Arha, Joža Bertonclja in Martina Šketa.

V razpravi, ki je sledila poročilom, so bila izpostavljena nekatera vprašanja, za katere je bilo poudarjeno, da bi jih kazalo uvrstiti v bodoči program predavanj ali razprav. V ospredju strokovnih razprav v naslednjih letih bo vsekakor rekonstrukcija jeklarne in racionalizacija izdelave surovega jekla. Mnogo več, pa tudi bolj trajne pozornosti bodo morali tudi v okviru društva posvečati vprašanjem produktivnosti. Še več svojih razprav bo potrebno nameniti vprašanjem okolja, od ožjega delovnega do širšega in se bolj tvorno vključevati v splošna družbena prizadevanja na tem področju. Vsa ta področja se v bistvu neposredno povezujejo z vprašanjem kulturnega dela in sploh kulture v širšem smislu besede, kar zelo natančno opredeljujejo tudi nova ustava, zato so menili, da tudi to področje družbenega delovanja mora dobiti mesto v društvenih razpravah. Ob tem je bilo poudarjeno, da se bodo inženirji in tehniki morali tudi bolj aktivno vključevati v kulturno delovanje in snovanje na območjih kjer živijo.

Zelo zanimivo in aktualno vprašanje, obravnavano na občnem zboru, se je nanašalo na vsebinske priprave in sploh poteke različnih simpozijev in strokovnih srečanj. Strokovne razprave oziroma referate, je bilo rečeno, bi kazalo ne samo bistveno skrajšati na takih srečanjih, temveč jih tudi pred srečanjem dostaviti udeležencem. Šele na taki osnovi lahko steče konstruktivna in kritična razprava, iz katere je moč in bi tudi morali potegniti kar najbolj konkretno opredeljene zaključke. Tako pa so razmerja običajno obratna, številni in dolgovezni referati, ob omejevanju razprav in zato ponavadi tudi brez ustreznih zaključkov, iz katerih bi se lahko oplajala praksa pa tudi teorija.

Čeprav smo v pogledu pripravnosti in prakse v železarni le naredili določene premike, se mladi kadri še vedno prepočasno vživljajo v dogodke in vraščajo v ožje in širše kolektive. Razprava o tem vprašanju je opozorila tudi na to, da del krivde zato nosijo tudi starejši kadri, ki zatopljeni v svoja delovna področja, preveč pozabljajo na mlade kadre in njihovo uvajanje tako v delo, kot v sam kolektiv. Zato bo potrebno na tem področju še več organiziranosti in prizadevanja da dosežemo, da bo vsak mlad človek na vsaki stopnji pripravniskega obdobja imel svojega mentorja.

Poudarek v razpravi je veljal tudi področju tehnologije in produktivnosti, pri čemer je čutili še precej

konservativnosti. To so pokazale tudi razprave o letnih družbenih planih, na katerih je bil največkrat v ospredju poudarek na novih kadrih. Velikokrat se ob tem pozablja, da vsak nov delavec, ki ga zaposlijo brez ekonomske utemeljenosti oziroma upravičenosti, zmanjšuje produktivnost. Premalo je tudi razmišljanja o stroških in sestavnih stroških in še vedno so preveč prisotne le tone, brez drugih pokazateljev, kot so kvaliteta, stroški, produktivnost in podobno.

Naslednji sklop vprašanj obravnavanih v razpravi, je veljal medsebojnemu komuniciranju oziroma širšemu in hitrejšemu pretoku tehnoloških tehničnih in drugih misli. Društvo bi tudi sicer v svojih razpravah moralo več pozornosti posvetiti konkretnim tehničnim in tehnološkim vprašanjem — ozka grla v proizvodnji, manj produktivne proizvodne naprave in podobno. Člani društva, ki delujejo v različnih republiških ali zveznih organih, bodo morali dosti tvorno in uporno sodelovati pri različnih usklajevanjih v

INVENTIVNA DEJAVNOST

(Nadaljevanje s 1. str.)

nima meja v strokovnem in znanstvenem smislu. To pomeni, da se lahko pojavi v vsaki človekovi dejavnosti in na vseh nivojih. Inventivna misel se lahko pojavi v vsakem človeku ne glede na njegovo izobrazbo, položaj ali delovne izkušnje. Vendar je inventivno delo zaščiteno z zakonom samo na področju tehnike in umetnosti. Naš novi predlog zakona o zaščiti industrijske lastnine v 6. in 109. členu določa naslednje:

S patentom se lahko zaščiti izum, ki predstavlja novo rešitev tehnične problema, ki je proizvod ustvarjalnega dela in ki je primeren za uporabo v industrijski proizvodnji ali drugi gospodarski dejavnosti. Kot izum se v smislu tega zakona ne smatrajo znanstvena načela, pravila in odkritja iz programiranja za računalnike.

Za tehnično izboljšavo se po tem zakonu smatra tehnična rešitev, ustvarjena z racionalno uporabo znanih tehničnih sredstev in tehnoloških postopkov, s katerim se doseže povečanje produktivnosti, izboljšanje kvalitete, prihranek na materialu in energiji, boljše koriščenje strojev in naprav, izboljšanje kontrole proizvodnje in izboljšanje varnosti dela. Za tehnično izboljšavo se po omenjenih določilih ne upoštevajo izboljšave iz področja administracije, knjigovodstva, dokumentacije, statistike, planiranja, kakor tudi ne izboljšave iz področja organizacije ter prometa blaga in uslug.

V ZDA na primer velja doktrina, da se poleg izuma lahko zaščiti tudi postopek, ki je sestavljen iz operacij, ki mehanično, fizično in kemijsko delujejo na predmet.

Nemški patentni zakon upošteva kot primerne za zaščito samo tehnične rešitve, nastale na industrijski način.

Holandski zakon pravi: »Postopek je mogoče zaščititi samo tedaj, če je predmet postopka materialne vrste.« Materialno pomeni tu nasprotje energiji ali informaciji. Postopek mora biti usmerjen tako, da vpliva na kemijske, fizične ali mehanske spremembe v materi ali takšne spremembe odpravi. Postopek, ki predstavlja opis načina dela neke naprave, ni primeren za zaščito s patentom.

Iz navedenega lahko vidimo, da so definicije o primernosti oziroma neprimernosti zaščite v različnih zakonih drugih držav tudi zelo različne.

Inovacija je uporaba znanosti in tehnike v gospodarske namene. To pomeni, da je inovacija materializirana invencija. Invencija sama je ekonomsko nevtralna dokler ni uporabljena v industrijski proizvodnji ali drugi gospodarski panogi kot inovacija.

Inovacijski proces je grobo povedano, načrtno in namensko porajanje invencij ter njihovo sistematično pretvarjanje v inovacije.

Kot vemo, opredeljuje inventivne dejavnosti v svetu niti v literaturi niti v pravnih formulacijah raznih držav pa tudi v praksi podjetij niso enotne. V naši železarni lahko celotno inventivno dejavnost razdelimo na dva dela:

— Raziskovalno razvojna dejavnost (RO in OPTIO);

— Množična inventivna dejavnost (DIATI, oddelek za zaščito industrijske lastnine, komisije za racionalizacijo in novatorstvo v TOZD in odbor za raziskave, izume in racionalizacije).

Raziskovalno razvojna dejavnost je zahteven in kompleksen proces, ki mora imeti jasno postavljene cilje. Osnovno »delovno sredstvo« v tej dejavnosti je znanje specializiranih strokovnjakov, ki v opremljenih laboratorijih in projektivnem biroju iščejo nove tehnične

pogledu nadaljnjega razvoja metalurgije v Jugoslaviji, kjer je še vrsta neskladnosti oziroma večkratnosti, lokalnih teženj in podobno.

Razpravo so sklenili z zaključkom, da bo novi izvršni odbor iz nje izluščil program delovanja društva v naslednji mandatni dobi in ga publiciral prek tednika Železar.

Predsednik Stanko Čop je v nadaljevanju pojasnil nekatere dopolnitve pravil društva, ki so usklajene z novim zakonom o društvih. Brez pripomb so pravila soglasno sprejeli. V smislu pravil so z javnim glasovanjem izvolili nov izvršni odbor, ki ga bodo v naslednjem mandatnem obdobju predstavljali: Franc Vičar, kot predsednik in člani: Miloš Piščanec, Franc Podlipnik, Jože Vilman, Joža Arh, Miha Tolar, Anka Lagoja, Vitomir Gričar, Ivan Bizjak in Martin Šketa. V tričlanski nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: Lado Šketa, Riko Zupan in Stanko Čop.

Po končanem občnem zboru, so se člani društva s svojci še nekaj časa zadržali na tovariškem večeru.

rešitve. Značilno je, da so za izvajanje raziskovalno razvojne dejavnosti potrebna precejšnja denarna vlaganja.

Množična inventivna dejavnost ima namen in cilj stalno izpopolnjene obstoječe tehnike in tehnologije. V množični inventivni dejavnosti lahko sodelujejo najširši krogi delavcev, ki z različnimi rešitvami izpopolnjujejo proizvodni proces. Značilnost te dejavnosti je, da je z njo možno brez zahtevnih investicij naglo dvigati ekonomičnost proizvodnje. V letu 1975 so naši novatorji s svojimi 63 tehničnimi izboljšavami ustvarili kolektivu 14.871.000 din koristi in prihrankov, kar predstavlja približno 15 % ostanka dohodka železarne.

Industrijska lastnina je izraz, ki je star že 180 let. Ta izraz izvira iz francoskega zakona iz leta 1791, ki je določal, da izumitelju pripada »industrijska lastnina« za njegov izum. S tem je mišljeno, da izumitelju pripada izključna pravica izkoriščanja izuma v industrijske oziroma gospodarske namene. Pojem torej ni najbolj posrečen, vendar se je zadržal do danes. Še več, s tem pojmom označujemo tudi druge pravne kategorije varstva in ne samo varstvo izumov. Zato predstavlja izraz industrijska lastnina danes le skupno ime za več med seboj ločenih, organsko in vsebinsko ter zlasti gospodarsko povezanih pravnih kategorij, ki obsega pravno varstvo izumov, tehničnih izboljšav, vzorcev in modelov ter razlikovalnih znakov. Nadalje spada v področje industrijske lastnine tudi varstvo discipline na tržišču v obliki preprečevanja in zatiranja neloyalne konkurence.

Do leta 1883 je bilo varstvo pravic industrijske lastnine docela prepuščeno nacionalnim zakonodajam posameznih držav. Na pobudo Francije pa so v Parizu leta 1883 sprejeli konvencijo o varstvu industrijske lastnine, h kateri je pristopilo takrat enajst držav. Do danes je konvencijo podpisalo 80 držav, med katerimi je tudi Jugoslavija (od leta 1921). Leta 1967 je bila v Stockholmu podpisana konvencija o ustanovitvi svetovne organizacije za intelektualno lastnino (OMPI). Namen te organizacije je predvsem skrbeti da: za vse pravice intelektualne lastnine, to je industrijske lastnine, literarne in umetniške lastnine, skrbi nek skupen organ.

Iz teh razlogov je svet pri zveznem izvršnem svetu za leto 1974 sprejel sklep (citiram):

»Svet bo preko koordinacijskih odborov republik in pokrajin zahteval, da se v vseh večjih delovnih organizacijah formirajo službe za zaščito industrijske lastnine. Naloga teh služb je, da naše gospodarstvo seznanijo s sistemom zaščite pravic industrijske lastnine, da je iniciator in organizator inovacijskih procesov, prometa z izumi in tehničnimi izboljšavami, da se omogoči kar največjemu številu koristnikov uporabiti domače tehnološke in tehnične rešitve.«

Delavski svet delovne skupnosti Skupne službe je na seji 29. decembra 1975 odobril ustanovitev oddelka za zaščito industrijske lastnine v železarni. Oddelek za zaščito industrijske lastnine naj bi bil iniciator in organizator celotnega sistema inventivne dejavnosti v odnosu avtor—oddelek za ind. lastnino—samoupravni organi. Zahteve po močnejšem oddelku izvirajo iz želje po boljši in sposobnejši organizaciji inovacijskih procesov, to željo pa so izrazili novatorji preko družbenopolitičnih organizacij DIT in DIATI. Čim bolj bo razvita organizacija inventivne dejavnosti, boljši bodo rezultati od katerih ima koristi celoten kolektiv železarne. Tone Strajnar

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu februarju bodo praznovali petdeset let svoje ga življenja naslednji naši sodelavci: Zofija TRATNIK, žebljarna — 2. februarja, Jelena STANA, strojne delavnice — 3. februarja, Jože HAJNRIHAR, strugarna valjev — 6. februarja, Marija SMOLEJ, FRS — 7. februarja, Branko BAN, TKR — 9. februarja, Kata SAMARDŽIJA, valjarna Bela — 9. februarja, Silva GABROVŠEK, TKR — 10. februarja, Franc ARNEŽ, strojno vzdrževanje — 14. februarja, Terezija ZAJC, DE družbene prehrane — 18. februarja, Jože FINŽGAR, strojno vzdrževanje — 20. februarja in Jože KLINAR, strojno vzdrževanje — 27. februarja.

VSEM SODELAVCEM ISKRENO ČESTITAMO!

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KC

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 2. 2.	ARNEŽ FRANC	ROTAR VINKO
TOREK — 3. 2.	KAVČIČ IVAN	FALETIČ JANEZ
SREDA — 4. 2.	ROZMAN JANEZ	STARE BRANKO
ČETRTEK — 5. 2.	TUMA SLAVKO	ARH JANEZ
PETEK — 6. 2.	PETERNEL JANEZ	AŽMAN ZVONE
SOBOTA — 7. 2.	RAVNINAR PETER	SEKLOČA PETER
NEDELJA — 8. 2.	MARKEŽ VALENTIN	ZIDAR JOŽE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravn zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 2. do 7. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante
dopoldan: I. obratna ambulanta
popoldan: II. in IV. obratna ambulanta
V soboto, 7. februarja samo dopoldan IV. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta
popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 7. februarja, samo dopoldan I. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

NA KONKRETNO VPRAŠANJE, KONKRETNI ODGOVOR

(Nadaljevanje s 1. str.)

ge za ustrezne samoupravne organe, ki oblikujejo kadrovsko politiko, bo še naprej zaostrovala kriterije sprejema za vse kategorije delavcev, torej tudi za upokojece. Ker je naš osnovni delovni cilj v letošnjem letu povečati produktivnost, bomo pri zaposlovanju morali izhajati iz potrebe. Realnost teh bomo dobili z novo sistemizacijo. Ob tem želim pripomniti, da bodo morali nekateri obratovodje in nekateri neposredni vodje dela več razmišljati o tem, kako bodo krčili delovna mesta, namesto da se spuščajo v prerekanje z odgovornimi službami in v razmišljanje kako utemeljiti ekonomsko neupravičene predloge (potrebe).

Smu med redkimi delovnimi organizacijami v Sloveniji (in verjetno tudi v Jugoslaviji), ki imamo tako razvite strokovne službe — sem prištevamo tudi dispanzer za medicino dela, ki organizacijsko spada pod zdravstveni dom, vendar večino svojih storitev naredi za delavce železarne — da smo v stanju bedeti nad zdravjem naših delavcev. Zakaj informacij teh služb ne bi upoštevali v prid celotnega kolektiva in posameznika?

In ne nazadnje, ali res morajo naše delavci do smrti delati? Ali morajo zrediti tudi vnuke? Bodo nekateri delali zato, da si bodo drugi lahko ogledali lepote vsega sveta? Se ti ne zdi sodobnik, da imaš prevelike želje?

Res je, da brezposelnost tudi pri nas narašča (na Gorenjskem je narasla na 0,9 odstotka, v Sloveniji pa en odstotek), toda vedeti moramo, da botruje dokajšnjemu delu nezaposlenosti mladih strokovnjakov, neustrezno poklicno usmerjanje. Znano je, da mreža naših poklicnih šol ni racionalna. Ne izhaja iz potrebe kraja oziroma regije. Vemo tudi, da se učenci najraje vpisujejo v šole svojega kraja. V tem pogledu bomo morali v prihodnje najti boljše rešitve.

Vsaj v letu 1976 bomo se morali zaposlovati že upokojene delavce, ker realnih potreb ne bomo mogli zadovoljevati z delavci iz drugih republik, naravni prirastek pa je premajhen. Kljub vsakoletni izgradnji novih stanovanj (vsako leto približno 100), imamo še zmeraj 874 nerešenih prenojen za stanovanje. Prenehati moramo s prakso, da delavca zaposlimo, ne moremo pa mu dati sta-

novanja. Drug motiv, ki tudi kaže še naprej sprejemati že upokojene delavce na delo je visoka delovna moralna starejših delavcev. Medtem ko si mladi delavci preveč iščejo seli ustrezno delo (fluktuirajo), so starejši pri svojem delu umirjeni in rutino oziroma dobro usposobljenostjo nadoknadijo »že razdane energije« ali drugače povedano še preostali del energije racionalno trošijo.

Dokler bo med mladimi novospregletimi delavci tako visok odstotek delavcev z odklonilnim stališčem do dela, — niso redki med njimi, ki so že zamenjali deset in več različnih podjetij — se bomo v gospodarstvu še naprej orientirali tudi na že upokojene delavce.

Na zadnji seji delavskega sveta je bil sprejet plan kadrov, ki ostaja v mejah predvidene rasti zaposlenosti. Naloga nas vseh je, da se ga držimo in poiščemo notranje rezerve, kot je dejal direktor kadrovskega sektorja ob sprejemanju plana.

Sklenimo informacijo s konkretnim odgovorom, ki ga je želel dobiti eden od upokojevcem, ki se delajo. Želi namreč vedeti, ali so ti delavci upravičeni do letnega dopusta in regresa.

V 24. členu samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD je zapisano:

»Delavec ima pravico do letnega dopusta, pogoj pa je, da je v TOZD delal neprekinjeno šest mesecev...« Zato ne poznam razloga, zakaj ne bi bili upravičeni do regresa.

Janez Tušar

GLAS
je vaš
najcenejši
poltednik

41. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne Emil AZMAN je sklical 41. sejo v petek, 23. januarja z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov zadnje seje, povečanje proizvodnih zmogljivosti VAC žice, nabava brusilnega stroja za slabe, Nabava živnih voz, samoupravni sporazum s kovinarskim podjetjem Ajdovščina, samoupravni sporazumi za skupno in splošno porabo v l. 1976, pokrivanje izgube samoupravne interesne skupnosti elektro gospodarstva, pokrivanje izgube samoupravne interesne skupnosti železniškega in luškega prometa, samoupravni sporazum o sodelovanju pri razvoju železniškega transporta, samoupravni sporazum o sodelovanju pri razvoju luškega transporta, nakup druge serije obveznic federacije in razno.

Pri pregledu, uresničevanja sklepov zadnje seje so ugotovili da so izpolnjeni, razen sklepa pod točko 7. 1. 1. s katerim je odbor naročil skupnim službam, da izdelajo tedajnejši plan ukinitve obratov in pričetka obratovanja novih naprav in sklepov pod točko 11. 2. v zvezi z novim načinom stimuliranja, ki bo nadomestil stimulacijo za izpolnjevanje operativnega programa. Sklep 25. seje v zvezi s koriščenjem sredstev ŽTP še ni izvršen; delno pa je izvršen sklep 37. seje pod točko 6 glede problematike vrtnih podbojev.

Razpravljali so o predlogu sektorja za novogradnjo o združevanju sredstev za nabavo in postavitev nove strojne opreme za povečanje proizvodnje VAC žice in potrdili investicijski elaborat ter odobrili nabavo kompletnih naprav za povečanje proizvodnje VAC žice za 2500 ton letno pri firmi ESAB - Švedska. Odobrili so tudi financiranje projekta v skupni vrednosti 25 milijonov din.

V zvezi s tem so odobrili najetje komercialnega kredita pri firmi ESAB v višini 10.968.000 din za dobo 5 let, 3 mesece, z 10 odstotno obrestno mero, ter najetje kredita Ljubljanske banke v višini 5.000.000 dinarjev po običajnih posojilnih pogojih, ki bodo znani po odobritvi posojila. Delavskim svetom TOZD so predlagali, da sprejmejo sklepe o združevanju sredstev v skupni višini 9.032.000 din.

K predlogu sektorja za novogradnjo o nabavi brusilnega stroja za slabe so sprejeli več sklepov in potrdili investicijski program ter sklenili da se nabavi brusilni stroj CM 6000-SE45 stopinj C. V zvezi s tem so odobrili najetje komercialnega kredita in sklenili, da zaprosimo Ljubljansko banko za garancijo za lastna sredstva. Delavskim svetom TOZD so predlagali, da sprejmejo sklepe o združevanju sredstev v skupni višini 6.100.000 din.

V nadaljevanju seje so se strinjali s predlogom sektorja za novogradnjo o združevanju sredstev za nabavo živnih voz in potrdili investicijski program ter odobrili nabavo 15 živnih voz. Delavskim svetom TOZD so predlagali, da sprejmejo sklepe o združevanju manjkajočih sredstev v skupni višini 6.100.000 din.

S predlogom samoupravnega sporazuma o dolgoročnem poslovnem sodelovanju železarne Jesenice s splošnim kovinskim podjetjem Ajdovščina so se strinjali in sklenili, da se sporazum podpiše. O sporazumu bo razpravljala tudi odbor za gospodarstvo TOZD Hladna predelava, informacijo pa bodo prejele tudi ostale TOZD.

Obširno so razpravljali o predlogu združevanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1976, ki ga je pripravil kadrovski sektor in ga posredovali v predrazpravo odborom za gospodarstvo v TOZD in družbenopolitičnim organizacijam Železarne z namenom, da podajo mnenje h generalnemu razredu predloga združevanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1976 in da nakažejo prioriteten vrstni red rešitve vlog. Predlog bo posredovan v razpravo tudi izvršnemu svetu skupščine občine Jesenice z namenom, da poda stališče k tistim postavkam, ki imajo širši družbeni pomen.

O pokrivanju izgube samoupravne interesne skupnosti elektro gospodarstva so člani odbora prejeli pisмено informacijo pred sejo, na seji pa je podal potrebna pojasnila direktor TOZD VET. Na osnovi obširne razprave so se načeloma strinjali, da se za pokritje primanjkljaja iz prometa z električno energijo združujejo sredstva po ključu 9 % od fakturiranega zneska za porabljeno električno energijo v letu 1975 ter naročili, da je pri službi družbenega knjigovodstva treba doseči privolitev da ta sredstva bremenijo materialne stroške. Če služba družbenega knjigovodstva ne bo dovolila, da se kritje primanjkljaja priznava v materialne stroške, je treba doseči kritje primanjkljaja na davčni osnovi Stališča v zvezi s pokrivanjem izgube oziroma primanjkljaja iz prometa z električno energijo morajo biti na ravni Slovenskih železarn usklajena. O predlaganem pokriva-

nju primanjkljaja bodo razpravljali tudi odbori za gospodarstvo v TOZD in samoupravne delovne skupine, dokončno pa odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, ko bodo znana stališča na ravni Slovenskih železarn.

Precej časa so namenili tudi razpravi o pokrivanju izgube samoupravne interesne skupnosti železniškega in luškega prometa in soglašali s pokrivanjem izpadlih transportnih dohodkov s tem, da delegati v okviru Slovenskih železarn morajo zavzeti enotno stališče. Tudi kritje primanjkljaja izpadlih transportnih dohodkov se mora šteti za materialne stroške. Vzporedno s tem so zahtevali, da samoupravna interesna skupnost železniškega in luškega prometa izvede ustrezen postopek za rešitev in kritje izgube pri tistih članih samoupravne interesne skupnosti, ki še niso podpisali sporazuma o pokrivanju izgube za leto 1974.

V nadaljevanju seje so razpravljali o sodelovanju pri razvoju železniškega transporta in se strinjali, da Železarna sodeluje pri razvoju železniškega transporta v letih 1976-1980 po stopnji 3,2% od osnove, od katere se plačuje davek iz dohodka. K temu so zavzeli naslednja stališča:

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

23. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

V torek, 13. januarja je predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje TOZD VET Viko Smolej sklical 23. sejo, na kateri so ugotovili, da so bili vsi sklepi zadnje seje realizirani. V nadaljevanju seje pa so obravnavali stimulacijske dodatke ter v dodeljevanju izvedli naslednje spremembe.

obrat	podaljšanje delovanja	na novo odobreno dodeljevanje	ukinjeno dodeljevanje
strojne del.	58	2	-
strojno vzdrževanje	85	7	4
elektro vzdrževanje	46	2	1
RTA	8	8	8
gradbeno vzdrževanje	21	-	-
strugarna, valjev	2	-	-
vodstvo vzdrževanja	2	-	-
elektro-topl. energija	10	-	-
plinska in vodna energ.	22	1	-
transportni obrati	41	-	-
tehnični inspektorat	1	-	-
skupaj	296	20	13

Nadalje je odbor obravnaval predlog šefa transportnih službam so naročili, da predlog šefa transporta pregledajo in najdejo ustrezno rešitev. Na seji so obravnavali še eno pritožbo, glede odstotka na osebni dohodek.

borom obratov, ne pa posameznikom. Strokovnim službam so naročili, da predlog šefa transporta pregledajo in najdejo ustrezno rešitev. Na seji so obravnavali še eno pritožbo, glede odstotka na osebni dohodek.

28. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

V sredo, 21. januarja je bila 28. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD Hladna predelava. Predsednik odbora Rok Globočnik je predlagal v obravnavo: pregled sklepov prejšnje seje, poročilo o gibanju delovne sile v mesecu decembru, sprejem in obračun delavcev, premestitve in reševanje prošnji.

Pri pregledu sklepov prejšnjih sej je odbor ugotovil, da so bili le-ti v celoti izvršeni. O gibanju delovne sile v mesecu decembru je odbor poročal kadrovik Janko Kavalir. Iz poročila je bilo razvidno naslednje stanje delovne sile v obratih TOZD Hladna predelava:

obrat	normativ	plan	stalež
hl. valjarna	254	226	242
profilarna	105	94	88
vrtni podboji	78	36	47
jeklovlek	194	178	170
žičarna	315	301	286
elektrodni obrat	216	212	225
žebeljarna	101	97	93
vodstvo TOZD	18	17	15
SKUPAJ TOZD	1281	1161	1166

Negativna razlika med staležem in normativom se je v primerjavi z mesecem novembrom povečala in znaša 115 delavcev ali 8,9 odstotkov. Razlika med staležem in planom zaposlenih pa se je zmanjšala za 0,5 odstotka in znaša samo pet delavcev. Prav tako se je povečala tudi negativna razlika med staležem in normativom proizvodnih

delavcev za 0,6 odstotka in znaša 130 delavcev ali 11,6 odstotka.

V mesecu decembru je bilo poleg rednih delavcev v TOZD Hladna predelava zaposlenih še 13 upokojencev in šest pripravnikov. Novosprejetih delavcev je bilo v tem mesecu osem in so bili razporejeni v naslednje obrate:

hladna valjarna	2
jeklovlek	1
žičarna	4
žebeljarna	1
V tem času je bilo obračunanih 12 delavcev in sicer:	
hladna valjarna	4
profilarna	1
vrtni podboji	1
žičarna	6

Med obračunanimi je sedem odšlo v JLA, eden je odšel sporazumno, štirje pa na osnovi izjave. Odbor je obravnaval še predloge obratovodstva žebeljarn in žičarne za premestitve znotraj obratov in jih potrdil. Prošnjam dveh sodelavcev pa je odbor dal soglasje za premestitev v drugi obrat.

»NEKDO MI JE PONUDIL MEZINEC«

Čuden naslov za začetek članka, ki ga kot delavec v enem izmed proizvodnih obratov naše železarne pišem z namenom, da si o problemu sami ustvarite svoje mnenje. Pišem se Karel Kos in sem se leta 1969 zaposlil v Železarni, v elektrojeklarni, kjer delam še danes. Moja zgodba se nanaša na stanovanjsko vprašanje in zato moram začeti od začetka.

Leta 1972 sem se poročil in vložil prošnjo za stanovanje. Družina se mi je povečala na tri člane in ker smo živeli v nemogočih življenjskih pogojih, sem zaprosil socialno službo za pomoč pri reševanju stanovanjskega problema. Stanujem pri ženinih starših na cesti M. Tita 43, kjer so stanovanjski pogoji izpod vseh normalnih norm. Moja tričlanska družina ima za bivanje čez dan in večerni počitek eno samo sobo, katero moramo deliti z ženinim bratom. Razen tega pa je ta soba vmesni prostor med kuhinjo in sobo staršev, tako da ima izgled hodnika. Otroka sem dal v vzgojno varstveni dom na Plavžu, ki je takrat edini sprejemal dojenčke.

Jeseni omenjenega leta sem dobil ponudbo socialne službe, da bi mi lahko začasno rešili stanovanjski problem z enosobnim stanovanjem na cesti T. Tomšiča 111. Tu vas bralci vprašam za nasvet, kaj bi naredili vi? Oba z ženo sva delala v Železarni, oba v dopoldanski izmeni. Varstveni dom na Plavžu je bil takrat edini, ki je sprejemal dojenčke, moj otrok pa je bil star šest mesecev. Bil sem primoran odbiti ponudbo socialne službe, kar mi očitajo še danes.

Moja stanovanjska vloga je tekla naprej in sem po sprejetem točkovnem sistemu lani dosegel prvo mesto na redni listi prosilcev. V tem času pa ni bilo po besedah stanovanjskega referenta tov. Pirca, na razpolago dvosobnega stanovanja. Sprejet je bil nov način točkovanja in s prvega mesta liste prosilcev za stanovanje sem zdrsnil na 107. mesto. Naredil sem pritožbo na stanovanjsko komisijo, pa so mi pritožbo zavrnil. Napravil sem prošnjo na sindikat. Predsednik France Kobentar me je potolažil s tem, da sem pač žrtev novega točkovnega sistema, enako mi je dejal tudi član stanovanjske komisije Slavko Markelj. Težko delo v Železarni, slabi stanovanjski pogoji in utuha sindikata so bili povod, da sem napisal prošnjo na delavski svet Železarne. Po pogovoru s pred-

sednikom DS Alojzom Kalanom in glavnim direktorjem Petrom Kunčem, se mi je utrnula iskra upanja v rešitev problema. Oba tovariša sta bila mnenja, da sem dejansko žrtev novega točkovnega sistema, da pa ni povsem normalno, da se nekoga preko noči prestavi iz samega vrha na troštevilo mesto. Tako sem čakal na vmesno rešitev. In kaj sem dočkal?

V glasilu ZSJ RAD je izšel članek, ki je dobesedno popačil resnično stanje. Avtor članka navaja, da je tri-deset delavcev naše železarne, z menoj na čelu, kajti samo jaz sem omejen po primku, odklonilo stanovanje z izgovorom, da hočemo novo. Vsekakor si to popačeno informacijo lahko marsikdo izmed nas predstavlja kot zahtvalo za solidarnostna stanovanja, ki so bila pred kratkim podeljena. Paradoks tega pa je to, da z družino živim že štiri leta v stanovanju, ki predstavlja minimum vsega, kar je delavska družina deležna pri nas.

Po mnenju stanovanjskega referenta tov. Pirca tudi v letošnjem letu še nimam izgledov da dobim stanovanje. Čudi me, zakaj se toliko govori in piše o tem, kaj naj nudimo našim otrokom za njihov duševni in fizični razvoj, obenem pa se pozablja na take pogoje življenja kakršne imam jaz. Vem, da je takih problemov še več, pripominjam pa, da moj problem ni nastal včeraj. Tri leta sem bil zaposlen kot samski delavec, torej je morala Železarna pričakovati, da se bom pozneje poročil in zaprosil za stanovanje. Z upanjem in potrpečljivo sem čakal, prišel do samega vrha, sedaj naj pa pričnem zopet znova. Vsakega potrpljenja je enkrat konec. Zato sem napisal članek, da bodo bralci sami lahko presodili. S svojim problemom sem seznanil vse odgovorne organe naše tovarne, seveda še bolj podrobno, deležen sem bil različnih odgovorov, nekateri so mi nudili celo nekaj upanja, za kar se jim najlepše zahvaljujem. Družina pa čaka, čaka...

Karel Kos

TOZD Valjarne

18. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

Predsednik Jože Vilman je 21. januarja sklical 18. sejo odbora za dohodek in nagrajevanje z naslednjim dnevnim redom: pregled osebnih dohodkov za december in analizo učinkov in stimulacije za izvrševanje operativnega programa, polletna analiza vključevanja valjarskih napak v sistem nagrajevanja na progi valjarne 2400.

Odbor je ugotovil, da so bili sklepi zadnje seje izvršeni. Predlog za popravek kategorij ogrevalcem in pomočnikom ogrevalcev potisne in krožne peči v valjarni 2400 pa se rešuje v okviru predloga o spremembi kategorij za celotni obrat, ki je bil posredovan SEO z dopisom 2. novembra 1975.

Iz analize gibanja osebnega dohodka v mesecu decembru je razvidno, da je TOZD Valjarne dosegla povprečni osebni dohodek v višini 3.913 din in je za 1,58 % višji, kot je bil dosežen v mesecu novembru. Manjši povprečni OD napram prejšnjemu mesecu izkazuje le žična valjarna in to za 1,76 %.

Odstotek učinka se je v vseh obrat TOZD nekoliko povečal in dosegel v povprečju 31,01 %, stimulacija na operativni program pa je nižja za 2 % v primerjavi z mesecem novembrom. Stimulacija na izvršitev operativnega programa je bila korigirana v valjarni žice in valjarni 2400.

Polletna analiza vključevanja valjarskih napak v sistem nagrajevanja na progi valjarne 2400 je pokazala, da se napake valjavcev niso bistveno izboljšale in je količina te pločevine še vedno od 180-224 ton na mesec. Najmanj napak zaradi debeline je imela dnina Smolej, zaradi širine pa dnina Justin. Skupna količina pločevine z enimi in drugimi napakami pa se med posameznimi izmenami zelo malo razlikuje in znaša v obdobju julij-december na dnini Justin 478 ton, Smolej 476 ton in na dnini Plemelj 490 ton.

Prav tako je iz analize razvidno, da postavljeni limit + - 6 % v plus ni bil presežen, v minus pa dvakrat na dnini Justin in enkrat na dnini Plemelj. Na podlagi analize in mnenja obratovodstva ter oddelka za študij dela in časa, je odbor soglašal, da vključevanje napak v sistem nagrajevanja na progi valjarne 2400 še naprej ostane in se limit + - 6 % zaenkrat ne spreminja. Delavcem v valjarni je treba mesečno po posameznih izmenah prikazovati

količino pločevine z napako, imeti več individualnih razgovorov z valjavci teh jih opozarjati na sestankih SDS, še posebno v sedanji situaciji, ko se pločevina iz zaloge vedno težje prodaja.

Odbor je vzel na znanje osnutek predloga za nagrajevanje pogodbenega dela pri rezanju valjanih profilov Ø 22 mm v valjarni žice, katerega predlaga oddelek za študij dela in časa pri SEO.

Ob sklepu seje je odbor sprejel naslednje sklepe:

1. Zahteva o spremembi kategorij ogrevalcem in pomočnikom ogrevalcev potisne in krožne peči v valjarni 2400 se rešuje v okviru predloga o popravkih kategorij, ki je bil predložen na SEO v septembru 1975.

2. Soglašajo s korekcijo stimulacije za operativni program v valjarni žice in valjarni 2400.

3. Vključevanje napak v sistem nagrajevanja na progi valjarne 2400 še nadalje ostane in se postavljeni limit + - 6 % zaenkrat ne spreminja. Delavcem v valjarni je treba mesečno prikazovati situacijo o stanju napak po posameznih izmenah in jih opozarjati na sestankih SDS, še posebno v trenutni situaciji, ko se pločevina iz zaloge vedno težje prodaja.

HZ

Železarski globus

INDIJA

V tej azijski državi predvidevajo z italijansko finančno in tehnično pomočjo zgraditi napravo za peletiziranje železove rude. Njena proizvodna zmogljivost bo 200.000 ton peletov, ki jih bodo v glavnem izvozili italijanskim železarnam.

ALBANIJA

V mestu Elbasan je v že obstoječi železarni pred kratkim pričel obratovati prvi albanski plavž. Zgradili so ga s tehnično pomočjo strokovnjakov iz LR Kitajske.

OBČINSKA KONFERENCA ZSMS OPREDELILA NALOGE NA PODROČJU DRUŽBENE SAMOZAŠČITE

Na peti seji občinske konference ZSMS Jesenice so člani obširno spregovorili o nalogah Zveze socialistične mladine na področju družbene samozaščite. Najprej so se podrobno seznanili z nalogami, zatem pa so sprejeli tudi več pomembnih sklepov. Preden spregovorimo nekaj več o teh nalogah, moramo poudariti, da je ta seja pomenila še-uvod v širšo akcijo občinske konference ZSMS na tem področju. To izredno pomembno in predvsem v zadnjem času aktualno področje družbenega dela je bilo v preteklosti vse preveč v »senca« ostalih akcij občinske konference ZSMS. Premajhna pozornost in predvsem nenačrtno delo sta bila največja vzroka, da akcija ni stekla že preje.

Ko govorimo o družbeni samozaščiti moramo najprej povedati, da je to nedeljiva sestavina samoupravljanja, trajen revolucionarni proces delavskega razreda in vsakega posameznika, ki je zainteresiran za razvoj naše samoupravne socialistične skupnosti. To je neodtujljiva pravica vseh delovnih ljudi in občanov pri zaščiti samoupravnih odnosov, varnosti države, pravic in svoboščin samoupravnih skupnosti, zaščita premoženja, itd. Marsikdo bo morda začuden vprašal kaj ima opraviti pri zaščiti premoženja, saj so vendar za to odgovorne ustrezne strokovne službe. Tukaj pogosto prihaja do napačnih gledanj. S sprejetjem nove ustave so družbenopolitične organizacije dobile širšo vlogo in pomen na tem področju, predvsem pri zaščiti vpliva sovražne dejavnosti, kriminala in zaščiti premoženja pred elementarnimi nesrečami.

Tako kot ostale družbenopolitične organizacije mora tudi Zveza socialistične mladine aktivno sodelovati v vseh oblikah varnostnega sistema. Načelno je bila vloga opredeljena že v resoluciji devetega kongresa ZSMS, natančneje pa je bila obravnavana že na kongresu samem. Tako je bilo posebej poudarjeno, da mora področje družbene samozaščite postati sestavni del dejavnosti ZSMS. Svoje delo morajo mladi prenesti na razvoj take varnostne kulture vsakega člana ZSMS, ki bo sestavni del njegovih samoupravnih pravic in dolžnosti na področju varnosti, neodvisnosti, nadalje nedotakljivosti države, ustavne ureditve, bratstva in enotnosti itd. Poglejmo si nekaj povsem konkretnih nalog: odkrivanje nosilcev sovražne dejavnosti, opozarjanje pristojnih organov o spodbujanju sovražnega delovanja, sodelovanje z varnostnimi organi pri elementarnih nesrečah, pri čuvanju zaščite premoženja, odkrivanja raznih storilcev, itd.

Seznanili smo vas le z nekaj najpomembnejšimi nalogami, ostale boste lahko hitro našli sami, če boste le malo bolj pazljivo pogledali okoli sebe. Poglejmo si na koncu še sklepe, ki so bili sprejeti na peti seji občinske konference ZSMS:

— OK ZSMS sprejema osnovno gradivo o nalogah ZSMS na področju družbene samozaščite ter ga dopolnjuje z nekaterimi sklepi oziroma posamezna področja razširja.

— Osnovne organizacije ZSMS morajo v svoje programe vključiti tudi akcije s področja družbene samozaščite in ljudske obrambe. Konferenca je bila enotnega mnenja, da je treba nameniti večjo pozornost izobraževanju mladincev na tem po-

dročju. V prizadevanjih na tem področju dejavnosti se morajo OO ZSMS povezati z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in organi.

— Družbeni dogovor o družbeni samozaščiti je v pripravi in ko bo dan v razpravo je treba vse OO

KRATKE VESTI

Danes, 29. januarja bo ob 18. uri letna konferenca osnovne organizacije ZSMS Javornik-Koroška Bela. Člani bodo pregledali in ocenili rezultate v preteklem obdobju ter sprejeli nov akcijski program.

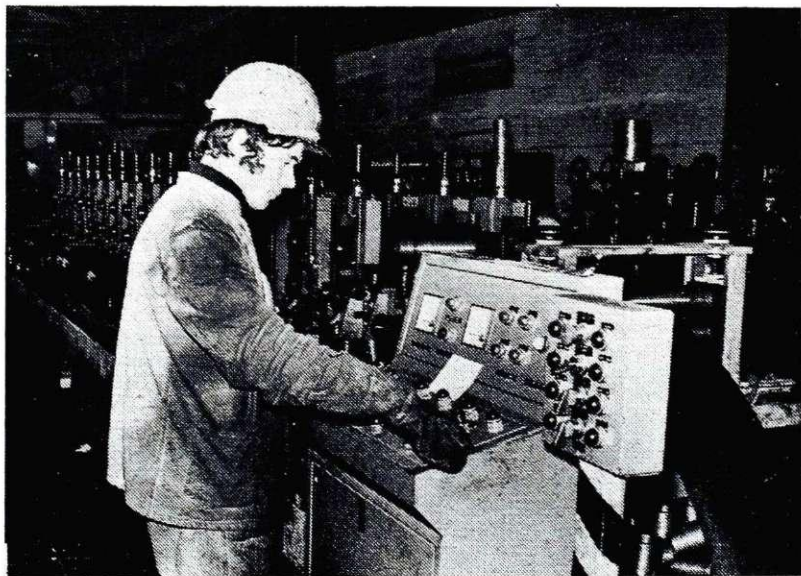
V OO ZSMS se je začelo evidentiranje mladih za letošnje mladinske delovne akcije. Evidenčne liste vsi zainteresirani za udeležbo na delovnih akcijah dobijo pri predsednikih OO ZSMS oziroma na občinski konferenci ZSMS Jesenice, Titova 86.

Na zadnji seji je komisija za šport in prireditve pri OK ZSMS sprejela polletni akcijski program dela in razpravljala o poteku posameznih športnih srečanj in prireditve.

Člani OO ZSMS Planina pod Golico spet nameravajo poživiti delo folklorne skupine. Mladi kažejo dovolj zanimanja, težave so le glede finančnih sredstev in primerne prostora.

Na današnji seji bodo člani komisije za informiranje pri OK ZSMS sprejeli polletni operativni delovni program, ter se dogovorili o sodelovanju v akciji Mladi novinar. J.

**Gorenjci,
berite GLAS!**

Sodelavec na oblikovalni progi Rossi, pri komandnem pultu

ZSMS seznaniti in zahtevati, da razpravljajo o njem in dajo pripombe.

— Kadrovska politika je izredno pomembna na področju družbene samozaščite. Vključiti se moramo v prizadevanja za pravilno kadrovanje v organe za notranje zadeve, šole za rezervne vojaške starešine in v redne vojaške šole.

— Konferenca je bila seznanjena s problemi in težavami v nekaterih družbenih organizacijah in društvi, ki so pomembne za ljudsko obrambo (strelsko društvo, radioamaterji, tehnična kultura).

— Komisija za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in komisija za telesno kulturo in prireditve pri OK ZSMS morata v svojih programih predvideti povečanje aktivnosti na področju strelstva v naši občini.

— OK ZSMS mora poživiti dejavnost organizacij tehnične kulture, ki so pomembne za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito (radioamaterji).

— Sodelovanje z Zvezo rezervnih vojaških starešin je slabo, zato moramo to sodelovanje razširiti na vsa področja, kjer lahko sodelujemo.

— Komisija za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito mora narediti plan dela in do polletja konkretizirati naloge. J.

PROGRAM MLADIH NA BLEJSKI DOBRAVI

Prva seja razširjenega predsedstva osnovne organizacije ZSMS Blejska Dobrava je bila v prostorih osnovne šole, 13. januarja. Sejo je vodil predsednik OO ZSMS Blejska Dobrava Matjaž Stare. Poleg njega so bili prisotni še: Vogrinčič, Sodja, Čop, Gregorič, Avguštin, Grilc, Kovačič, Jensterle, Arh in Klepac.

Na seji so obravnavali osnutek programa za prvo polovico leta 1976 in predloge za ustanovitev komisij.

Zimski pohod na Stol, 21. in 22. februarja, praznovanje prvega maja, organizacija Špikovega memoriala, udeležba na tradicionalnem pohodu na Pristavo, 25. maja je osnutek programa za prvo polovico leta 1976, ki so ga sestavili prisotni mladinci.

V nadaljevanju so se dogovorili, da bodo v osnovni organizaciji ustanovili naslednje komisije: komisijo za SLO, komisijo za idejno politično delo, komisijo za delo in šport ter komisijo za informiranje.

Ob sklepu seje so predlagali delegate za konferenco in izvolili blagajnika. Branko Klepac

**Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje ...**

Tito

CIVILNA OBRAMBA NA ZAHODU

Tako so uvedla kontrolo nad vsakim podjetjem, ki daje navodila važnejšim industrijskim panogam. Dalje so postavila pod javno nadzorstvo življenjsko pomembne dobrine t.j. hrano, gorivo, energijo in zdravila.

Britanska vlada je izvedla že vrsto ukrepov za vskladičenje potrebnih rezerv surovin, hrane, zdravil in nafte ter naftnih derivatov. Obenem se ukvarjajo z načini zagotovitve preskrbe s pitno in industrijsko vodo in z zagotovitvijo prometa vseh vrst (kopenskega, letalskega in pomorskega). Nacionalizacija energetskega gospodarstva jamči, da bodo plinovodi in prenosno električno omrežje prilagojeni potrebam civilne obrambe. Metode za zagotovitev in racionalizacijo hrane ter njeno delitev so bile preskušene v obeh svetovnih vojnah. Pri tem bi važno vlogo odigrala decentralizacija in dislokacija, povezovanje trgovcev-grosistov, priprave za odpiranje šolskih in zasebnih menz, premične kuhinje ter rezerve hrane na različnih mestih.

Mobilizacija služb civilne obrambe je ena najboljših na zahodu. Preverjena in uspešna na vsakem koraku. Večina nalog v primeru izrednega stanja je prenešana na policijsko službo, gasilske brigade in ambulantno službo. V primeru morebitne vojne bo to trdna opora na ojačanih javnih službah, državni industriji, komunalnih organih in samoupravnih svetih.

Nič ne bo prepuščeno naključju, vsak ima že vnaprej določeno mesto v sklopu splošne civilne obrambe otoka.

ZAKLONIŠČA – SESTAVNI DEL CIVILNE ZAŠČITE

1

TROJNA ZAŠČITA

Kot zaklonišče se šteje zaprt prostor, ki je funkcionalno rešen tako, da je v njem mogoče daljše bivanje ljudi. Konstrukcijsko mora biti opremljen tako, da med napadom in po njem nudi določeno stopnjo in obseg zaščite.

Zaklonišča delimo z ozirom na stopnjo zaščite v:

- osnovna
- ojačana in
- visoko zaščitna

V vrsto zaklonišč osnovne zaščite delimo umetne in naravne objekte. Te je mogoče adaptirati v krajšem času z nevalificirano delovno silo. Umetni objekti so zaklonišča iz lesa in zemlje, montažna zaklonišča iz preurejenih armirano betonskih ali kovinskih elementov.

Naravni objekti za zaščito so pravzaprav razne prirejene pečine, jame in druge primerne zemljiščne oblike. V ta namen služijo zapuščeni predori, rudniki, podzemeljski prehodi in podhodi.

Odpornost zaklonišča osnovne zaščite ne sme biti manjša od 0,5 kp/kvadr. centimetra. Opremljena so s priročnimi sredstvi za zračenje in čiščenje zraka. V določeni meri so usposobljena za kolektivno zaščito pred kemičnimi napadalnimi sredstvi in radioaktivnim prahom.

Mirnodobna graditev zaklonišč je usmerjena predvsem na zaklonišča ojačane zaščite. Odpornost teh zaklonišč je med 2–3 kp/kvadratni cm. Omogoča zaščito pred učinki jedrskega orožja.

Stopnjo učinkovitosti zaščite določamo na različne načine. Raziskave, ki jih je opravil dr. BASLER iz Švice, temeljijo na modelu krožne površine. Takšen model ustreza gosti naseljenim mestnim soseskam.

Ob domnevi, da bo prišlo do jedrske eksplozije na majhni višini ter določeni jakosti z epicentrom v središču te površine, lahko s matematično relacijo izračunamo stopnjo učinkovitosti zaščite s tem, koliko ljudi bo preživel jedrski udarec (v teh zakloniščih) v primerjavi s številom ljudi, ki živijo na tem mestnem območju.

Dr. Baslerjev model ter računsko korelacija, sta po svoji enostavnosti izračuna zelo realni. Če stopnjo učinkovitosti štejemo kot teoretično določen faktor vrednosti ukrepov, ki jih storimo z gradnjo zaklonišč, potem je velikost pričakovanega odstotka preživelih – dovolj točna v primerjavi s splošno oceno ogroženosti.

GRADITEV

Zaklonišča se gradijo na tistih javnih mestih, na katerih se zbira večji del prebivalstva. V novih mestnih četrtih in novogradnjah je treba predvideti omrežje zaklonišč. Zaklonišča, ki so locirana poleg stavbe in imajo najmanj en skupen zid, se štejejo kot zaklonišča v sklopu stavbe.

MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA – MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA – MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA – MALA ŠOLA S

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

79

Iz teh zapiskov vemo, da je bil prostovoljec te divizije tudi Franjo Vuljč, v času Neodvisne delavske partije organizator in voditelj proletarskih akcijskih čet (PAC), in se v okviru te divizije boril na Dobružji leta 1916. Brez dvoma so bili slovenski prostovoljci idealisti, ki so težili k osvoboditvi Slovencev izpod avstroogrskega jarma in za združitev s Hrvati in Srbi v južnoslovansko državo, o kakršni je na pr. leta 1913 govoril Ivan Cankar v ljubljanski »Vzajemnosti«. Tudi Čehi so se priključili srbsko divizijo, ker so prav tako težili k nacionalni osvoboditvi Čehov in Slovkov in njihovi združitvi v samostojno narodno državo, za kakršno se je prizadeval Masaryk, ki pravi v že citiranem delu: »K tej diviziji (prvi srbski) je prešlo mnogo naših častnikov in vojakov, ker niso mogli dočakati (utanovitve) češke vojske. Srbi so nam obljubili, da bodo osnovali samostojen češki oddelek, ali do tega ni prišlo: iz Kijeva se je agitiral proti temu, precejšnje število naših je potem izstopilo iz srbske divizije.«

Masaryk poroča tudi o usodi te divizije:

»Usoda te divizije in naših fantov v njej (čeških in slovaških prostovoljcev), je bila žalostna. Hrabri boji na Dobružji proti nemškemu pohodu Mackensenovim poveljstvom so ostali strateško brezplodni; vendar so zblížali nas s Srbi in okrepili intimne odnose. Tu ni mesta za razlago, kako se je pričelo s formiranjem druge srbske divizije in kako so jo morali zaradi notranjih sporov in bojov razpustiti, »se Masaryk prej ko ne hote ogiba razlagi zgodovinskih dejstev o sporu, ki je nastal v tej diviziji zaradi srbskih, ali pravilneje rečeno velesrbskih stremeljenj glede Hrvatov in Slovencev v morebitni bodoči skupni državi. Naj ta Masarykov molk pojasnim z dejstvi, ki jih je v časopisu za slovensko krajevno zgodovino »Kronika« zapisal France Klopčič v članku »Slovenci v oktobrski revoluciji« (str. 65): »Prva divizija tega (srbskega prostovoljskega) korpusa se je leta 1916 že junaja tokla na Dobružji na strani ruskih vojsk proti Avstriji, Nemčiji, Bolgariji in Turčiji ter utrpela hude izgube. Toda poveljstvo korpusa, ki je bilo v rokah oficirjev kraljevine Srbije, ni hotelo nič slišati o Jugoslaviji, marveč je po nalogu srbske kraljevske vlade zastopalo politiko Velike Srbije, v katero naj bi se vključile hrvaške in slovenske dežele. Hkrati je poveljstvo uvedlo v korpusu sistem neenakopravnosti in nasilja. Zato je v enotah korpusa že oktobra 1916 prihajalo do odpora, ki se je po februarjski revoluciji 1917 sprevrgel v radikalno in mogočno gibanje za izstop iz korpusa. To gibanje je dobilo ime desidentskega gibanja. Ob podpori vojaških in oficirskih svetovetov v Odesi, Zaporožju in drugih krajih so tisoči Slovencev, Hrvatov in Srbov zapustili korpus. Če je ta v začetku leta 1917 štel nad 40.000 vojakov, je maja 1917 bilo v njem le 20.622 mož, polovico mož je vzelo desidentstvo in dezerterstvo.

Kasneje je skopnela še druga polovica razen nekaterih enot na Murmandku in v Odesi; zadnje so se umaknile za Ural.«

Tudi Čehi so se aprila 1917 umaknili iz srbskega korpusa in se vrnili v Kijev, kjer so vstopili v češke legije, oziroma v češki korpus, ki ga je začasnava vlada dovolila ustanoviti in ki je, kakor pravi France Klopčič, kasneje leta 1918 postal »rodje« protirevolucije zopet boljševiško oblast, med tem ko ostanki srbskega dobrovoljskega korpusa zaradi desidentskega gibanja niso mogli postati to in so se njegovi bivši pripadniki ogreli za boljševiško revolucijo, brez dvoma tudi zato, ker so po oktobrski revoluciji postali neruski narodi samostojni po načelu samoodločbe.

»Oktobrska revolucija, pravi France Klopčič v citiranem članku, je med vojnimi ujetniki vzbudila simpatije in si pridobila privržence s svojo socialistično vsebino, s politiko miru, z antiimperialistično usmerjenostjo, s samoodločbo narodov, s sovjetsko oblastjo, ki je združevala delavce in kmete itd. V aktivno politično življenje je pritegnila stotisoče delavcev, kmetov in izobražencev iz vrst vojnih ujetnikov.«

Jeseniški pripadniki mednarodnih oddelkov boljševiške vojske (Jože Perpat na pr. je bil pripadnik III. mednarodne brigade, sestavljene iz Slovencev, Madžarov, Hrvatov in tistih Čehov, ki so sledili boljševikom in ne češkim legijam, ki so postale orodje protirevolucije) se spominjajo, da je šele oktobrska revolucija ujetnike docela osvobodila in jih napravila enakopravne, pa najsi so se pridružili, oboroženim, silam revolucije ali pa se zaposlili kot delavci v tovarnah.

(se nadaljuje)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

SEKRETARIAT

Letna skupščina osnovne organizacije sindikata je bila 18. decembra. Poročilo, ki ga je posredoval predsednik, je vsebovalo naloge, ki jih bo treba opraviti v letu 1976, v razpravi pa so obravnavali predlog nove reorganizacije TOZD. Odprto ostaja le še vprašanje, če bodo skupne službe v prihodnje kot TOZD aline.

V razpravi so sodelovali: Milan Polak, Valentin Jeršin, Gregor Vajs, Dušan Stare, Stefan Cigan in Stevo Davidovič. Razpravljali so o pravilniku za ocenjevanje uspešnosti pri delu ter o nagrajevanju in ostali problematiki splošne varnostne službe.

Soglašali so s predlogom, da namesto umrlega predsednika osnovne organizacije sindikata Antona Hribarja, funkcijo predsednika opravlja Alojz Dornik, za podpredsednika pa so imenovali Gregorja Vajsa.

Program osnovne organizacije sindikata, ki ga je skupščina posredoval Milan Polak, so dopolnili še z naslednjimi pripombami: pri volitvah bo treba zajeti čim več delavcev in jih zainteresirati za delo v samoupravnih organih. V kolikor bi delavci potrebovali pomoč oziroma zaščito, jo mora sindikalna organizacija tudi zagotoviti. Več pozornosti naj bi posvetili povezavi sindikalne organizacije z delegacijami in delegati ter delu mladinske organizacije.

Letne skupščine se je udeležil tudi Daniel Črv, kot zastopnik izvršnega odbora sindikata Železarne. Opozoril je na sodelovanje z mladinsko organizacijo, ki predstavlja perspektivni kader v Železarni in tudi za vključevanje mladih v ZK.

SKUPNE SLUŽBE TOZD VET

V ponedeljek, 29. decembra je bila letna skupščina osnovne organizacije sindikata. V uvodnem poročilu predsednika je bila zlasti poudarjena vloga sindikalne organizacije. Med drugim je v poročilu rečeno, da je bilo v tistih TOZD, kjer sindikalna organizacija ni bila dovolj aktivna, samoupravljanje le na papirju. Nasprotno pa v TOZD, kjer sindikalna organizacija dobro deluje, ni bilo mesta za samovoljo vodilnih ljudi. Tudi na tej letni skupščini so poudarili pomen sklepov osmega kongresa slovenskih sindikatov. Na kongresu so poudarili, da ne sme mimo sindikata ničesar, kar je pomembno za delavce. Poudarili so, da bo sindikalna organizacija še dolgo potrebna delavcem, tudi v popolnoma razvitih samoupravnih razmerah in da ne bo mogoče napolniti vrzeli, ki bi nastale, če ne bi imeli razredne druž-

benopolitične organizacije, v kateri so vključeni vsi delavci.

K poročilu referenta za kulturno prosvetno dejavnost so navzoči še dodali, da člani sindikata na tem področju niso bili dovolj dejavni. Pomembnejši rezultati so bili doseženi na športnem področju, največ zaslug za to pa imajo člani sindikata v enoti tehničnega inšpektorata. Zavzemali so se za večjo enotnost pri organizaciji skupnega izleta in za dejavnost na področju kulturne ter športne dejavnosti.

Ob sklepu letne skupščine so se dogovorili, da bodo na pobudo članov sindikata skupne službe TOZD VET, organizirali ob novem letu skupno tovariško srečanje. Sprejet je bil tudi sklep o sklicu sestanka za izvedbo izleta članov sindikata.

TRANSPORT

V petek, 9. januarja je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. V prvi točki dnevnega reda so obravnavali predlog za obdaritev osmih članov sindikata, ki so bili upokojeni v preteklem letu. Spregovorili so o izletih in se zavzemali za tak program izletov, da bo možen tudi ogled spominskih obeležij, muzejev, tovarn, itd.

Beseda je tekla tudi o letnih dopustih, ki jih delavci ne koristijo enakomerno prek vsega leta. Zato imajo občasne težave v proizvodnji zaradi prevelike odsotnosti z dela. Skladno s stabilizacijskim programom bo to problematiko obravnaval izvršni odbor osnovne organizacije sindikata. Zlasti naj bi delovodje upoštevali navodila, ki jih imajo že nekaj let, izvršni odbor pa jim bo posredoval sklep, ki je bil sprejet na seji. Razpravljali so tudi o varnostno prometnem osebju v jeklarni in elektro jeklarni, kjer vse premalo upošteva navodila železniškega oddelka. V nekaterih primerih tudi namerno uničujejo zvočne sirene in je zato odgovornost strojnega in premikalnega osebja v težkem položaju.

TOZD VALJARNE

Letna delovna konferenca sindikalne organizacije TOZD Valjarn je bila v sredo, 14. januarja. Navzočih je bilo 22 članov konference sindikata TOZD Valjarne, Avgust Karba, direktor TOZD Valjarn in Danijel Črv, predstavnik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne.

V razpravi so sodelovali Albin Jakopič iz valjarne profilov, Anton Zupan ter Miha Hostnik in Anton Andreuzzi iz valjarne Bela. Največ pozornosti so posvetili delu mladinske organizacije. O tej problematiki je govoril tudi Daniel Črv. Govoril je še o stanovanjski problematiki ter o

pripravah za izvedbo referenduma, ko bomo s samopriskom zbrali sredstva za izgradnjo šolskega centra na Plavžu. Opozoril je na naloge sindikalne organizacije v obdobju, ko v Železarni organiziramo večje število TOZD. V zvezi s tem bo treba posvetiti večjo pozornost kadrovanju članov, ki bodo sodelovali v novih samoupravnih organih. Daniel Črv je spregovoril tudi o statusu skupnih služb. Anton Zupan je menil, da ni najbolje, če zbrana sredstva namenimo samo izgradnji šolskega centra na Plavžu. Bolje bi bilo tudi, če bi bila sredstva namenjena šolstvu, ker bi s tem odpadle lokalistične tendence in nepotrebna kritika.

Predsednika konference osnovnih organizacij TOZD Valjarn Miha Hostnik je posredoval še dodatno informacijo o problemih in težavah, s katerimi se ukvarja komisija za SLO in pa informacijo o neaktivnosti komisije za športno dejavnost. Dosedanega predsednika te komisije Božidarja Kera, bo zamenjal Marjan Pristov.

Ob sklepu se je bilo sprejetih sedem zaključkov. Odborom osnovnih organizacij sindikata so naročili, naj se bolj aktivno vključujejo pri organiziranju mladinskih organizacij. Več pozornosti naj bi posvetili delu samoupravnih delovnih skupin, vsepovsod pa je treba poudarjati pomen in organiziranost družbene samozasčite. Bolj pogosto naj bi razpravljali o odnosih med ljudmi, da bi izboljšali njihovo počutje, kar je tudi pogoj za boljše delovne uspehe. Zavzemali so se za tesnejše stike odborov osnovnih organizacij in izvršnega odbora sindikata TOZD Valjarne z izvoljenimi delegati v vseh strukturah.

PRODAJNI SEKTOR

V ponedeljek, 19. januarja je bila letna skupščina osnovne organizacije sindikata. O poročilu, ki ga je posredoval predsednik osnovne organizacije sindikata, so razpravljali: Zdravko Smolej, Milan Dornik in Stane Koren.

V poročilu predsednika osnovne organizacije sindikata je bila obravnavana aktivnost posameznih referentov in poudarjena premajhna angažiranost sindikalne organizacije pri reševanju tekoče problematike na področju nagrajevanja, kategorizacije delovnih mest, kadrovanja, itd.

Predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Franc Kobentar je opozoril na reorganizacijo samoupravnih organov, oziroma na ustanavljanje večjega števila TOZD. Tako bomo ustanovili TOZD prodaja in TOZD nabava. Dalj časa se je zadržal tudi pri pripravah na izvedbo bližnjega referenduma, ko bomo s samopriskom zbirali sredstva, namenjena izgradnji šolskega centra na Plavžu.

Nastete so bile naloge, ki naj bi jih v letu 1976 opravila osnovna organizacija sindikata. Potrebno bo aktivno sodelovanje pri oblikovanju novega načina nagrajevanja, oziroma pri kategorizaciji delovnih mest. To velja tudi za dodatno nagrajevanje na staž na delovnem mestu. Sodelovali naj bi pri pripravah vodstvenih, strokovnih kadrov ter kadrov v družbenopolitičnih organizacijah v TOZD. Potrebno je tesnejše sodelovanje z vodji SDS, da bi izboljšali informiranje članov sindikata. Povečati bo treba skrb za kulturno, športno in rekreacijsko dejavnost in skrbeti za socialni položaj delavcev v primerih, če ti dalj časa bolujejo. Skrbeli naj bi še za dopolnilno izobraževanje delavcev.

V SPOMIN ANDREJU PLEŠU

V vztopu v 73 leto starosti je po daljši hudi bolezni preminil dolgoletni delavec našega železarskega kolektiva ANDREJ PLEŠ. Kar 41 let je delal v valjarni žice, kjer se ga ne spominjajo samo kot marljivega delavca, delovodja, temveč tudi kot borca za delavske pravice med obema vojnama in sindikalnega ter družbenega delavca po osvoboditvi.

Rdeča trdnjava, kakor so imenovali Delavski dom na Jesenicah, v katerem je med obema vojnama deloval eno najnaprednejših delavskih prosvetnih društev - Svoboda Jesenice, je z njegovo smrtjo izgubila še enega borca. V tej trdnjavi je namreč dve desetletji z močjo kulture, ki je bila vsa prežeta z razrednim bojem delavskega razreda, soutilral pot revoluciji, ki se je vzplamtela v letu 1941. Iz te trdnjave so tudi izšli najboljši borci, organizatorji in voditelji narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije.

Kmalu za tem, ko so utihnili topovi v prvi svetovni vojni, Andreja Pleša kot naprednega mladega delavca že srečamo med Svobodaši v Delavskem domu na Jesenicah. Najprej v telovadnem odseku, kjer se je izkazal kot dober telovadec in kasneje v dramskem oddelku, v katerem je oblikoval nešteto gledaliških vlog. Biti v tistih časih izbran v vodstvo društva, med tolikšnim številom naprednih delavcev, ni pomenilo samo čast in priznanje, temveč tudi veliko odgovornost in tveganje. Kajti voditelji takratne Svobode, v večini komunisti, so bili stalno na očeh žandarmerije. Pokojnika je nekajkrat doletela ta čast in odgovornost.

Ker je bilo kulturno delo sestavni del idejnopolitičnega delovanja, so v dramskem odseku že leta 1925 ustanovili tričlansko celico Komunistične partije, v kateri je deloval. Zato ni slučaj, da so se na tem odru pojavljali napredni avtorji dramskih tekstov - Cankar, Moškrič, Tusič, Seliš-

kar, Čufar in drugi, da so bile vse proslave prvega maja, obletnice oktobrske revolucije in druge prežete z revolucionarno miselnostjo. Te dni, 28. januarja je preteklo 47 let, ko je bil Andrej Pleš skupaj z desetiimi skojevci in komunisti aretiran in zaprt skoraj mesec dni, zaradi tega, ker so na proslavi izvajali telovadno vajo na napev Internacionalne. Tone Čufar jim je takrat posvetil pesem V januarju zaprtim sodrugom.

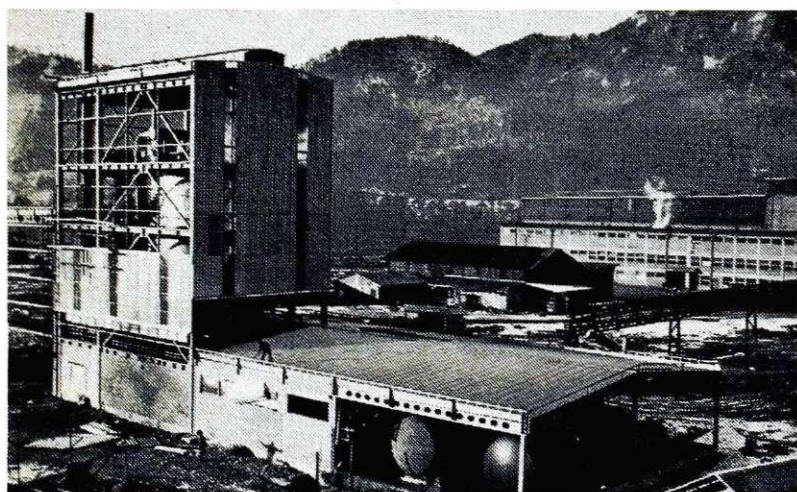
Teh nekaj drobcev iz naprednega kulturnega delovanja in razrednega boja delavcev naše doline najbolj nazorno obeležuje pokojnikovo napredno osebnost in njegov delež v boju delavskega razreda v pripravah na socialistično revolucijo. Delavci v svobodi so se še kako zavedali, da je zgodovinsko poslanstvo delavskega razreda - osvoboditev človeka in dela, mogoče uresničiti le z enotnim, osveščenim, kulturnim in razredno zavednim delavskim razredom.

Kot dober organizator in voditelj delavskega razreda, se je ob okupaciji naše domovine povezal z narodnoosvobodilnim gibanjem, ki je imelo v železarni močno oporišča. Kot borca - partizana ga kasneje srečamo od Karavank, Mežaklje do Pokljuke in Jelovice ter Primorske. Deloval je v agitacijsko-propagandni komisiji, bil podnačelnik narodne zaščite, v Vojkovi brigadi pa je odgovarjal za saniteto.

Po demobilizaciji oziroma osvoboditvi in zlomu fašizma je svojo aktivnost nadaljeval med jeseniškimi delavci in bil od delavcev izvoljen za prvega predsednika organizacije Enotnih sindikatov. Vrnil se je tudi med svoje valjavce žice v Železarno ter svoje bogate revolucionarne izkušnje razdal na številnih družbenopolitičnih področjih. Tako ga najdemo med obnovevalci jeseniškega kulturnega in telesnovzgojnega življenja, na udarniških akcijah, zborovanjih... Marksistično znanje, pridobljeno med obema vojnama pod odrom Delavskega doma, revolucionarne izkušnje in razredna prekaljenost, so po osvoboditvi v osebnosti Andreja Pleša zazarele z vsem ognjem delavskega voditelja.

Seveda je vsa ta njegova aktivnost, ob težkem fizičnem delu v Železarni, atom za atomom nazirala njegovo zdravje in namesto, da bi po upokojitvi užival sadove zmagovalne revolucije, v katero v tkano tudi njegovo napredno delovanje, se je moral boriti z boleznijo, ki ga je mnogo prežgodaj prikovala na bolniško posteljo.

Spomin na pokojnega Andreja Pleša ne bo zbledel, saj je njegovo ime vklezano v napredno delavsko in kulturno gibanje, narodnoosvobodilni boj in povojno obnovo in izgradnjo socialistične domovine.

Objekt za regeneracijo kislin pri novi hladni valjarni

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON

ŽELEZO V SISTEMU NAŠEGA SVETA

3

V obdobju tehničnih odkritij in iznajdb je prešlo težišče proizvodnje jekla iz Nemčije bolj na področje Belgije, Švedske in predvsem Anglije. Ko so v Angliji uspeli v sredini x8. stoletja nadomestiti leseno ogelje s koksom iz premoga, kot gorivo za plavže, se je v tej deželi uveljavila za tiste čase najbolj razvita železarska tehnologija. Ta je dobila močne spodbude tudi v številnih železarskih inovacijah.

Z uvedbo parnega stroja, ki ga je leta 1765 izumil James Watt, je bilo rešeno tudi vprašanje za industrijo potrebne mehanske energije. To je bil med drugim tudi eden izmed odločilnih dejavnikov, ki so s svoje strani pripomogli k nastanku industrijskega obdobja.

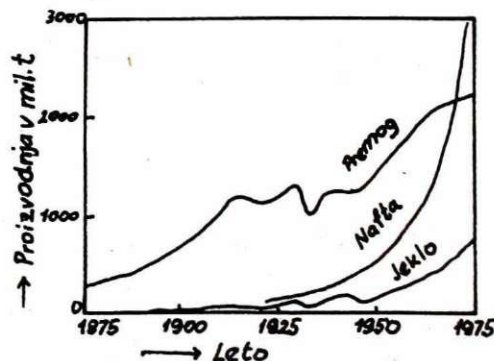
V sredini 19. stoletja je bila poraba surovega jekla na prebivalca v Evropi od deset do dvajset kilogramov. To je toliko kot znaša danes poraba v Indiji in Afriki. Z uspešnim prehodom železarske tehnologije v ostale dele Evrope in ZDA, je bilo mogoče postopno dohiteti prednost Anglije v takratni proizvodnji jekla. Zato je dosegla poraba surovega jekla na prebivalca v Nemčiji ob koncu 19. stoletja že 75 kg. To pa je številka, ki jo dosegajo danes v južni Ameriki.

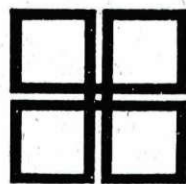
POMEN ŽELEZA IN JEKLA DANES

Današnja gospodarska in socialna situacija nam dokazuje, da so bile bistvene spremembe v sedanji družbi neposredna posledica industrializacije. Ta pa je bila brez proizvodnje železa in jekla dejansko nemogoča. Vendar je jasno, da predstavljata železo in jeklo kljub njuni vsesplošni uporabnosti skupaj z nekaterimi drugimi surovinami in materiali samo materialno osnovo industrializacije. Ostali vplivni činitelji, kot sta primer energija in velika poraba investicijskih finančnih sredstev, imajo pri tem prav tako velik pomen. Brez dvoma pa je proizvodnja surovega jekla narasla v velike količine šele v zadnjih sto letih.

Na sliki je razvidno naraščanje svetovne letne proizvodnje surovega jekla v primerjavi s premogom in nafto v obdobju od 1875 do 1975. V celotni zgodovini človeštva do danes je bilo

proizvedeno okoli 16 milijard ton surovega jekla. Ta količina približno ustreza dvem milijardam kub. metrov ali kocki z dolžino stranic okoli 1.250 m. S tem surovim jeklom bi lahko prekrili celotno površino Zvezne republike Nemčije z osem mm debelo jekleno preprogo.

induplati

Industrija platnenih izdelkov
INDUPLATI JARŠE, je priznana po svojih kvalitetnih izdelkih:

- zavese, prti in garniture
- turistični šotori
- šotori za civilno zaščito
- zračne hale — primerne za skladišče in podobno tehnični izdelki

**PRIJATELJEM
JESENIŠKEGA
HOKEJA
SE PRIPOROČA**

**GOSTILNA
»KEBER«
DOMŽALE**

Glasilo HD Jesenice izhaja kot priloga Železarni, za njegovo vsebino odgovarja HD Jesenice in uredniški odbor: Emil Ažman, kot odgovorni urednik in člani Franc Kobentar, Dušan Dragojevič, Franci Črv in Janko Rabič. Družbeni organ glasila JE-SE-NI-CE je upravni odbor HD Jesenice. Glasilo tehnično ureja Joža Varl.

SLOVENSKE
ŽELEZARNE

ŽELEZARNA JESENICE

**ARHITEKTI!
PROJEKTANTI!
INVESTITORJI!
GRADBENIKI!**

NOVI IZDELEK

KOVINSKI PODBOJ ZA VRATA

Vsestranska uporabnost
predvsem pa za:

- industrijske zgradbe
- bolnice, klinike
- turistične objekte
- stanovanja
- itd.

Prednosti:

- lažja, hitrejša in enostavna vgradnja
- mehko zapiranje in odlično tesnenje, ker ima specialno gumijasto tesnilo
- zanesljiva protikorozijska zaščita
- neobčutljivi proti mehanskim poškodbam
- standardne dimenzije

Kovinske vratne podboje izdelujemo v različnih variantah, predvsem pa: navadne (mokromontažne) tunelsko in suhomontažne, po želji tudi z nadsvetlobo

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO

universal

JESENICE C. MARŠALA TITA 1

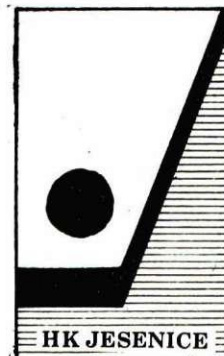
vam nudi v prodaji na veliko

- debelo, tanka, fino pločevino in lamele
- žico, cevi in ploščato železo
- valjane profile in trakove
- elektrode, dodatni material in žeblice
- betonsko železo in gradbeni material
- barvne kovine

in prodaja na malo

— kurivo, gradb. material in vse blago iz asortimana prodaje na veliko

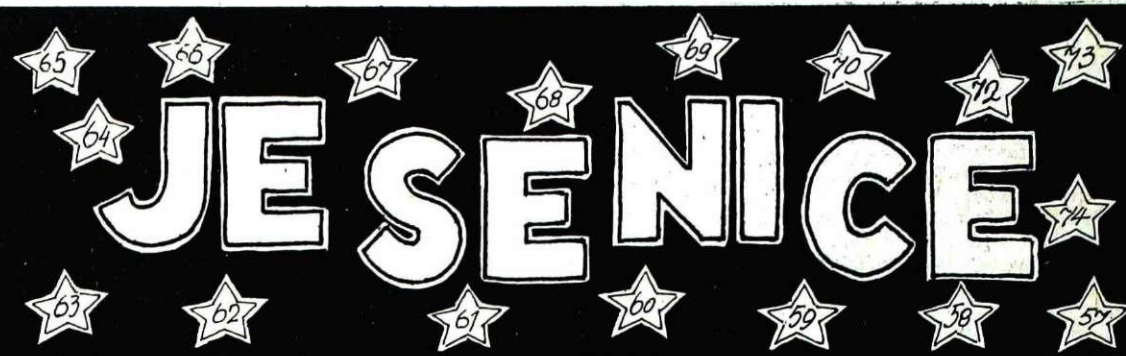
Priporočamo se za nakup.

Štev.: 9/II

— IZDAJA HD JESENICE —

29. januarja 1976

SPODBUDNA KVALITETA ZA NADALJNI RAZVOJ

Kljub temu, da hokejska sezona 1975/76 še ni zaključena pa je potrebno že ob zaključku državnega prvenstva oceniti uspehe in neuspehe prvega moštva ter vzroke, da je najvišji naslov ponovno osvojila Olimpija. Cilj in želja vsakega moštva je, da se bori ne glede na možnosti in pogoje vedno za najboljši uspeh. Na Jesenicah smo že nekaj let nazaj ugotavljali, da smo imeli veliko želja, za uresničitev ciljev pa smo storili bore malo. Menjave trenerjev, neresno treniranje, nedisciplinarnost in še vrsta negativnih pojavov so pripeljali moštvo, ki je bilo sestavljeno iz večine reprezentantov do velike odločitve, ali še naprej iskati poti za doseg trenutnih uspehov ali prelomiti z negativnimi pojavi in začeti delati sistematično in dolgoročno.

S prihodom trenerja Vlastimila Bubnika iz ČSSR, so vsa ugibanja o trenutnih rešitvah odpadla že takoj na letnih pripravah. Trener Bubnik se je iz znanih vzrokov odpovedal starejših igralcev in začel graditi moštvo na mladih neizkušenih, vendar željnih treniranja in trdega dela. Menjava generacije je tako prinesla nove možnosti, predvsem pa je moštvo ponovno zadihalo bolj kolektivno, igralci so med seboj res pravi prijatelji. Mladi so bili dokončno sprejeti tudi od navijačev, ki so jim na začetku sezone dali vso podporo.

Ob tako velikih spremembah pa nihče ni pričakoval, da je kljub vsemu moštvo že letos imelo veliko priliko, da osvoji državni naslov. Poraz v dvorani v Podmežaklju po boljši igri proti Olimpiji z 2:1 je bil sicer boleč in odločilen, vendar pa so bile želje le še preuranjene. Dolgoletno načrtno delo s pomočjo češkoslovaških trenerjev je tudi pri Olimpiji rodilo sadove. Treba je priznati, da smo v tem letu storili veliko, vendar še premalo, da bi lahko osvojili najvišji naslov. Vsekakor pa je razveseljivo, da smo z mladimi igralci uspeli obdržati derbije na kvalitetni višini, tako, da se zmagovalca s sigurnostjo vnaprej ni dalo napovedati. Ne smemo pa pozabiti, da smo pred sezono želeli le, da bi v moštvo vzpostavili red in disciplino in da bi šele v sezoni 1977/78 dokončno startali na vrnitev najvišjega naslova.

Ocena začete delo je tako povsem zadovoljiva. V sezoni 1976/77 pa bo potrebno dokončno oblikovati moštvo, ker so nekatere spremembe še nujne, potrebno pa bo še poskrbeti, da bomo vzgojili dober domači trenerski kader in da bomo mlade igralce vzgajali v duhu pravih športnikov predanih barvam jeseniškega kluba. Le z vzgojo mladega kadra nam bo uspelo ponovno vrniti primat in ga tudi obdržati. Če bo to že v sezoni 1976/77 pa bo odvisno od nas vseh, od igralcev, funkcionarjev in navijačev.

JE-SE-NI-CE V DRUGO LETO

Z januarjem vstopa prvi in zaenkrat še edini hokejski časopis v Jugoslaviji JE-SE-NI-CE v svoje drugo leto življenja. To sicer še ni pomembna starost, kljub temu pa lahko trdim, da je v svojem prvem letu in s svojimi osmimi števkami že opravičil svoj obstoj.

Osnovni namen, ki je vodil HD Jesenice, da je pričel izdajati časopis, je bil objektivno in nepristransko obveščevanje bralcev o dogajanju v hokeju in hkrati seznanjanje ter povezovanje vseh prijateljev jeseniškega hokeja s svojim klubom. Mnenja sem, da je bil osnovni namen izpolnjen. Na straneh našega časopisa so se zvrstili dovolj samokritični članki o stanju v jeseniškem hokeju in o nalogah ter ciljih v prihodnje. Posebej smo pisali o statusu in stimeranju vrhunskih športnikov in s tem v zvezi tudi jeseniških hokejistov. Z namenom, da bi gledalci tekom še bolj objektivno ocenjevali hokejske igre, smo objavljali Pravila igre hokeja na ledu z najnovejšimi dopolnitvami. Prijatelji in simpatizerji so imeli priliko spoznati svoja moštva in posameznike, saj smo jih predstavili celo vrsto. Tudi informiranje o tekočih športnih rezultatih in programih v prihodnje je bilo dovolj tekoče. Posebno moram omeniti objavljane zgodovine jugoslovanskega in jeseniškega hokeja. Prepričan sem, da ni bralca, ki bi teh zapisov z zanimanjem ne spremljal. Pri tem bi bilo potrebno le več sodelovanja vseh tistih, ki so to zgodovino krojili.

Od vseh zamisli za časopis, pa je treba reči, da nismo v celoti uspeli v direktnem sodelovanju z vami bralci in prijatelji jeseniškega hokeja. Vse premalo je bilo vaših idej, želja, prispevkov, čeprav je časopis namenjen prav vam.

Tako ob zaključku prvega leta izhajanja časopisa lahko, upam ne preveč samohvalno, ugotovim, da je časopis svoj namen dosegel. Pri tem moram omeniti predvsem sodelavce Joža Varla, Janka Rabiča in Dušana Dragojeviča, ki so k temu dali največji delež.

Ob vstopu v drugo leto izhajanja časopisa, se bomo poizkušali držati istih zasnov, kot smo jih imeli do sedaj. Želimo pa si tesnejšega sodelovanja z vami bralci.

Odgovorni urednik:
Emil Ažman

TRIDESET LET ŠD JESENICE

V lanskem letu, ko smo praznovali 30-letnico nad fašističnimi zavojalci, 25-letnico samoupravljanja in vrsto drugih pomembnih jubilejev, se je k njim priključilo tudi športno društvo Jesenice s 30-letnico svojega delovanja.

Ceprav so bili borci delavskih Jesenic izčrpani po dolgoletni vojni, so kljub angažiranosti pri obnovi domovine, začutili potrebo po ponovnem delovanju v športu. Komaj mesec dni po končani vojni, 17. junija 1945 je bilo ustanovljeno Fizikulturno društvo Jesenice. To društvo je prevzelo tudi nalogo, da nadaljuje s športno dejavnostjo in športno tradicijo delavskih Jesenic. Pobudo za ustanovitev so dali člani, kateri so prevzeli tudi prvo vodstvo, med njimi je bil tov. Vencelj Perko, ki je posredoval Avgustu Jelenu osnovne smernice za postavitev novih temeljev športa. Jelen je skupaj z ostalimi športnimi delavci organiziral, da je bil že 17. junija ustanovni občni zbor v polni dvorani kina Radio na Jesenicah.

Na občnem zboru so sodelovali tudi vidni predstavniki oblasti. Dr. Miha Potočnik je bil predlagan za prvega predsednika, vendar zaradi prevelike angažiranosti druge, ni mogel prevzeti. Na občnem zboru je bil izvoljen UO FD Jesenice v sestavi:

Boris Florjančič — predsednik in člani: Zvone Ručigaj, Avgust Jelen, Franc Stržinar, Stanko Ravnik, Živko Baraga, Janžar Smolej, Ivan Verdnik, dr. Bojan Vandot, Slavko Ulčar, Franc Strajnar, Andrej Pleš, Jakob Rajnar, Gregor Klančnik in Franc Justin.

Izvoljeni so bili tudi načelniki Aleš Jelen, Janez Pristov, Uroš Zupančič, Viktor Brun, Jaka Kvas, Franc Smolej, Evstahij Balon, Alojz Štrumbelj, Vlado Kersnik in Slavko Smolej, naslednjih odsekov: propagandni, telovadni, plavalni, nogometni, atletski, težkoatletski, smučarski, namizno teniški, kolesarski in fotoamaterski.

Upravni odbor in načelniki odsekov so takoj aktivno pričeli delovati in 15. ter 16. septembra 1945 že organizirali prvi športni dan, na katerem je sodelovalo čez 600 športnikov.

Ob tej priliki je partizanski odred izročil društvu v trajno last borbeno zastavo.

Upravni odbor je sprejel tudi obvezo, da bo pomagal pri ustanavljanju telesno vzgojnih društev v ostalih krajih takratnega okraja, zato je razposlal vsem krajevnim odborom OF pozive za ustanovitev letih. Na poziv so se odzvali in tudi organizirali društva v Ratečah, Kr. gori, Mojstrani, Javorniku, Žirovnici, Radovljici in Bledu.

Z udarniškim delom je bila postavljena in 18. novembra 1945 izročena javnemu namenu smučarska postojanka v Črni vrhu.

Na prvem rednem občnem zboru 20. decembra 1945 je bil izvoljen upravni odbor z nekaterimi kadrovskimi spremembami. Na predlog Jožeta Talerja je bil sprejet sklep, da se društvo preimenuje v fizikulturno društvo Jože Gregorčič Jesenice. Ustanovljeni so bili tudi novi odseki: plavalni, drsalni, strelski, jadranski, avto-moto in predvojaški.

V tem obdobju so bile poleg finančnih težav tudi številne druge težave. Aktivnost članov je kljub tem težavam stalno naraščala. Tako so do 22. junija 1946 uspeli obnoviti in urediti Čufarjevo kopališče.

Dne 30. junija 1946 je bil organiziran fizikulturni praznik, na katerem je sodelovalo preko 1.000 športnikov iz takratnega okraja.

V zimski sezoni 1946/47 so pričeli z drsanjem na novourejeni naravni ledeni ploskvi, ki so jo usposobili z udarniškim delom.

22. novembra je bil sklican drugi občni zbor na katerem so poleg novoizvoljenega UO ustanovljeni še novi odseki: tenis, košarka, odbojka, boks in šah.

V tej zimski sezoni so doseženi že prvi vidnejši uspehi. Smučarji postanejo državni prvaki in to potrdijo še naslednje leto.

Na delavski praznik, 1. maja 1947 je društvo organiziralo telovadni nastop z udeležbo preko 1.200 športnikov.

Enaka udeležba je bila 1. junija 1947 na množičnem nastopu fizikulturnikov.

Zaradi organizacijskega izpolnjevanja v društvih, je po ugotovitvah četrtega plenuma Enotnih sindikatov Jugoslavije, da sindikati premalo sodelujejo v fizikulturnih društvih, sklican 23. 7. 1947 izredni občni zbor. Na tem zboru je bil sprejet sklep, da se društvo preimenuje v Sindikalno fizikulturno društvo Jože Gregorčič Jesenice.

K društvu se poleg odsekov priključijo še fizikulturni aktiv gimnazije in fizikulturni aktiv Kovinar iz metalurške šole.

V tem letu se prične gradnja prve smučarske vlečnice na Črni vrhu in že 21. decembra je izročena javnemu namenu. Pri gradnji žičnice je bilo izvršenih okrog 6.000 ur udarniškega dela.

Kot je iz dosedaj navedenega pregleda razvidno, je bila dejavnost društva zelo pestra. Na vsakem občnem zboru so ustanavljali nove odseke, sprejemali spremembe in dopolnitve, med občnimi zbori pa je bila zelo aktivna dejavnost. Vse to je krepilo in množilo vrste na področju telesne kulture.

Na občnem zboru — sedaj SFD Jože Gregorčič, 20. 12. 1947 so se odcepili planinci in se priključili k Planinskemu društvu Slovenije, avto-moto in foto odsek sta se vključila v Ljudsko tehniko, šahisti pa so ustanovili svoje društvo, izdvojili pa so se tudi strelci in predvojaška vzgoja.

Na četrtem občnem zboru 31. 8. 1948 se je po predlogu drugega kongresa FISAJ — društvo razdvojilo v telovadno in športno dejavnost. Tako je bil istočasno tudi ustanovni občni zbor telovadnega društva. Nekatere sekcije pri SFD Jože Gregorčič so se iz odsekov preimenovala v klube. Tako sta med prvimi ustanovljena smučarski in nogometni klub.

Športno društvo Jesenice je v preteklem letu slavilo 30-letnico obstoja in dela. Da bi za dosežene rezultate v tridesetletnem obdobju zvedela tudi širša jeseniška športna javnost, je društvo v izložbi nekdanje prodajalne Alpina-Ziri razstavilo priznanja, plakete in osvojene pokale, ki so jih posamezniki klubi, ki delujejo v okviru društva dobili na prvenstvenih turnirjih in drugih srečanjih. Na sliki je del izložbe z razstavljenimi pokali, priznanji in plaketami hokejskega društva Jesenice. — J. R.

V zimski sezoni 1948/49 pričnejo s svojo dejavnostjo hokejisti in se z drsalci združijo v hokejsko — drsalno sekcijo. Ta ustanovitev in združitev je potrjena na občnem zboru 28. 12. 1949, sedaj že z novim imenom sindikalno športno društvo Jože Gregorčič Jesenice.

V letih 1950, 1951 in 1952 ni bilo posebnih organizacijskih sprememb, klubi in sekcije pa so aktivno izpolnjevali svoje programe.

V letu 1953 se je predvsem zaradi enotnega nastopa in seveda tudi zaradi finančnih težav porodila ideja med člani društva o združitvi SSD JG in SK Bratstvo. V ta namen je bil sklican izredni občni zbor, 3. julija 1953, kjer so prisotni potrdili združitev in novo ime Športno društvo Jesenice. Na občnem zboru je bil sprejet tudi sklep, da se vse sekcije preimenujejo v klube ter s tem dobijo večjo samostojnost.

Uprava SD pa je dobila nalogo, da se temeljito angažira na pripravah za gradnjo ustreznih športnih objektov in naprav ter zbiranje za to potrebnih sredstev. Na občnem zboru je bil sprejet tudi sklep, da se smučarska postojanka na Črni vrhu preimenuje v smučarski dom Jože Gregorčič.

Prvi rezultat skupnega dela in sprejetih sklepov je dokončna izgradnja prvega umetnega drsališča v Jugoslaviji, seveda z veliko pomočjo Železarne in takratnega LOMO Jesenice ter z udarniškim delom članov.

10. 4. 1955 društvo organizira jubilejni občni zbor, na katerem je bilo 18 zaslužnih članom podeljeno za uspešno delo v društvu odlikovanje zveze. Na tem zboru so potrdili tudi nov način dela in sicer, da so občni zbori društva in klubov na dve leti, vmes pa delovna konferenca.

V tem obdobju so pričeli z izgradnjo hokejske tribune. Športna dejavnost po klubih je bila že močno razvita, potreba po finančnih sredstvih vsak dan večja in zato je imel UO stalno skrb kako zagotoviti sredstva. V ta namen so imeli zelo močno zastopan gospodarski odbor.

Na plenumu SD, 31. januarja 1961 je bil ravno zaradi tega sprejet sklep, da se ustanovi zavod z imenom uprava športnih igrišč in objektov. Sklep je bil realiziran že 1. maja 1961, ko je bil ustanovljen zavod za vzdrževanje športnih igrišč in objektov. Začetna osnovna sredstva je prevzel zavod od komunalnega podjetja Ledarna. V uprav-

PRAVILA IGRE: HOKEJ NA LEDU

Pravilo 634: S ploščico se mora napredovati

a) Moštvo v posesti ploščice v svoji obrambni tretjini mora vedno napredovati s ploščico proti nasprotnikovim vratom, razen če ga pri tem ovira nasprotno moštvo. b) Če se ploščica odbije od sodnika naravnost v vrata, ne glede na to, da če je eno izmed moštve številčno slabše. c) Če se ploščica odbije od telesa ali drsalk sodnika naravnost v vrata, se tak zadetek ne prizna.

b) Igralec, vratar ni izuzet, ki namerno tišči ploščico k ograji ali se giblje s ploščico ob ograji ali na kakršenkoli način potiska ploščico h katerikoli delu vrat, pa ga nasprotnik ne napada, je kaznovan z malo kaznijo.

Opomba: Sodnik mora določiti igralca, ki krši pravilo in hitro ukrepati skladno s tem pravilom. c) Igralec, ki je izven svojega obrambnega območja, ne sme podati ali voditi ploščice nazaj v svojo lastno obrambno tretjino z namenom, da bi zavlačeval igro. Ob kršitvi tega pravilnika se začetni met izvede na eni izmed točk za začetne mete v obrambni tretjini moštva, ki se brani.

Pravilo 635: Ploščica iz vida in nepravilna ploščica

a) Če sodnik zaradi gneče ali zaradi tega ker je igralec padel na ploščico isto izgubi iz vida, se igra takoj prekine in začetni met izvede na točki, kjer je bila igra prekinjena, v kolikor pravila ne določajo drugače.

b) Če se v teku igre pojavi na drsališču poleg ploščice s katero se igra še druga ploščica, se igra ne ustavi dokler ni akcija, ki je v teku dokončno izvedena.

NA LEDENEM KANALU

Danes se na našem kanalu javlja mo iz hale Tivoli, kjer sta se v sredo, 14. januarja, v zadnjem obračunu letošnjega državnega prvenstva spopadla večna tekmeča Olimpija in Jesenice.

Kljub temu, da je naslov državnega prvaka osvojila Olimpija, jeseniški hokejisti niso ostali praznih rok. V hali v Podmežakliji so namreč končno zakrili južno stran, tako da sedaj ni več prepiha. Zlobneži namigujejo, da sta svež veter, ki je v začetku sezone zavel v jeseniškem hokeju in preprih v dvorani največ »kri-va«, da je zvezdico spet »odpihnilo« v Ljubljano.

Po izjavi trenerja HK Jesenice Vlastimila Bubnika ni nikjer tako slabega sojenja hokejskih tekem kot pri nas. Vsekakor spet posebnost v jugoslovanskem hokejskem športu, ki ji niti v svetovnem merilu ni primere.

Na derbiju sta Lap in Pipan namesto dobrega hokeja demonstrirala slab boks. Ker je končano državno prvenstvo upamo, da se jima bo vroča kri do naslednje sezone ohladila.

Publika v hali Tivoli je bila med zadnjim derbijem zelo darežljiva. Na ledeno ploskev so padali prazni kozarci, škatljice in celo — denar, kar je nesporen dokaz visokega standarda hokejskih navijačev, saj imajo celo štirinajstega v mesecu še preveč denarja.

Med razočaranimi v hali Tivoli je bil prav gotovo tudi velik prijatelj jeseniškega hokeja Franc Košir. Spomnimo se, da je ob osvajanju zvezdic vedno rad zaigral na troben-to »Prelepo Gorenjsko«. Letos bi igri in vzdušju jeseniških hokejistov bolj ustrezalo, da bi zaigral »Tišino«.

Razočarani navijač
J. Rabič

Pravilo 636: Ploščica, ki udari sodnika

a) Igra se ne ustavi, če ploščica zadene sodnika kjerkoli na drsališču razen, če se ploščica odbije od sodnika naravnost v vrata, ne glede na to, da če je eno izmed moštve številčno slabše.

b) Če se ploščica odbije od telesa ali drsalk sodnika naravnost v vrata, se tak zadetek ne prizna.

Pravilo 637: Moštvo noče začetni igre

a) Če se moštvo, ki se je umaknilo z drsališča ne vrne na drsališče in ne prične z igro ali, če je na drsališču in ne prične z igro v eni minuti po tem, ko je sodnik to ukazal, sodnik dosodi malo kazni igralcu, ki ga za to določi kapetan. Če ob koncu druge minute moštvo še vedno odklanja z začetkom igre, sodnik proglasi igro kot izgubljeno za to moštvo. Vodja, tehnični vodja ali uradna oseba moštva, ki je odgovorna za eno izmed teh akcij, je avtomatično suspendirana, dokler o tem ne razpravi odgovorna zveza.

Če moštvo iz slačilnice ne pride na drsališče in ne začne z igro pet minut za tem, ko mu je sodnik po časomerilu ukazal priti na drsališče, se zmagi pripisuje nasprotnemu moštvu in primer se javi odgovorni zvezi v nadaljnji postopek.

c) Če moštvo ne more priti na drsališče ob za igro določenem času zaradi neizogibne nezgode ali nepredvidenega slučaja, bo sodnik dovolil moštvu dodatnih 15 minut, po tem času bo igro odpovedal. Sodnik mora tak dogodek javiti odgovorni zvezi v nadaljnji postopek.

Opomba: Če je moštvo, ki krši pravilo, na drsališču, da ukaz sodnik osebno. Če moštva, ki krši pravilo, ni na drsališču, prenese moštvo ukaz po navodilu sodnika časomerilca. Ukaz se lahko posreduje preko igralca, tehničnega vodja, vodje ali trenerja moštva, ki krši pravilo.

Pravilo 638: Udarjanje (s palico)

a) Igralec, ki ovira ali poskuša ovirati napredovanje nasprotnika z udarjanjem s svojo palico, prejme glede na presojo sodnika malo kazni ali veliko kazni.

b) Igralec, ki poškoduje nasprotnika z udarjanjem s svojo palico, prejme veliko kazni.

c) Igralec, ki zamahne s palico proti nasprotnemu igralcu (ki je znotraj ali izven dosega zamaha), ne da bi ga v resnici zadela ali igralca, ki pod prevezo, da bo igral s ploščico, napravi divji zamah proti ploščici z namenom, da bi prestrašil ali preplašil nasprotnika, je prav tako kaznovan.

Opomba: Udarjanje s palico ni dovoljeno, razen v obrambi, in sicer tako, da edino obrambni igralec lahko udari ob palico — ne pa ob katerikoli del telesa — igralca, ki vodi ploščico.

Pravilo 639: Začetek igre

a) Igra se začne, kot tudi nadaljuje ob začetku vsake tretjine, z začetnim metom v središču drsališča.

b) Ob začetku igre lahko domače moštvo izbere stran.

Opomba: Če za neko igro ni določeno ime domačega moštva, se tekmuječi moštvi sporazumeta, katero bo domače moštvo s skupnim dogovorom, npr. z metanjem kovanca ali silino.

Pravilo 640: Metanje palice

a) Če katerikoli igralec — vključno vratar — moštva, ki se brani, namerno vrže ali brne palico ali drugi predmet proti ploščici v svoji obrambni tretjini, sodnik dovolj, da se akcija dovrši in če zadetek ni dosežen, dosodi kazenski strel v korist napadajočega moštva.

b) Velika kazen se izreče igralcu, ki namerno vrže ali brne palico ali drug predmet v katerikoli tretjini, razen, če je bilo to dejanje kaznovano s

kazenskim strelom ali s prisojenim zadetkom po pravilu 604 (Prisojeni zadetek).

c) Disciplinska kazen se dosodi igralcu, ki vrže palico ali kak drug predmet izven igrišča.

Opomba: Če igralec odvzame zlomljene dele svoje palice k robu drsališča (ne preko ograje) na tak način, da ne ovira igre ali nasprotnega igralca, ni kaznovan.

Pravilo 641: Trajanje igre

a) Čas igre (tekme) so tri tretjine po 20 minut efektivne igre, z 10 minutnimi odmori med tretjinami.

b) Moštvo, ki doseže večje število zadetkov v treh 20 minutnih tretjinah, je zmagovalec in pridobi dve točki.

c) Vratarji menjajo strani ob koncu vsake regularne tretjine ter v sredini tretje tretjine in po vsakem podaljškju. Pri menjavi mest v tretji tretjini in po vsakem podaljškju igralcem in vratarju ni dovoljen pristop h klopi.

d) V odmorih se površina ledu polije, razen če ni drugega skupnega dogovora med moštvoma, ki tekmuje ali, če ni primernih priprav na voljo.

e) Če pride v zadnjih 5 minutah prve ali druge tretjine do daljših izjemnih pavz med igro, lahko sodnik ukaze, da se redni odmor začne takoj. Preostali čas neodigrane tretjine se bo odigral po odmoru s tem, da moštvi branita ista vrata kot prej. Ko izteče neodigrani čas prejšnje tretjine, moštvi menjata stran in takoj začneta z igro naslednje tretjine.

Pravilo 642: Neodločena igra

V splošnem je igra »neodločena« in se točki delita, če je vsako izmed moštve po koncu treh rednih 20 minutnih tretjin doseglo enako število zadetkov.

To pravilo je odvisno od predpisov mednarodne zveze in nacionalne zveze.

Pravilo 643: Spodkitanje

a) Igralec, ki postavi svojo palico, koleno, laketo, roko ali komolec tako, da se nasprotnik spodtakne in pade, je kaznovan z malo kaznijo.

Opomba: Če sodnik meni, da je igralec nedvomno želel priti s palico v posest ploščice in je v tem tudi uspel, kazni ne bo dosojena, čeprav je igralec, ki je bil v posesti ploščice zaradi tega padel.

b) Če je igralec, ki kontrolira ploščico onkraj rdeče srednje črte (in pred seboj nima razen vratarja nobenega drugega nasprotnikovega igralca) spodtaknjen ali kako drugače nepravilno oviran od zadaj in mu je s tem onemogočen čisti udarec na vrata, se dosodi kazenski strel proti nasprotnemu moštvu. Vendar pa sodnik ne bo prekinil igre, dokler moštvo, ki napada ne bo izgubilo kontrole nad ploščico.

Opomba: »Kontrola« ploščice je akcija vodenja ploščice s pomočjo palice. Če se medtem, ko je vodenja, ploščica dotakne telesa, palice ali drsalk drugega igralca ali če zadene vratnice ali če igralec ploščico uide, smatramo, da igralec ploščice nima več pod kontrolo. Namen tega pravila je, da dopusti možnost zadetka, čeprav je bila možnost izgubljena s takim prekrškom. Zato se v primeru, ko s prekrškom ni bila izgubljena precejšnja verjetnost doseči zadetek, kazenskega strela ne dosodi.

Pravilo 644: Prekomerna grobost

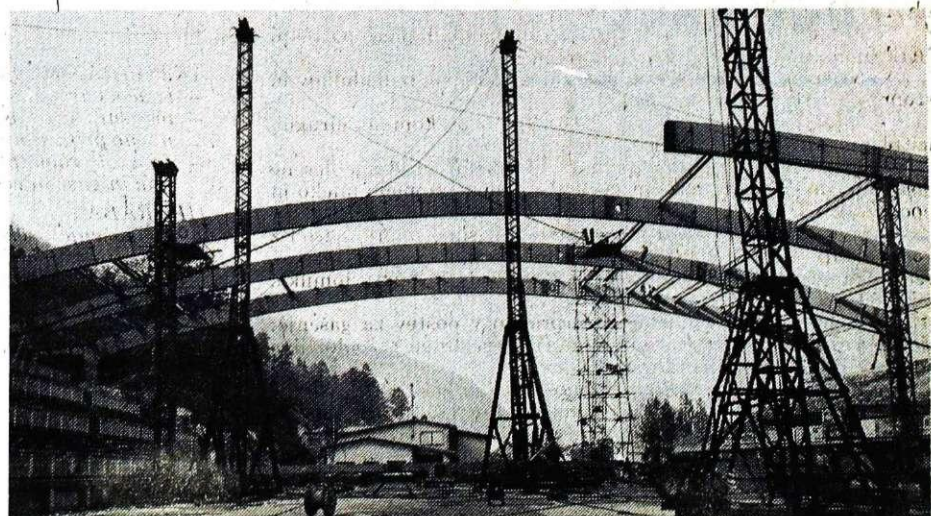
Igralcu, ki je bil prekomerno grob, sodnik po lastni presoji dosodi malo ali veliko kazni.

Pravilo 645: Sitnost

a) Igralec, ki udarja po ograji s palico ali z drugim predmetom, je kaznovan z disciplinsko kaznijo.

b) Če sodnik ne more ugotoviti krivca ali če je vodja, tehnični vodja ali trener kriv, nekega prekrška, mora kapetan določiti igralca, ki prejme kazni.

KONEC

Začetki gradnje športne hale v Podmežakliji

MILAN VRHOVEC

**POŽARNOVARNOSTNI
UKREPI IN GAŠENJE
POŽAROV
V MIRU IN VOJNI**

V okviru dopolnilnega pouka o obrambi in zaščiti, za nerazporejene občane, upravni organ za ljudsko obrambo, na podlagi sklepa sveta za ljudsko obrambo občinske skupščine Jesenice, posreduje prvi del teme pod naslovom: **POŽARNOVARNOSTNI UKREPI IN GAŠENJE POŽAROV V MIRU IN VOJNI.**

Drugi del naslovne teme bo posredovan občanom na predavanjih s praktično demonstracijo, ki bodo v mesecu februarju na dvajsetih krajih v občini.

Svet za ljudsko obrambo
občinske skupščine Jesenice

PRIREJENO ZA PREDAVANJA
NERAZPOREJENIM OBČANOM

Znano je, da proti nevarnost pred požarom vse leto predvsem gozdovom z iglastim drevjem in da se nevarnost stopnjuje, če niso izvedeni požarnovarnostni in organizacijski ukrepi, ki omogočajo hitro zajezitev požara.

Varovanje gozdov pred požarom narekuje upravljalcem gozdov naslednje nujne požarnovarnostne ukrepe:

- redno čiščenje in odstranjevanje suhljadi iz gozda, s čemer se uspešno preprečuje širjenje požara;
- odsekavanje nizkih suhih vej, zlasti na drevju, ki stoji ob robovih gozdov, presekah in poteh;
- izpeljava primerno širokih gozdnih presek in požarnih pasov ob železniški progi, ki jih je treba redno čistiti in nadzorovati;
- organiziranje dobro postavljenih opazovalnic in hitrega obveščanja v primeru požara ter organiziran obhod gozdnih površin v najbolj ogroženih predelih;
- priprave orodja za gašenje gozdnih požarov in določitev izvirov vode, ki bi prišli v poštev pri gašenju;
- določitev zbirališč za odhod na požarišče in določitev vodij skupin, ki dobro poznajo gozdna pota v posamezne gozdne predele;
- poučevanje prebivalstva o požarnovarnostni kulturi v gozdu, predvsem o vzrokih nastajanja požarov, ki jih povzročajo ljudje, ki brezbržno odmetavajo goreče vžigalice in cigaretné ogorke, požigajo suho travo na pašnikih, kurijo ogenj na nezavarovanih tleh, kadar taborijo in zapuščajo gozd, ne da bi se prepričali, ali je žerjavica povsem pogašena; **naravni pojavi**, kot so **streli**, **iskre iz železniških parnih lokomotiv** in iskra, ki nastane pri trenju trole železniške lokomotive z električnim vodom.

POŽARNOVARNOSTNI UKREPI V STANOVANJSKIH IN KMEČKIH GOSPODARSKIH POSLOPJH V VOJNI

Seznamimo se še z izvajanjem požarnovarnostnih ukrepov v vojni, kar je toliko bolj pomembno, ker so požari, ki jih povzročijo zažigalna in jedrska sredstva intenzivnejši in se zato hitreje širijo po vsej stavbi, na sosednje objekte in na širšo okolico.

Da bi zmanjšali učinek zažigalnih sredstev in izžarevanje toplote, moramo ukreniti naslednje:

- prebarvati okenska stekla in lesene površine z belim premazom, sestavljenim in negašenega apna in vode, kar bo vsekakor povečalo odpornost proti ognju;
- sneti z oken zavese in odstraniti od njih vse gorljive snovi, da preprečimo prenos požara v notranjost;
- odstraniti iz stanovanja vse gorljive tekočine in zaloge gospodinjskega plina, podstrešje pa popolnoma izprazniti;
- skrbeti, da bodo vse večje posode, kot so npr. kopalne kadi, veliki lonci in vedra, vedno polna vode, ki nam bo pri roki, kadar bo poškodovan vodovod ter za gašenje požara;
- imeti pripravljena na primernem kraju v zgradbi najnujnejša sredstva za gašenje začetnega požara (eno ali dve vedri, odeja, ki jo bomo s pridom uporabili pri gašenju, metlo, ovito z vrečevino, vrečke, napolnjene s peskom in majhna lopata);
- izključiti električno in plinsko napeljavo ter ugasniti peči ob znaku za zračni napad.

V hišah, v katerih je več stanovanj in v blokih pa so potrebni še tile dodatni požarnovarnostni ukrepi:

- odstraniti s podstrešja vse, kar je gorljivo, iz hodnikov in stopnišč odstraniti vse predmete;
- prekriti lesena tla na podstrešju s peskom ali drugim ustreznim materialom;
- premazati strešno leseno konstrukcijo in druge lesene dele z negorljivim premazom (cementno mleko, apneno mleko in podobno);
- postaviti pri vhodu na podstrešje gasilne naprave (sod z vodo 200 lit., 2 do 3 vedra, 2 do 3 gasilni metli, ročna brizgalka — vedrovka, zaboj s peskom 1 do 2 kv. m, 2 do 3 lopati, lomilka, sekira, žaga, reševalna vrv);
- obeležiti vse vodne vire, ki pridejo v poštev za gašenje: zidne in podzemne hidrante s črko »H«, vsa druga razpoložljiva odvzemališča vode pa s črko »V«;
- redno pregledovati brezhibnost ročnih gasilnih aparatov, delovanje zidnih in cestnih hidrantov ter vse druge gasilne opreme, pa tudi pomožne stopniščne razsvetljave;
- odstraniti s podstrešja vse gorljive predmete;
- odstraniti vse nepotrebne gorljive predmete, postavljene okoli zgradbe;
- pripraviti najprimernejše kraje za reševanje stanovalcev iz višjih nadstropij in iz kleti.

GASILSKI APARATI

AKTIVIRANJE »VH«

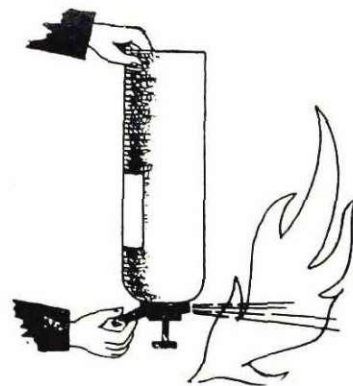
- obrni aparat na glavo in z udarno iglo udari ob tla
- usmeri curek v žarišče požara

UPORABA

- zaletni požari: les, papir in tako dalje

NI ZA GAŠENJE

- električnih napeljav
- vnetljivih tekočin

AKTIVIRANJE »PH«

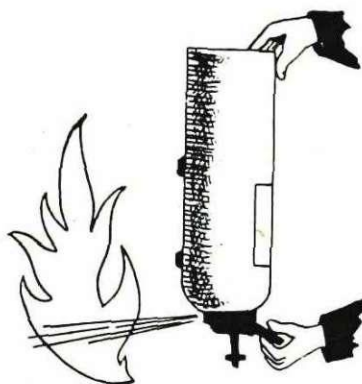
- odvij vreteno do kraja
- aparat obrni na glavo
- curek usmeri v rob posode, stene gasi od zgoraj navzdol, na tleh gasi od roba proti notranjosti

UPORABA

- za gašenje lahko vnetljivih tekočin in masčob

NI ZA GAŠENJE

- električnih naprav pod tokom

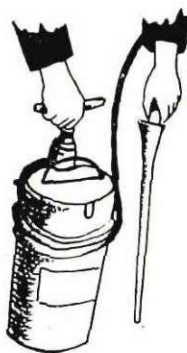

AKTIVIRANJE CO2

- izvleci varovalko
- pritisni na ročico ali odpri ventil
- usmeri curek na rob požara pri dnu
- gasi za vetrom

UPORABA

- za vse vrste požarov: elektrike, vnetljivih tekočin in tako dalje

AKTIVIRANJE »B«

- s pumpanjem vodne črpalke dobimo potreben pritisk

UPORABA

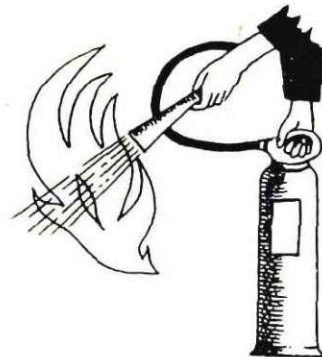
- za gašenje: lesa, papirja, tekstila

NI ZA GAŠENJE

- električne napeljave in vnetljivih tekočin

OPOMBA

- če dodamo vodi penilno snov, dobimo peno za gašenje vnetljivih tekočin

AKTIVIRANJE »S«

- izvleci varovalko
- pritisni, hitro spusti in ponovno pritisni na ročico
- gasi ob robu plamena pri dnu in gasi za vetrom

UPORABA

- za gašenje vseh vrst požarov: trdnih snovi, elektrike, vnetljive tekočine

TAKOJ PO UPORABI DAJ
GASILNI APARAT V POL-
NJENJE!

UVODNA BESEDA

Zaščita življenj in družbenega ter zasebnega premoženja pred požari v miru in vojni, je ena izmed temeljnih dolžnosti vsakega občana, organizacij združenega dela in drugih organizacij. Ta dolžnost je še posebej poudarjena v republiškem zakonu o varstvu pred požarom in o gasilstvu, ki natančneje opredeljuje ukrepe za preprečevanje požarov. Zakon tudi določa, kdo vse je dolžan preprečiti širjenje požara, kadar ta nastane.

Namen tega sestavka je, da vas opozorim na tiste vzroke požarov, ki so zelo pogosti v gospodinjstvih, pri različnih domačih opravilih, v kmetijstvu in gozdnem gospodarstvu. Tovrstni požari namreč povzročajo družbenemu in zasebnemu premoženju precejšnjo gmotno škodo. Ljudje, ki so v neposredni bližini takega požara pa so v življenjski nevarnosti. Včasih le za las uidejo smrti, ali so hudo poškodovani, neredko pa zanje ni več rešitve. Nevarnost požara nam preti na vsakem koraku, če se pred njim ne znamo pravočasno zavarovati in pravilno ukrepati.

V miru nastane od časa do časa požar širokega obsega, ki povzroča veliko gmotno škodo. Takšni požari so pogosto posledica nezadostne previdnosti pri delu z vnetljivimi snovmi, največkrat pa jim botruje malomarnost.

V vojni pa je čisto drugače. V naseljih, tovarnah, obratih, skladiščih in gozdovih lahko nastanejo iz različnih vzrokov strahotni požari.

Pridružijo se jim še najrazličnejša zažigalna in rušilna sredstva, ki jih uporablja sovražnik, ker ve, da je ogenj najbolj učinkovito sredstvo za uničevanje ljudi, naselij, gospodarskih in javnih objektov ter narave. Nevarnost požarov je toliko večja, kolikor gostejše je naselje. Ob zračnih in drugih napadih se v stavbah rušijo kurilne naprave — peči, plinovodi in električna napeljava. Vse to znatno pospeši razširitev požara v notranjost stavbe nato pa zajame požar še sosednje objekte. Čim več steklenih površin in lesenih delov je v stavbi, tem hitreje se požar širi na vse strani.

Da bi lahko uspešno preprečili požar v miru in vojni, moramo nenehno upoštevati ustrezne požarnovarnostne ukrepe. To nam bo uspelo le, če se bomo podrobneje seznanili z vzroki za nastanek požara in s sredstvi, s katerimi ga pogasimo, še preden se razširi.

GORENJE

Gorenje je kemični proces, v katerem se gorljiva snov spoji s kisikom — z zrakom. Pri tem se sprošča toplota in nastane svetloba v obliki plamena. Kaj je torej plamen? Nič drugega, kot obarvan goreč plin. Gorenje pa ni vedno enako. Glede na hitrost, s katero se gorenje razvija, ločimo: tlenje, počasno gorenje, hitro gorenje in eksplozijo.

Za normalen potek gorenja morajo biti prisotne tri stvari:

1. gorljiva snov, ki je lahko v trdnem (les, premog), plinastem (butan) ali tekočem stanju (bencin, kurilno olje);
2. toplota, ki je potrebna za vžig snovi;
3. potreben odstotek kisika – zraka (21 %), za začetek in nadaljevanje gorenja.

Vse gorljive snovi npr. les, premog, tekstil, vnetljive tekočine (bencin, kurilno olje) butan – propan plin in drugi gorljivi plini se ne vžgejo v enakem času, kadar pridejo v dotik s prižgano vžgalico.

Les se mora pred tem tako močno segreti, da se pojavi najprej gorljiv plin, šele nato zagori s plamenom.

Že v dotiku z iskro se plin takoj vžge in zagori z močnim plamenom, v določeni mešanici z zrakom pa lahko tudi eksplodira. Bencin, kurilno olje in druge vnetljive tekočine na zraku hlapijo, hlapi pa se v dotiku s plamenom vžgejo. Tudi hlapi vnetljivih tekočin lahko v določeni mešanici z zrakom eksplodirajo. Zelo zanimiv pa je v tem pogledu vosek: ob prisotnosti toplote se mora najprej staliti, ker začne šele staljen oddajati gorljive hlape. Proces gorenja se nadaljuje enako, kot smo že omenili za bencin.

POŽARNOVARNOSTNI UKREPI

VZROKI POŽAROV

Za uspešno in pravočasno preprečevanje požarov se moramo najprej seznaniti z vzroki za njihov nastanek. K sodobnemu tehničnemu napredku sodijo v gospodinjstvih in kmečkih gospodarstvih številne nevarnosti požara, o katerih beremo in slišimo skoraj vsak dan. Kljub temu, da nas vesti o tem opozarjajo na morebitne enake posledice v domačem okolju, ostajamo do njih preveč brezbržni. V mirnem času nastanejo poprečno 3–4 požari na dan, v vojni pa je njihovo število znatno večje. Zato bomo najprej opredelili požare, ki nastajajo v miru in posebej požare, do katerih prihaja v vojni.

A. VZROKI POŽAROV V MIRU

Statistika požarov kaže, da je njihov poglavitni povzročitelj človek. Najmanj tretjino vseh požarov, ki nastanejo v letu dni, pripisujemo človekovi malomarnosti in neprevidnosti, ki se vedno maščuje z gmotno škodo in s telesnimi poškodbami, če že ne z najhujšim – s smrtjo. Pri požarih, ki nastanejo brez človekove krivde npr. zaradi naravnih vzrokov – strele, sončne toplote in potresa ali pri nekaterih delovnih procesih, lahko človek prepreči njihovo širjenje.

Požare razvrstimo v skupine po njihovih povzročiteljih, ki so lahko ljudje, naravni pojavi, gradbene pomanjkljivosti, elektrika in razsvetljava, samovžigi, eksplozije, iskre, živali in vojna.

1. **Ljudje** povzročajo požare največkrat iz malomarnosti in neprevidnosti. Malomarnost je ena izmed tistih človekovih slabosti, ki mu je že bolj ali manj prirojena. Za malomarnost štejemo vse tiste negativne pojave, katerih usodnih posledic se zavedamo, kljub temu pa ne ukrepamo, kakor bi morali. Neprevidnost lahko obenem z razstresenostjo uvrstimo med tiste vzroke požarov, ki jih je mogoče preprečiti brez večjih težav.

Navedimo le nekaj najbolj pogostih požarov, ki nastajajo zaradi malomarnosti, neprevidnosti in razstresenosti:

- nestrokovno vzdrževanje in uporabljanje kurilnih naprav na trdna, tekoča in plinasta goriva;
- nestrokovno vzdrževanje in uporabljanje električnih napeljav in električnih gospodinjstvih pripomočkov;
- uporaba bencina za čiščenje in pranje v prostorih, kjer je prisoten odprt plamen;
- varjenje v prostorih in na mestih, kjer so prisotne vnetljive snovi, ne da bi karkoli ukrenili za preprečitev požara;
- puščanje krp, prepojenih s firnežem ali lanenim oljem v žepih delovnih oblek, v predalih, pod stroji in podobno;
- postavljanje in kurjenje kotlov za žganjekuho in za kuhanje krme pod napušči kmetijskih poslopij ali v njihovi neposredni bližini;
- opuščanje nadzorstva nad dimniki in dimniškimi vratci, če so ta preperela ali zlomljena;
- kuhanje vnetljivih mase na živem ognju ali na kuhalnikih;
- obešanje nepripetega in mokrega perila nad štedilniki in pečmi;
- kajenje v postelji, prenašanje gorečih sveč in svetilk po prostorih, kjer je polno navlake (podstrešja, kleti, seniki, hlevi in podobno);
- kurjenje v gozdu na nezavarovanih tleh in na neprimer- nih krajih ter požiganje suhe trave brez zaščitnih ukrepov, še zlasti ob vetrovnem vremenu;
- brezbržno odmetavanje neugasjenih vžgalic, cigaret- nih ogorkov na tla ter žarečih ogorkov v smetišča in koše za odpadke.

Številne požare povzročajo tudi **otroci**. Zelo žalostna je ugotovitev, da je zaradi igre z ognjem zgorelo v plamenih že precej otrok. Odgovornost za nedolžne žrtve je treba vsekakor tudi pripisati njihovim staršem, ker otrok niso poučili o nevarnostih igre z ognjem. S skupnim prizadevanjem, predvsem poučevanjem in dokazovanjem o nevarnosti in škodi, ki jo povzročijo požari lahko izredno mnogo dosežemo.

Požigi sodijo med tiste človeške slabosti, ki izvirajo iz maščevalnosti, škodoželjnosti ali dobičkaželjnosti, pogosto pa so posledica duševne motenosti – piromanije. Neredki so tudi požigi, s katerimi skušajo požigalci prikriti krajo ali celo zločin.

2. **Naravni pojavi**. Med te vrste požarov sodijo predvsem: strela, sončna toplota in potres.

Strela je produkt atmosferske elektrike, ki nastaja ob nevihti v oblakih zaradi trenja zračnih tokov. Pri dovolj visoki napetosti pride do razelektrenja v obliki strele, ki jo navadno spremlja grmenje. Jakost toka strele se giblje v mejah od 10.000 do 30.000 amperov in več.

Znano je, da udari strela največkrat v visoke, izpostavljene objekte, v drevesa, zvonike, ljudi in živali. Za človeka je nevarnost posebno velika, kadar ga nevihta preseneti na odprtem prostoru, na popolni ravnici ali v bližini dreves. Če ni mogoče ubežati nevihti na odprtem prostoru, je treba počepniti in sicer s stopali tesno eno ob drugem. Kadar nas zaloti nevihta, moramo odložiti vse kovinske predmete in se izogniti bližini visokih dreves ter strel vodnih naprav.

Po veljavnih elektrotehničnih predpisih morajo biti zavarovane pred strelo visoke hiše, tovarniški dimniki, opazovalni in razgledni stolpi, cerkveni zvoniki ter vsa javna, industrijska in gospodarska poslopja družbenega sektorja.

Sončna toplota lahko povzroči požar na različne načine. Podobno kot leče učinkujejo ob ustreznih pogojih stekla, v katerih so zračni mehurčki, ki zbirajo sončne žarke. Bili so požari, za katere je bilo ugotovljeno, da so prodirali sončni žarki skozi mehurčke strešne steklene opeke naravnost na strešne lesene letve, ki so bile po vrhu še zaprašene. Snop sončnih žarkov je najprej vžgal prah, ki je pričel tleti, nato pa se je vžgal še les. Potem zato ni čudno, da so tudi razmetane črepinje neposreden vzrok za vžig trave ali gozdne suhljadi.

Sončni žarki nevarno vplivajo tudi na jeklenke, v katerih so stisnjeni plini in na posode, v katerih so spravljene vnetljive tekočine ali kisline. Pod vplivom sončne toplote se tlak v jeklenkah dviguje, v posodah z vnetljivimi tekočinami in kislinami pa se dviga parni tlak, zaradi česar se lahko razpočijo.

Potres pomeni za objekte, v katerih so kurišča na trdna, tekoča in plinasta goriva, plinska ter električna napeljava veliko požarno nevarnost. Vsem, ki se v tem trenutku zadržujejo v takih objektih preti tudi življenjska nevarnost. Med potresnimi sunki se zrahljajo nosilni zidovi, kurilne in vse druge vrste napeljave. V njih nastanejo razpoke, skozi katere uhaja plin in padajo iskre in žerjavica. Ob močnejših sunkih pa se zrušijo celo dimniki, stene in stropovje, pod katerim nastajajo požarna žarišča. Pri električni napeljavi nastanejo kratki stiki, pri plinskih vodih pa okvare in prelomi, skozi katere uhaja plin, ki še povečuje nevarnost eksplozije.

3. **Gradbene pomanjkljivosti**. Vsaka zgradba, ki ima določen namen, je v večji ali manjši meri izpostavljena nevarnosti požara. Pomembno je, iz kakšnega gradbenega materiala je zgrajena, kakšna je notranja razporeditev prostorov in oprema. Čim več je vgrajenega lesa in lesne opreme, ki večkrat nadomešča celo predelne stene, tem večja je nevarnost za nastanek in razširitev požara. Nevarnost povečujejo izdelki iz umetnih mas, in:

- kurilne naprave, če niso na ognja varnih podstavkih in če so preblizu gorljivih predmetov, ki se vnamejo pod vplivom toplote;
- dimovodi, če so slabo speti in skozi njih uhajajo iskre, strupeni plini in dim. Iz tega se večkrat izcimi sobni požar. Pogosto ravnamo zelo nepremišljeno, ko po končanem zimskem ogrevanju odstranimo dimno cev, odprtino dimnika pa zamašimo s cunjjo ali s papirjem, namesto s pločevinastim vložkom. Pri tem pa niti ne pomislimo, ali stanovalci v nadstropju pod nami še kurijo ali ne;
- električne, plinske peči ter peči na kurilno olje ne izključujejo nevarnosti za nastanek požara, če niso postavljene tako, da ne ogrožajo predmetov, ki so v bližini.

4. **Električna napeljava in razsvetljava** sta zelo pogosta povzročitelja požara, kadar z njima ne ravnamo pravilno, na primer:

- vložili smo močnejše varovalke kot je dovoljeno;
- varovalko, ki je pregorela smo ovili z debelejšo žico, da bi preprečili ponoven izpad električnega toka. Pri tem pa nismo upoštevali, da bo jakost električnega toka preseгла vzdržljivost napeljave, zaradi česar bo razpadla izolacija žice, ki ji sledi kratki stik;
- preobremenili smo električno napeljavo s sočasno priključitvijo več električnih naprav kot jih zmore napeljava;

— posluževali smo se razsvetljave, ki lahko v določenih pogojih povzroči požar npr. razsvetljevali smo prostore z vžigalicami, svečami in petrolejkami. Če nam žareča vžigalica kapica neopazno pade na gorljivo snov, se ta sčasoma vžge; plamen sveče ali vroč plin nad cilindrom petrolejke pa lahko ob premajhni previdnosti hitro vnameta zavese in podobno. Še večja nevarnost preti na podstrešjih, v kletih, hlevih in senikih, kjer se pajčevina vžge tako hitro, da zajame ogenj v hipu ves prostor;

— z razsvetljavo z žarnicami smo odpravili precejšnji odstotek požarov, toda nevarnost še ni povsem odstranjena. Žarnica, ki sveti dlje časa, se zelo segreje. Kadar se dotika papirja, tekstila in podobnega ali če se nanjo vseda gorljiv prah, so podani vsi pogoji za nastanek požara. Zato je določeno, da morajo biti žarnice v prostorih, kjer je prisoten gorljiv prah ali hlapi vnetljivih tekočin oziroma plini, plinotesno zaščitene.

Po elektrotehničnih predpisih je za vsak bivalni ali obratovalni prostor, v katerem preti tudi najmanjša življenjska nevarnost zaradi požara, predpisana vrsta električne napeljave in razsvetljave.

5. Samovžigi: Pri vseh doslej navedenih vzrokih požarov so bili vedno prisotni neposredni povzročitelji vžiga. Pri samovžigu pa nastaja povsem drugačen proces gorenja. Vžig povzroči nakopičena toplota, ki nastane v snovi sami, zaradi:

— trenja, kadar se dva trdna predmeta drgneta drug ob drugega. Pri tem nastaja toplota, ki se povišuje do vnetišča — do vžiga gorljive snovi. Če pa namažemo predmete, ki se med seboj trejo z ustreznimi olji in mastmi, se trenje ne more pojaviti in ni pogojev za vžig;

— kemične preosnove snovi, pri čemer nastaja toplota, ki se povišuje do vžiga snovi. Samovžigu se najbolj nagibajo hitro sušljiva olja npr. laneno, konopljeno, sončnično in repično olje ter olje iz koruznih kalčkov. Olja se sama od sebe ne bodo vžgala, toda z njimi naoljene krpe se vžgejo že po nekaj urah, če so stisnjene. Posebno nevarne so naoljene krpe iz bombaža in volne ter žagovina, ča padajo vanjo kapljice olja;

— biološkega procesa, kar je značilno za samovžig sena, slame, slada, hmelja, žita in podobnega. Za samovžig je nevarno premalo posušeno seno, v katerem še delujejo mikroorganizmi, ki povzročajo toploto. Ker toplota ne more uhajati iz večjih kop sena, se v notranjosti kopiči. Samovžig poteka razmeroma počasi in ne nastopi prej kot v 8 dneh po uskladiščenju. Že pri 70 °C postane seno temnorumeno, nastaja pa že tudi manjši proces izgoravanja. Pri 130 °C je že velika nevarnost samovžiga. Pri prvi košnji je manj možnosti za samovžig kakor pri otavi. Jeseni namreč seno bolje diha zaradi zorenja trosov, pri čemer nastaja večja toplota. Samovžig nastane tudi pri trohnenju gnoja in stelje. Slama se rada vname, kadar sta ji primešana vlažen plevel in gnojnica.

Za nastanek samovžiga so zanimivi še drugi primeri npr. naoljeni železni opilki, prepojena snažilna volna, ovčje usnje in usnjeni ostružki, samovžig premoga itd. Pri vseh teh procesih je važno razmerje med količino olja in prepojeno snovjo. Če je premalo olja, tedaj ni pogojev za samovžig, pri premočni prepojitvi pa primanjkuje zraka in toplote, ki sta prav tako pogoj za nadaljnje gorenje.

6. Eksplozijo si moramo predstavljati kot nekaj najhujšega, kar ima hude posledice za človeka in dobrine. Iz navedenih primerov lahko sklepamo, kdaj lahko nastane eksplozija in kakšen učinek ima:

— eksplozija posode lahko nastane takrat, kadar se v zaprti posodi toliko segrejejo plini ali tekočinski hlapi, da posoda ne vzdrži več notranjega pritiska. Posoda poči ali pa se razleti, pri čemer nastane močan mehanični udar. Plamen se še ne pojavi. Ta primer lahko ponazorimo takole: voda, ki zmrzne v posodi, težki k raztezanju in led pritiska na notranji obod posode; posoda poči. Bojler, v katerem je nastalo več pare, kot bi jo smelo, npr. zaradi okvare termostata, raznese; jeklenko, v kateri so stisnjeni plini, če je izpostavljena toploti. V takih primerih je treba posode ohlajati oziroma zaščititi pred toploto, v skrajnem primeru pa jih moramo izprazniti. Tovrstne eksplozije imenujemo mehanske;

— eksplozija pa nastane še na drugačen način, kada se gorljivi plini, hlapi vnetljivih tekočin ali gorljiv prah pomešajo v določenem razmerju z zrakom in se ob ustrezni višini in količini toplote naenkrat vnamejo. Pri tem pa povzročajo še mehanični udar. Tovrstne eksplozije imenujemo kemične.

7. Iskra je lahko neposredni povzročitelj požara ali eksplozije. Biti mora toliko vroča, da lahko vžge gorljivo snov. Iskre so različno velike in so bolj ali manj vroče: iskre kratkega stika so na primer znatno bolj vroče, zato so tudi bolj nevarne od isker, ki nastanejo pri brušenju na brusilnem kamnu. Če bi bil pri brušenju prisoten gorljiv plin, je vprašanje, ali bi iskra iz brusilnega stroja vžgala plin ali hlape vnetljivih tekočin, zagotovo pa bi se to zgodilo, če bi nastala iskra kratkega stika ali iskra, ki nastaja pri varjenju.

Iskre, ki letijo iz dimnikov, so posebno nevarne v vaških naseljih, kjer je na dvoriščih ali v bližini stanovanjskih in kmečkih hiš ali gospodarskih poslopij nakopičeno seno, slama ali stelja.

Do požara ne pride takoj, ampak šele čez nekaj časa. Ob železniških progah, kjer vozijo še s parnimi lokomotivami, so požari, ki jih povzročijo leteče iskre, vsakodnevni pojav.

8. Živali: Tudi nje uvrščamo med povzročitelje požarov, ki so sicer redki, se pa tu in tam le pojavijo. Podgane preglodajo električno napeljavo in tako povzročijo kratek stik; mačkam, ki se rade grejejo ob pečeh in ob odprtem ognju se vname dlaka, nato zbežijo v senik ali hišo in tako prenašajo požar; štoklje rade gnezdijo na dimnikih in pri tem zapirajo dimne odprtine. Vroči plini ali iskre iz dimnika vžgejo gnezdo, ogorki padajo na streho in po njej navzdol na gorljivo snov. Tovrstne požare je mogoče preprečiti le z nenehno previdnostjo domačih.

B. VZROKI POŽAROV V VOJNI

Poleg opisanih vzrokov za nastajanje požarov v miru, se srečujemo s številnimi vzroki požarov v vojni. Taktika zažiganja ima več namenov:

— požgati stanovanjska in gospodarska poslopja, v krajih kjer prebivalstvo ne izkazuje pokorščine in nudi oborožen odpor zasedbenim četam;

— požgati strateško pomembne objekte ob umiku, da se sovražnik ne bi mogel z njimi okoristiti;

— z diverzantskimi akcijami in s požiganjem v zaledju uničiti sovražnikove, za vojno važne objekte;

— z obstreljevanjem, bombardiranjem in razsipavanjem zažigalnih sredstev uničiti sovražnikove zmogljivosti, obenem pa doseči moralni zlom prebivalstva.

Zelo učinkovito so se obnesle fosforne bombe, fosforni lističi, termitne in magnezijeve bombe, napalm bombe in nazadnje še atomska bomba, ki je bila vržena na japonski mesti Hirošimo in Nagasaki.

Zaradi izredno močnega učinka navedenih zažigalnih sredstev, je treba posvetiti posebno skrb hišni, ulični in blokovni zaščiti, da bo, ko bo potrebno, kar najbolj uspešna.

POŽARNOVARNOSTNI UKREPI V STANOVANJSKIH HIŠAH IN V KMETIJSKO GOZDNIH GOSPODARSTVIH V MIRU

1. Stanovanjske hiše prištevamo med tiste objekte, ki so zelo občutljivi za vžig in nevarni za širjenje požara v vodoravni in navpični smeri. Ta nevarnost se stopnjuje, če pravočasno ne ukrepamo in že vnaprej ne preprečimo nastanka požara. V poglavju o vzrokih požarov smo se dotaknili le nekaterih povzročiteljev požarov, sedaj pa se bomo bolj natančno seznanili z nevarnostmi, ki jih lahko povzroči požar v stanovanjskih in drugih prostorih in o ukrepih, ki jih moramo pravočasno storiti. Vemo, da se ob potresu, posebno pa še v vojni, požarne nevarnosti zelo stopnjujejo. Že ob alarmu za letalski napad pride do raznovrstnih požarnih nevarnosti, ker v tem trenutku pozabimo na marsikaj, kar je pozneje usodno. Pozabimo zapreti na primer ventil plinskega gorilnika oziroma plinske jeklenke, tako da peči gorijo dalje, električni gospodinjski pripomočki, ki jih trenutno uporabljamo, ostanejo vključeni in na mestu, kjer smo jih rabili.

Zapomniti si moramo nekaj najvažnejših požarnovarnostnih nasvetov, kako se pravočasno izognemo grozeči nevarnosti.

a) **Plin** iz omrežja ali iz jeklenk se vse bolj uveljavlja v gospodinjstvu, z njim pa moramo ravnati izredno previdno. Mešanica plina in zraka je zelo gorljiva in eksplozivna zmes, ki lahko eksplodira že ob najmanjšem plamenčku ali iskri. Ne zavedamo se dovolj, kako nevarno je električno stikalo, če se pod njim zasveti, ko prižgemo luč. To je dovolj, da nastane eksplozija, ki nam požene stanovanje v zrak. Če smo v prostoru zavohali plin, ne prižigajmo ne elektrike, ne vžigalic ali vžigalnika! Takoj izključimo vse električne pripomočke, odprimo okna in vrata ter prezračimo prostor. Vedite, da je butan-propan plin dvakrat težji od zraka in se zadržuje pri tleh. Vsakršne okvare na plinovodu pomenijo veliko nevarnost, pa tudi sicer se zgodi, da pozabimo zapreti zapiralni ventil na gorilniku ali jeklenki. To se zelo rado zgodi, če nas kdo prav tedaj zmoti. Tudi med kuhanjem se pripeti, da jed prekipi in ugasne plamen na gorilniku, plin pa uhaja v prostor. Ko to opazite, ne prižigajte takoj gorilnika, ker bo počilo, temveč ga zaprite. Napravite najprej prepih in prezračite prostor, šele nato znova prižgite gorilnik. Napake ne iščite samo na gorilniku ali na plinovodu, temveč tudi na spoju med jeklenko in regulatorjem. Nepravilno pritrjen regulator na jeklenko ali preperelo oziroma slabo vloženo tesnilo v regulatorju že zadostuje, da uhaja plin, kar pomeni, da je nevarnost na preži.

– kuhalnik in likalnik postavite vedno na tako podlago, da ne more nastati požar;

– žarnica naj bo odmaknjena od senčnika ali druge gorljive snovi toliko, da se okoli nje ne zbira prevelika toplota, ki bi lahko povzročila vžig;

– električno grelno blazino vključite še preden zaspate na najmanjšo grelno jakost, ker se lahko pri premočnem gretju vname posteljnina.

Če je prišlo do požara zaradi elektrike, takoj izklopite električni tok. Dokler je še vse pod napetostjo, ne polivajte z vodo, ker boste v življenjski nevarnosti.

Pred odidete iz stanovanja oziroma prostorov, v katerih ste bili čez dan, se prepričajte, ali ste odklopili električne pripomočke, ki ste jih uporabljali.

f) Zaradi nereda na **podstrešju in v kleti** je nastalo že mnogo požarov. V teh prostorih so pogosto spravljene stvari, ki ne sodijo tjakaj: kurivo, pohištvo, zaboji, papir, krpe in posoda z vnetljivimi tekočinami in še marsikaj. Če v teh prostorih ni razsvetljave, potem so dodatni viri požara še vžigalice, sveča in petrolejka, cigareta, pa tudi pomanjkljiv dimnik ali preperela dimniška vratca.

Kako moramo urediti **klet**, da bomo bolj varni pred požarom?

– okoli dimnika ne smejo biti, v razdalji vsaj enega metra, gorljivi predmeti. Dimniška vratca morajo imeti dvojno zaporo iz močne železne pločevine, biti pa morajo vedno zaprta. Dimniške stene ne smejo imeti nobenih razpok, če pa nastanejo, jih moramo zamazati. Klet ne sme biti shramba za vnetljive tekočine in pline;

– izogibati se moramo razsvetljevanju prostora z vžigalicami in svečami, ker se lahko neopazno vžge pajčevina ali drug lahko vnetljiv predmet, ki jih je v kleti na pretek;

– žarnica naj bo zavarovana s steklenim zvoncem, ta pa s kovinsko mrežo, ki bo preprečila vsedenje prahu na žarnico, stekleni zvonec pa bo zavarovan pred morebitno poškodbo.

Kar velja za klet, velja tudi za **podstrešje**. Ker pa je podstrešje manj odporno proti požaru, moramo požarnovarnostne ukrepe še bolj poostriti, in sicer:

– če so tla lesena, naj bodo pokrita s peskom ali glino;

– odloženo staro pohištvo naj bo odmaknjeno od dimnika najmanj en meter in zloženo tako, da omogoča prehod podolgem in počez;

– manjši predmeti, knjižni in podobni arhiv naj bodo spravljani v zabojih;

– spravljanje kuriva, živinske krme, posod z vnetljivimi tekočinami in jeklenk s plini nikakor ni dovoljeno;

– priporočljivo je, da pobarvamo stekleno opeko, namenjeno predvsem za dnevno razsvetljavo podstrešja, z belo barvo ali apnenim mlekom. Tako preprečimo nastanek požara, ki ga lahko povzročijo sončni žarki;

– na podstrešju ni dovoljeno opravljati nobenih obrtniških del, niti ga uporabljati kot skladišče;

– za morebitni nastanek požara morajo biti pred vhodom na podstrešje pripravljena najnujnejša gasilna sredstva, o katerih bomo še spregovorili.

Tudi zaradi **cigaret in cigaretnih ogorkov** je že večkrat prišlo do požarov v stanovanjih in drugih prostorih. Morda ste bili tudi vi tako raztreseni, da ste pozabili na cigareto, ki je dogorela, padla nato na gorljivo podlago in povzročila požar. Verjetno ste kadili tudi v postelji: premagal vas je spanec, cigaretni ogorek pa je padel na posteljnino, ki je začela gorjeti. Da se izognemo tej nevarnosti, veljajo tudi za kadilce naslednja pravila:

– kaditi smemo le tam, kjer ni nevarnosti, da bi cigareta ali cigaretni ogorek povzročila požar;

– cigareto smemo odložiti samo na pepelnik, tako da ne more pasti na gorljivo podlago;

– odmetavanje cigaretnih ogorkov v posode ali koše za odpadke, je zelo nevarno;

– prepričati se moramo, ali smo ugasnili cigareto preden odidemo iz stanovanja ali drugega prostora.

2. **Kmečka gospodarska poslopja** sodijo med tiste požarnovarnostne objekte, ki ogrožajo ožje in širše naselje. Namen teh objektov je znan in nujen za kmečko gospodarstvo, vendar je vprašanje, ali so vedno lokacijsko pravilno postavljeni in zgrajeni tako, da je nevarnost za prenos požara na druge objekte čim manjša.

Na podeželju temu vprašanju ni posvečena zadostna pozornost. Zmotno je mnenje, da je vse urejeno, če je v vasi gasilsko društvo. Vendar bo tedaj, ko bo na strehi »rdeči petelin«, že prepozno. Rešitev je v pravilni lokaciji, v pred ognjem varni graditvi in v učinkovitih požarno varnostnih ukrepih. Tudi za kmetijsko gospodarstvo veljajo pravila, ki urejajo požarno varstvo na vasi. Poglejmo, katera med njimi so najbolj pomembna:

– postavitve novega kmetijskega gospodarskega poslopja je dovoljena le, če bo zgrajeno na takem mestu in iz proti ognju odpornega gradbenega materiala, da ne bo neposredno ogrožalo sosednjih stavb;

– stanovanjska hiša mora biti primerno oddaljena od gospodarskega poslopja, če pa lokacija tega ne omogoča, je dovoljen prizidek z obveznim požarnim zidom;

– streha sme biti pokrita samo z negorljivo kritino;

– hlevi morajo imeti najmanj dvoje vrat, širokih po 2 m;

– če je nad hlevom uskladiščeno seno, mora biti strop zgrajen iz negorljivega materiala; seno ne sme biti naloženo ob dimniku, niti ob električnih žarnicah;

– živina mora biti navezana tako, da jo je možno v primeru nevarnosti odvezati z enim potegom;

– električna napeljava mora biti izvedena vodotesno;

– spravljanje neposušene ali mokrega sena je nevarno zaradi samovžiga, zato je priporočljivo, da dodamo senu živinsko sol;

– v žitnih shrambah in skladiščih sme biti električna napeljava samo v prahotesni izvedbi. Tudi v teh skladiščih lahko nastane samovžig žitnih zrn posebno takrat, kadar je spravljeno vlažno žito. Če je temperatura višja kod 35 stopinj Celzija, moramo žito presušiti;

– sušilnice mesa in kuhinje za živinsko krmo smejo biti na tisti strani gospodarskega poslopja, ki je najmanj nevarna za okolico. Tovrstna poslopja morajo imeti zidane dimnike z iskrolovci, zgrajeni pa morajo biti iz negorljivega materiala;

– v večjih kokošnjakih so za nastanek požara najbolj nevarni inkubatorji, če električna napeljava za njihovo ogrevanje ni brezhibna;

– umetno gnojilo in negašeno apno se ob dotiku z vlago ali z vodo tako močno segrejeta, da se gorljivi predmeti npr. lesene deske, slama, vreče in podobno, ki se jih dotikajo, sčasoma vnamejo. Umetna gnojila, ki vsebujejo amonijakove soli ali soliter ter razna škropiva, ki vsebujejo vnetljive tekočine npr. kerozin, tudi spadajo med požarno nevarne snovi. V prostorih, kjer so spravljani, moramo upoštevati med drugim še naslednje požarnovarnostne ukrepe:

– prepovedano je kajenje in razsvetljevanje prostora s svečo, petrolejko ali vžigalico. Električna napeljava in razsvetljava morata biti izvedeni v plinotesni izvedbi;

– umetna gnojila in negašeno apno sme biti uskladiščena le na ognja varnih tleh. Doba uskladiščenja ne sme trajati več kot 3 mesece, ker lahko nastopi po tem času samovžig. Posamezne vrste umetnega gnojila morajo biti uskladiščene posebej.

Tudi pri žetvi ali mlačvi nastajajo nekatere nevarnosti, ki so predvsem posledica subjektivnih vzrokov. Kljub temu, da Slovenija ni pojem žitnice, moramo v naseljih poskrbeti za varno žetev in mlačev, ker je neposredno povezana z varnostjo naselja. Pri žetvi je treba upoštevati naslednje važne požarnovarnostne ukrepe:

– takoj po žetvi moramo razdeliti velika žitna polja z ornimi brazdami na več požarnih sektorjev, s čemer preprečimo razširitev morebitnega požara na nepožete površine;

– kope žita naj bodo oddaljene druga od druge najmanj za trikratno višino in vsaj 25 m proč od električnih vodov visoke napetosti, železniških tirov in glavnih prometnih cest;

– pri odvažanju žita s traktorji je treba paziti, da iskre iz glušnika ne padajo v žito. Zato je treba žito pokriti s ponjavo: pri nakladanju, med vožnjo in pri skladanju žita je kajenje prepovedano;

– vozovi, naloženi z žitom in postavljeni na mlatišču, morajo biti oddaljeni drug od drugega vsaj 20 m;

– dokler žito ni spravljeno s polja, naj bo postavljena straža, da ne bi kdo izvršil zlonamerno dejanje ali pa kuril v bližini žitnega polja;

– če je **mlatišče** skupno, potem iz požarnovarnostnih razlogov ne sme biti v naselju, temveč zunaj njega;

– električni vodi za pogon kmetijskih strojev morajo biti varovani, da ne povzročajo isker. Če se uporabljajo za pogon strojev vnetljive tekočine, morajo biti spravljene na prostoru dovolj oddaljenem od mlatišča;

– kajenje je prepovedano;

– vsi stroji na mlatišču moramo biti postavljeni za vetrom, s čemer preprečimo širjenje požara na druge stroje oziroma na kope žita;

– kope omlačene slame (če jih postavljajo), morajo biti oddaljene od mlatišča, sicer jih je treba sproti odstranjevati od mlatilnice;

– še pred pričetkom mlačve mora biti na primernem kraju gasilno orodje (sodi z vodo, cisterne, vedra in ročni gasilni aparati). Vsi, ki sodelujejo pri mlačvi, morajo biti seznanjeni s priročnimi gasilnimi sredstvi. Pri večjih mlatiščih pa mora biti poleg tega pripravljeno še drugo gasilno orodje (motorna brizgalka s cevmi).

Mehanizacija v kmetijstvu ima pred klasičnimi kmetijskimi stroji številne prednosti, večja pa je tudi nevarnost požara zaradi nestrokovno izvedene električne napeljave, popravil na motorjih, strojih in podobnega.

Za garažiranje traktorjev in drugih kmetijskih strojev veljajo enaki predpisi kot za garaže.

3. **Gozdovi** so splošna ljudska dobrina, požar pa je najbolj nevaren uničevalec gozdov. Varovanje gozdov pred požarom je dolžnost slehernega občana. S pravočasnimi požarnovarnostnimi ukrepi je treba zagotoviti varnost pred požarom, če pa pride do njega, ga je treba čim hitreje zaježiti in pogasiti.

Plin ima poseben vonj, ki ga moramo poznati, če hočemo biti varni pred njim. Ker je plin zelo nevaren, ga v polnilnicah odšavijajo, da bi ga lažje zaznali.

Kaj moramo torej vedeti o ravnanju z napravami t. j. štedilniki, rešoji in plinskimi pečmi?

— ne preizkušajte tesnenja cevi in drugih spojev med jeklenko in gorilnikom s plamenom, temveč samo z milnico. Gumijasto cev pravočasno zamenjajte;

— če plin gori na napačnem mestu, takoj zaprite plinski vod;

— kadar želite prižgati plinski gorilnik, ravnajte samo takole:

1. Odprite ventil na jeklenki
2. pred ustjem gorilnika prižgite vžigalico in šele nato
3. odprite ventil gorilnika.

Kadar pa želite gorilnik ugasniti:

1. zaprite najprej ventil na jeklenki in šele potem, ko plamen na gorilniku ugasne
2. zaprite ventil na gorilniku.

Za ogrevanje prostorov uporabljamo tudi plinske peči. Če so izdelane tako, da nimajo dimnega priključka, so, kadar goriyo v zaprtem prostoru, življenjsko nevarne za življenje.

Plamen pobira pri zgorevanju iz zraka kisik, zato je izogrevanje plina v prostoru nepopolno. Pri tem nastaja ogljikov monoksid, ki je v določeni koncentraciji življenjsko nevaren. Ker je bilo takih primerov že več, moramo biti zelo previdni. V prostoru mora biti vedno dovolj svežega zraka, s čimer se bomo izognili opisani nevarnosti. Plinske jeklenke, ki jih uporabljamo v gospodinjstvu, smemo hraniti le v prostorih, ki so varni pred ognjem.

V stanovanju imamo lahko največ tri jeklenke po 10 kg in dve jeklenki po 15 kg, v prostoru, kjer je plinski štedilnik ali plinska peč, pa samo eno jeklenko. Poleg tega smemo imeti v prostoru še eno jeklenko po 2 kg, če je namenjena za razsvetljavo.

Če bi potrebovali v gospodinjstvu več plina, kot smo navedli, ga smemo dovajati v prostor samo po vgrajenih plinskih vodih, za plinske jeklenke pa mora biti zgrajen poseben, ognjevaren prostor.

b) Vnetljive tekočine: Nevarni so hlapi vnetljivih tekočin, predvsem v zaprtem prostoru. Ker so težji od zraka, se zadržujejo bolj pri tleh. Številni so primeri požarov in eksplozij v stanovanju, kjer so uporabljali **bencin** pri pranju perila in volnenih izdelkov, čistili obleke, razredčevali parketno loščilo, polivali bencin po vžigalnikih in tleh v neposredni bližini odprtega plamena ali pa za zraven kadili.

Zato pomnite!

— Kadar polnite vžigalnik z bencinom, ga nalivajte iz majhne steklenice s tenkim vratom, da ga ne bi prelili po rokah in po tleh. Steklenico takoj zaprite in spravite;

— Parketno loščilo ni nevarno, dokler boste ravnali po navodilu, če pa boste nalivali še bencin, vam preti huda nevarnost;

— Lepilo za polaganje toplega poda ali druge namene je že večkrat povzročilo razdejanje v stanovanju. Namazano lepilo se mora nekaj časa sušiti, pri čemer izhlapeva. Če je prostor zaprt, se v njem kopičijo nevarni eksplozivni hlapi — zadostuje samo plamenček ali iskrica in nevarnosti se ne bo mogoče izogniti;

— Pralni praški in kemična čistilna sredstva so mnogo bolj učinkovita pralna sredstva od bencina. Bencin, pomešan z vodo kljub temu hlapi in ste izpostavljeni življenjski nevarnosti. Še posebno je nevarno pranje volnin z bencinom, ker nastaja pri drgnjenju statična elektrika, ki vžge bencinske hlapec in plamen bo zajel tudi vas;

— Nitrolaki vsebujejo vnetljive tekočine. Če jih segrevamo, se ne bodo prav nič razredčili, temveč bo primešana vnetljiva tekočina pričela izhlapevati, kar pomeni nevarnost.

Če že morate uporabljati vnetljivo tekočino v notranjem prostoru:

— odprite okna in vrata, da hlapi teh tekočin čimprej odidejo iz prostora;

— ne uporabljajte jih v bližini plamena ali v bližini peči;

— ne kadite takrat, ko imate opravka z njimi in ne prižigajte vžigalic, vžigalnikov ali elektrike;

— ne nalivajte petroleja v svetilko, kadar ta gori: petrolejko postavite tako, da se ne more prevrniti;

— lepotila in sredstva za nego telesa vsebujejo nekaj vnetljivih snovi, zato je navodilom priloženo opozorilo »ne hrani na toplem — izogibaj se odprtemu plamenu«.

c) Kurilno olje, ki je zelo razširjeno sredstvo za ogrevanje prostorov, sodi med vnetljive tekočine in je lahko nevaren povzročitelj požara. Zato moramo ravnati po naslednjih navodilih, ki so zelo pomembna za našo varnost in varnost okolice.

— Peč mora biti postavljena natančno v vodoravni vzdolžni in prečni legi, ker sicer ne moremo računati na pravilno izogrevanje. Kvalitetno izogrevanje ocenjujemo po barvi plamena. Če je plamen rumeno-moder ali zelen, potem je izogrevanje pravilno. Rdeč plamen pa nam pove, da nastajajo saje in ogljikov monoksid;

— Oljno peč lahko priključimo na vsak pravilno zgrajen dimnik. Dopustno je tudi, da so na istem dimniku hkrati priklju-

čene peči na trdna in tekoča goriva, kar omogoča sodobno ogrevanje tudi starejših stanovanjskih hiš; na istem dimniku pa ne smeta biti priključeni oljna in plinska peč;

— Kadar sta v istem nadstropju priključeni dve oljni peč, morata biti priključka postavljena po višini vsaj za 30 cm eden od drugega; odvodna cev iz peči ne sme segati v dimnik čez njegovo notranjo steno;

— Peč mora biti oddaljena od lesenih sten in od pohištvenih delov najmanj 15 cm;

— Dimni priključek mora biti speljan naravnost v dimnik, če pa je speljan z zavitim kolenom, je lahko dolg največ 1,8 m;

— Med ogrevanjem prostora mora biti peč zaprta;

— Pred natakanjem kurilnega olja v rezervoar peči, mora biti peč ohlajena.

Kako in kje smemo hraniti kurilno olje? Kurilno olje sme biti spravljeno:

— v 25 litrskih posodah iz nezlomljivega in za olje nepropustnega materiala;

— v sodih iz jeklene pločevine, do 200 litrov;

— v rezervoarjih iz jeklene pločevine.

V posameznih stanovanjih, kjer je postavljena peč, smeta biti spravljene največ dve posodi po 25 lit. kurilnega olja. Spravljeni morata biti na takem mestu, kjer ogenj niti drug vir toplote ne moreta vplivati nanje. Spravljati posode s kurilnim oljem v skupnih prostorih, ne prehodih, v predsobah, na stopnišču, hodniku in na podstrešju, ni dovoljeno.

V kletih in pritličju, kjer ni stanovanj, sme biti spravljene največ 200 lit. kurilnega olja na stanovanje. Celotna količina kurilnega olja za gretje stanovanjske hiše z enim stopniščem pa ne sme presegati 2.000 lit. V stanovanjskih blokih z več stopnišči sme imeti vsako stopnišče največ 2.000 lit. kurilnega olja. Količine kurilnega olja od 50 do 200 lit. na stanovanje morajo biti spravljene v posebnih prostorih, ki so varni pred ognjem. Tla morajo biti za olje nepropustna, v prostoru ne sme biti dimniških vrat in ne jaskov za odvod v kanalizacijo ali na prosto. Prag mora biti toliko visok, da se olje ne more razlivati iz prostora. Če tega ni mogoče napraviti, mora biti v prostoru lovilni bazen, ki je prostorninsko za 10 % večji od prostornine posode, v kateri je spravljeno kurilno olje. V prostoru mora biti zračnik, zavarovan s kovinsko mrežo, ki ima 33 očesc na 1 kv. cm.

V stanovanjskih hišah s štirimi stanovanji je lahko spravljeno do 500 litrov kurilnega olja na stanovanje. Za spravlanje večjih količin od navedenih, so potrebni nadzemni, vkopani ali polvkopani rezervoarji v stavbi ali zunaj nje in veljajo zanje drugi predpisi.

d) Peči na trdna goriva, električne peči in plinske peči so že večkrat povzročile požar. Hitro se namreč razžarijo do rdečega žara, pri tem pa močno segrevajo vse predmete v neposredni bližini, ki se lahko sčasoma vnamejo. Da bi preprečili požar, moramo vedeti naslednje:

— pohištvo in druge hitro vnetljive snovi (zaves, preproge, obleke, tapete in podobno), ki so blizu peči, se lahko vnamejo;

— perilo, ki ga sušimo nad pečjo in ni dobro pripeto, se lahko vname;

— tudi otroku, ostareli osebi ali bolniku se lahko pripeti nesreča, če je postelja preblizu peči.

Tudi centralna kurjava ni izvzeta kot povzročitelj požara. Če so na razgretem radiatorju ali na parnih cevovodih krpe ali papir, se lahko tako močno segrejejo, da začno počasi tleti.

e) Električna je pridobitev sodobne civilizacije, uporabljamo pa jo v najrazličnejše namene: za kuhanje, pranje, gretje, pogon številnih strojev, razsvetljavo in drugo. Pogosto pa žal, povzroča tudi hude požare in smrtno nesreče.

Za življenje je zelo nevarna, kadar:

— električna napeljava ni pravilno izvedena;

— električni vodniki niso dobro izolirani;

— električna napeljava ni pravilno ozemljena;

— popravljamo električno napeljavo, ki je pod napetostjo;

— prijemamo z mokrimi rokami vodnike, stikala, vtiče, vtičnice in varovalke, ki so pod napetostjo.

Električna povzroči požar predvsem zaradi:

— preobremenitve vodnikov, če priključimo več električnih aparatov obenem (npr. električni bojler, kuhalnik, likalnik, sušilec za lase, televizor, itd.). Vodnik se tako močno segreje, da prične na žici razpadati izolacija, čemur sledi kratek stik. Za pravočasno preprečitev nevarnosti, je v elektrotehniških predpisih določeno, kako mora biti izvedena električna napeljava.

V električni napeljavi ima varovalka pomembno nalogo, da pravočasno prepreči nastanek požara. Če ta »pregorijo«, jo je treba takoj nadomestiti z novo, ustrezne jakosti. V navadi je, da sami popravljamo in varovalko ovijemo z debelejšo žico, ker menimo, da bo bolj držalo. Pri tem niti ne pomislimo, da smo še bolj povečali nevarnost požara, ker so električni vodniki pod še močnejšo napetostjo. Zato nikoli ne ovijajmo okoli varovalke žice, temveč si zagotovimo nekaj rezervnih varovalk, ki po jakosti ustrezajo naši napeljavi.

Še tale opozorila:

— Električni štedilnik, kuhalnik, likalnik, grelna blazina, peč ali druge električne pripomočke ne puščajte vključenih, kadar niste v bližini;

ljanje je dobil od Železarne novozgrajeno kopališče ter vse ostale športne objekte in naprave od športnega društva Jesenice. To so objekti v Podmežakli in smučarski dom na Črnem vrhu.

Na rednem občnem zboru leta 1963 so člani društva ugotavljali, da je športno društvo ravnalo prav, ko je ustanovilo zavod, saj so bili predvideni rezultati doseženi. Direktorju Francetu Božiču in kolektivu so udeleženci izrekli pohvalo.

V nadaljnjem obdobju vse do leta 1975 športno društvo ni spreminjalo statusa, ena osnovnih nalog pa je bila izgradnja in izboljšava športnih objektov in seveda v ta namen ter za dejavnost klubov zbiranje finančnih sredstev. Primarna naloga pa izgradnja športne hale. Zato je bil ustanovljen gradbeni odbor. Zavod za vzdrževanje športnih objektov se je preimenoval v delovno organizacijo Sportmetal in tako prevzel investicijska dela pri izgradnji športne hale. Čas, zakoni in ustava so v tem obdobju prinesli velike spremembe tako v gospodarstvu kot v športu in postavili društvo in Sportmetal pred velike odločitve o reorganizaciji vzdrževanja in športa.

Iz vrst društva oziroma vključenih klubov je v tridesetih letih zraslo veliko število reprezentantov, republiških, državnih in celo mednarodnih prvakov. Vidnejše uspehe tako doma kot v tujini so dosegli: smučarji, hokejisti, kegljači na ledu, kegljači na asfaltu, itd. Hokejisti so od leta 1957, ko so prvič osvojili državno prvenstvo, to ponovili 16 krat, več kot 40 igralcev prvega moštva je od takrat obleklo drese državne reprezentance, nekateri tudi do 200 krat.

Lahko bi uspehe in rezultate naštevati tudi za druge klube, vendar naj bo za danes dovolj. Vsekakor vsi klubi in vodstva klubov za požrtvovalnost in aktivno sodelovanje zaslužijo pohvalo, z željo, da bodo uspehi v bodoče še večji.

ZAHVALA

Vsem prijateljem in simpatizerjem se za novoletne čestitke v imenu jeseniških hokejistov in delavcev v vodstvu najiskrenejše zahvaljujemo.

Moštvo HK Kranjske gore nas je v prvenstvenih dvobojih v prvi zvezni hokejski ligi v minuli sezoni nekajkrat prijetno presenetilo

HK KRANJSKA GORA V SEZONI 1975/76 V ZNAKU PRIJETNIH PRESENEČENJ

Hokejski klub Kranjska gora je bil ustanovljen leta 1963. V teh osmih letih je dosegel toliko dobrih rezultatov, da brez dvoma zasluži, da ga obširneje predstavimo prijateljem in navijačem tega kluba. Da bi zvedeli kaj več o delu, igralcih, načrtih smo za razgovor zaprosili trenerja HK Kranjska gora Dušana Bruna.

Najprej povejmo, da je ta klub do sezone 1974/75 nastopal v B skupini hokejskega prvenstva. V pretekli sezoni je bil prvak v slovenski-hrvaški ligi. V letošnji sezoni je nastopal v A skupini prvenstva kjer je kljub osvojitvi četrtega mesta za Olimpijo, Jesenicami in Medveščakom, poskrbel za vrsto prijetnih presenečenj.

Prvi predsednik je bil Tone Židan, sedaj pa je že drugo sezono Mitja Verovšek. Trenerke posle je v začetku opravljal Trebušak, od sezone 1967/68 dalje pa je trener Dušan Brun. Zanimivost tega kluba je predvsem v tem, ker se igralci vsako sezono menjajo. Najboljši napredujejo v prvo moštvo Jesenic, kjer nadaljujejo hokejsko kariero.

»Ta hokejski klub je bil tudi ustanovljen s tem imenom, da se v njem usposablajo dobri hokejisti,« pravi Dušan Brun. »Tukaj je trenersko delo precej drugače kot pri drugih klubih. Vsakoletna menjava igralcev povzroči, da je moštvo v začetku sezone uigrano, ker posamezniki niso vajeni novega načina kolektivne igre.«

Kateri so dosedanja največji usephi kluba?

»Največji uspeh smo dosegli pred leti, ko smo bili drugi na državnem prvenstvu in sicer takoj za Jesenicami. Sicer pa so se naše uvrstitve gibale med tretjim in petim mestom.«

Kako ocenjujete letošnjo sezono?

»Vsekakor je izredno uspešna, že predvsem zato, ker še nikoli ni klub nastopil s tako pomlajeno ekipo. Na vsaki tekmi je igralo okoli dvanajst mladincev, tako da se je poprečna starost gibala okoli devetnajst let. Mladi so se hitro vključili v igro in že takoj na začetku pokazali prizadevnost in resnost. Tudi lanskoletni igralci so letos pokazali boljšo formo. Reči pa moram, da smo bili pred sezono precej črnogledi, saj smo bili skoraj prepričani v to, da bomo v prvi ligi igrali zelo podrejeno vlogo. Po končani sezoni lahko vidimo, da so fantje res presenetili. Posebno prijetna presenečenja pa so bile zmaga nad Medveščakom. Ekipa je pokazala dobro kolektivno igro, posebno pa je prihajala do izraza borbenost ekipe.«

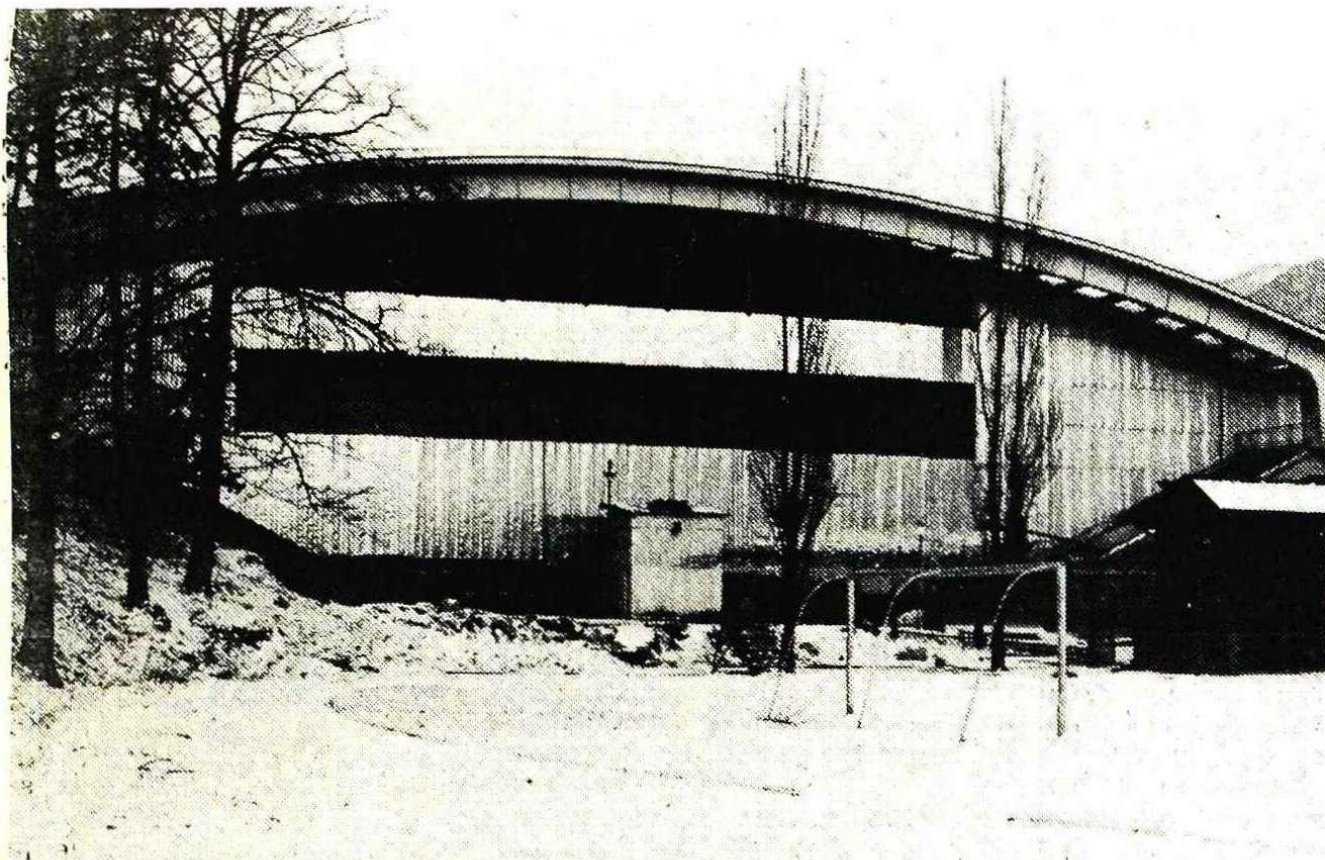
Kako so razporejeni treningi?

»Potekajo v popoldanskem času in sicer je udeležba stoo odstotna. Čeprav so fantje dopoldan na delovnem mestu in v šolah, vsak dan popoldan trenirajo. Med seboj se dobro razumejo, vladajo tovariški odnosi, kar je izrednega pomena za doseganje dobrih rezultatov.«

In kako bo v naslednji sezoni?

»Vsekakor bo spet prišlo do menjave. Sam sem tega navajen, saj je moja naloga predvsem ta, da delam z mladimi in jih usposabljam za prvo moštvo Jesenic.«

Za dosežene rezultate v letošnji sezoni igralcem KH Kranjska gora čestitamo z željo, da bi se v prihodnje prav tako uspešno izpopolnjevali v hokejskih veščinah in dostojno zastopali svoje barve v prijateljskih in prvenstvenih srečanjih. JR

V zimskih mesecih so zaprli vzhodno steno športne hale v Podmežaklju

DIVJA HOKEJSKA LIGA

Najbolje bo, če začnem kar takole: Pred dvema letoma je nekaj prijateljev hokeja zamikalo, da bi se tudi sami poskusili na ledu. Občudovali so prvoligaše, obenem pa so se naveličali enoličnega rekreacijskega drsanja ob nedeljah. Naposled, so si rekli, bi se dalo kje stakniti kakšno rabljeno opremo, dokupiti kaj novega in ustanoviti čisto navadno ekipo, ki se bo podila po ledu samo v svojo zabavo. Ko pa so to izvedeli na Blejski Dobravi, so takoj sestavili še svojo. V nekaj mesecih je tema dvema ekipama sledilo še šest podobnih. Torej se je v zelo kratkem času rodila nova hokejska liga. In kako naj se imenuje? Kako neki drugače kot pa – divja hokejska liga?

Navidezno je vse to zelo preprosto, saj organizacijsko in finančno tudi je, zanimivo pa postane takoj, ko zremo, da vse skupaj zahteva veliko iznajdljivosti in dobre volje. Entuziastov pa danes manjka, mar ne?

Namreč divja liga ima vseeno organiziran sistem, v katerem igra najvažnejšo vlogo izrazit športni odnos do ostalih, saj tudi za red in disciplino skrbijo sami. Igrajo regularni tekmovalni čas: trikrat po dvajset minut, po vseh pravilih, razen offsidea. Podaja čez tri črte pa prav tako ne velja. Sodita dva sodnika iz nevtralnih ekip. Vse ekipe so v domačem kraju registrirane pri športnih društvih kot sekcije, konkretno Blejska Dobrava pri TVD Partizan. Problem je led. Za sedaj igrajo vse tekme na umetnem ledu na Jesenicah, ko bo pa naravni, bodo lahko gostovali.

V lanskí sezoni je igralo devet ekip, letos jih je pa deset: Kokrca, Blejska Dobrava, Peter Majer iz Stražišča, Naklo, Ljubno, Žabnica, Jesenice, Jezersko, Šenčur in Zlato polje. Spoštovanja vredno je, kako pokrivajo področje od Kranja do Jesenic. Vsak teden se sestajajo v Kokri pri Kranju, koder določajo datume posameznih tekem in obdelujejo tekočo problematiko. Ena izmed osnovnih težav je v tem, da vse tekme igrajo po deseti uri zvečer, ker prej nimajo prostega ledu, sicer bi imeli verjetno tudi več gledalcev. Za uro uporabe drsališča plačajo 70 starih tisočakov. Vendar denar zbirajo s prostovoljnimi prispevki ali s priložnostnim delom. Osebno opremo, kot drsalke in palice, si kupijo sami, pri ostalem pa se poskušajo znajti. Dobravčani so zelo hvaležni jeseniškemu prvoliga-

škemu moštvu, ki jim je poklonilo nekaj rabljene orpeže. Sicer so pa vsi Dobravčani prijatelji hokej kluba Jesenice, kakor tudi večina ostalih. Vsaka ekipa divje lige šteje okrog trideset članov s tehnično ekipo, organizatorji in podobno. Tako se včasih na tribunah zbere po sto in več gledalcev, ki dobro poznajo igro in so disciplinirani navijači.

Divja liga ima tako več pomenov, prvič rekreativnega, potem družabnega, propagandnega, vzgojnega ipd. Ne pozabimo namreč, da ob naravnem ledu igrajo po vaseh in si tako lahko vsi tisti občani, ki so do sedaj gledali hokej le po televiziji, ogledajo zastoj mini tekmo. Drži, da polovica igralcev še slabo drsa, vendar so nekateri začeli resno s suhim treningom. Torej lahko pričakujemo nadaljnji razvoj.

V lanskí sezoni so osvojili pokal divje lige igralci Blejske Dobreve, letos pa že potekajo boji za novega prvaka pozno v noč na umetnem ledu v Podmežaklju.

J. Jekler

HELIOS

kemična industrija Domžale n.s.o.

Cenjenim potrošnikom priporočamo naše najnovejše premaze za široko potrošnjo:

BONDEX – lazurni lak za zaščito in oplemenitenje lesa za različne podnebne razmere

IDEAL extra – lak za lakiranje parketa in drugih lesenih predmetov

VIKEND lak in emajl – za pleskanje oken in drugih lesenih predmetov izpostavljenih vremenskim vplivom

TESAROL export – univerzalni sintetični emajl za les in kovino v sijaju in matu

MOBIL special – kvalitetni sintetični premaz za avtomobile

HELIOPLAST EXTRA – disperzijska barva za pleskanje sten

DOMAL – poldisperzijska cenena barva za pleskanje sten

MOZAIK – barva za pleskanje sten in lesenih predmetov, odporna na drgnjenje in pranje. Z enkratnim nanosom dosežemo večbarvni izgled.

Priporočamo tudi naše kvalitetne izdelke za KOVINSKO PREDELOVALNO INDUSTRIJO, INDUSTRIJO POHIŠTVA, PAPIRNO in TEKSTILNO INDUSTRIJO.

SKOZI ZGODOVINO IN RAZVOJ JESENIŠKEGA HOKEJA

»LEDENI« PROBLEMI

Karlo Vergles še danes rad pove marsikatero šaljivo zgodo ali nezgodo iz prvih treningov oziroma tekem. Tako se spominja, da je bila ploščica zaradi nizke »bande« včasih več zunaj igrišča kot na ledeni ploskvi. Iskanje ploščice v snegu je seveda zavlačevalo igro. Ves ta »ceremonial« pa je izgledal tako smešen, da bi se publika danes lahko od srca smejala. To pa še ni bilo vse.

»Včasih smo garali vso noč, da smo z ledeno ploskve očistili sneg. Čeprav utrujeni, smo se po večurnem trdem delu veselo zazrli na očiščeno ploskev, saj je to pomenilo, da bomo lahko spet nemoteno igrali hokej. A, glej ga zlomka! Spet je začel nalletavati sneg in ponovno smo se vrgli na delo. Povrh vsega smo potem isti dan še trenirali ali pa igrali tekmo. Utrujenost je minila v trenutku, ko smo se pognali za ploščico po očiščenem ledu.

Čeprav težki, toda lepi časi so bili to. Čiščenje snega, polivanje ploskve in druga opravila, vse to smo delali hokejisti sami z udarniškiimi akcijami. Zavedali smo se, da utiramo pot nečemu novemu in pomoči od drugod nismo mogli pričakovati.

Nemalo preglavic pa smo imeli tudi takrat, ko je bila mila zima in preveč toplo. Ledeni ploskev smo polivali vso noč in sicer smo včasih organizirali kar dežurno službo. Največkrat pa je to delo požrtvovalno opravljal Ivan Jan (oče Ivota, Bogota in Milana), ki je takrat stanoval pod tribuno poleg igrišča. Tudi tukaj nam jo je narava rada zagodla. Ploskev je bila lepo pripravljena, naenkrat pa je nastopila odjuga. Ničesar nismo mogli ukreniti, led pa se je lepo pred našimi očmi spreminjal v vodo.

Enkrat je bilo tudi zabavno, ko smo gostovali v Zagrebu. Ob prihodu je bil led dober, med tem časom, ko smo se v slačilnici pripravljali na tekmo, pa ga je vzela odjuga.

ŽENA ZA MESARSKIM PULTOM

Po poklicu je Karlo Vergles mesar in še danes vas ves mladosten in nasmejan hitro postreže, če zavijete k njemu po meso. Sedaj ima več časa, saj je hokejski šport prepustil mlajšim rodovom, ki so uspešno nasledili prve jeseniške hokejiste.

»S časom sem bil pa včasih res na tennem,« pravi. »Spominjam se, da se je včasih nabralo toliko tekem in raznih gostovanj, da sem komaj zmogel. Pri tem mi je veliko pomagala žena, ki je za moj hokej kazala vse razumevanje. Če se je zgodilo, da sem moral nenadoma oditi na tekmo, je stopila za mesarski pult in ona prodajala meso. Včasih se je zgodilo, da smo se hokejisti vrnili s kakšne daljše turneje, doma pa so nas že čakali pozivi, da moramo takoj spet drugam. To se je dogajalo večkrat in tako sem bil dalj časa odsoten.«

Upam, da mi Karlo za naslednje besede ne bo zameril, če zapišem, kot so mi pripovedovali nekateri Jeseničani, da je mesnico med tekmo včasih kar zaprl, ljudje pa so morali na meso seveda malo počakati.

PRVA TEKMA – TESEN PORAZ

Kot sem že omenil, so prvi jeseniški hokejisti spravili skupaj moštvo v sezoni 1940–41. Takrat so igrali: Vinko Kozjek, Čizman, Jože Bertonec, Albin Noč, Janko Šumi, Zorman, Tone Ručigaj, Karel Zwischenberger, Slavko Markovič, Matko Medja, Milan Dornik, Bojan Čebulj, Vili Rinaldo, Berti Brun, Mendižovec, Zvone Turnšek in Karlo Vergles.

Prvi hokejisti po osvoboditvi so imeli naravni led še na nogometnem igrišču

Takratne treninge ni moč primerjati z današnjimi. Trenerja sploh ni bilo, igralci pa so se učili kakor je pač kdo znal. O kolektivni igri ni bilo govora, saj različna tehnika in znanje posameznikov ni to dopuščalo.

Prvo tekmo so jeseniški hokejisti odigrali v sezoni 1941–42 in sicer z ekipo Zagreba. Povsem normalno je bilo, da so fantje imeli tremo, saj je bil v takratnih časih hokej v Zagrebu daleč bolj razvit kot na Jesenicah. Na veliko presenečenje pa so izgubili le z golom razlike in sicer 1:2. To je fantom dalo novega poleta in še bolj požrtvovalno so se lotili dela.

Omenim naj, da je potek igre takrat izgledal povsem drugače. Na ledu so bili skoraj vedno eni in isti igralci, saj jih ni bilo toliko, da bi se lahko menjavali kot danes.

Vojna vihra ni prizanesla nikomur, tako tudi ne hokejistom. V sezoni 1941/42 so nekaj časa še trenirali, dokončno pa so prekinili, ko je nasilje okupatorja dobivalo vse večje razsežnosti. Hokejisti niso ostali ravnodušni do zločinskih dejanj okupatorja, temveč so se, predvsem starejši, vključili v narodnoosvobodilno gibanje. Po svojih močeh so pomagali, saj so se zavedali, da bodo s hokejem lahko spet nadaljevali takrat, ko bo okupator pregnan iz domovine. Slavko Markovič, ki je leta 1943 odšel v partizane, se ni več vrnil. Mlado življenje je daroval za svobodo, za svetle ideale prihodnosti.

V SVOBODNI DOMOVINI

Končno je prišla težko pričakovana svoboda. Športniki, med njimi seveda tudi hokejisti, so se spet znašli v Podmežaklji. Vojna je iz njih napravila zrelejše ljudi, saj

pred okupacijo nekateri niso imeli niti petnajst let.

Športni delavci na Jesenicah so se takoj po osvoboditvi zavzeli, da je treba športno življenje poživiti in sicer tako zimske kot letne športe. Mladina ni imela pravega razvedrila in zabave. 17. junija 1945 so športniki ustanovili fizikalno društvo Jesenice, ki je začelo nadaljevati povojno tradicijo športa v tej železarski dolini.

Hokejisti so se tudi že takoj leta 1945 spet zbrali. Volje in veselja do hokeja jim vojna vihra ni vzela, fantje pa so se sedaj znašli pred zelo neprijetnim problemom. Namreč, nihče ni hotel igrati z njimi, ker so druga kvalitetnejša moštva videla v njih prešibke nasprotnike. Fante je seveda to žalostilo, saj so se zavedali, da brez tekem ni moč pričakovati dviga kvalitete. Tudi oprema jim je povzročala težave, saj se je med vojno izgubila, nekaj pa je bilo tudi neuporabnega.

ISKANJE NASPROTNIKA

Leta 1945 ni bila odigrana nobena hokejska tekma, ker ni bilo nasprotnika. Leto kasneje so hokejisti spet skoraj obupali.

V Rateče so v tem času prišla na trening tri kvalitetna moštva in sicer Partizan, Ljubljana in Zagreb. Mendižovec in Vergles sta takoj, ko sta zvedela za to, sedla kar na motor in brž odbrzela v Rateče, da se dogovorita za medsebojna srečanja. Žalostna sta se vračala, saj se nihče ni hotel odzvati.

Le nekaj dni kasneje so se končno le razveselili in sicer je na Jesenice prišla Ljubljana s svojo B ekipo.

(se nadaljuje)

ČLANOM IN PRIJATELJEM HD JESENICE

Vse člane hokejskega društva Jesenice in člane društva prijateljev hokejskega kluba Jesenice prosimo, da čimprej poravnajo članarino za pretekla leta in za leto 1976.

Ob tej priliki obveščamo vse člane obeh društev in ostale prebivalce, ki bi radi postali člani, da se lahko vpišejo in plačajo članarino v dneh 3. in 17. februarja ter 2., 16. in 30. marca 1976 od 16. do 18. ure v sejni sobi športnega društva Jesenice – poleg kegljišča v Podmežaklji. Nov vpis in plačilo članarine bo zatem mogoče šele v mesecu septembru 1976.

ABU DHABI

Vlada te majhne države ob Arabskem zalivu si zelo prizadeva, da bi čimveč železarskih izdelkov proizvedla doma. Zato so prosili indijski Metalurgical and Engineering Consultants za pomoč. Skupno naj bi zgradili novo železarno. Njena letna proizvodna zmogljivost naj bi bila milijon ton različnih železarskih izdelkov.

AVSTRALIJA

Japonska železarska družba Nippon Kokan bo s tehnično pomočjo pomagala pri gradnji nove koksarne v kraju Port Kombla v Novem južnem Walesu. Koksarno bo gradila avstralska družba Broken Hill Proprietary Co.

JAPONSKA

Zaradi gospodarske recesije največja japonska železarska družba Nippon Steel Co. predvideva znižanje nabave železove rude v letu 1976 za deset odstotkov. To pomeni 14 milij. ton manj prodaje predvsem za zahodno avstralske rudnike in 70 milij. dolarjev manj njihovega dohodka. Zaloge železove rude je v železarnah te družbe že narasla z enega meseca, kar je normalna količina na dva meseca.

ALŽIRIJA

Kompletno žičarno bo dobavilo zahodnonemško podjetje Hoesch Handel AG iz Dortmundu alžirski železarski družbi Société Nationale de Siderurgie. Obsegala bo stroje za vlečenje, lužilnico, žarilnico in pocinkovalnico. Njena letna zmogljivost bo 60.000 ton vlečene in pocinkane žice.

DANSKA

Po 20 mesecih gradnje je pričela pred kratkim obratovati nova električna jeklarna, ki pripada danski železarski družbi »DDS«. V jeklarni obratujeta dve 100 tonski električni obločni peči z visoko zmogljivostjo in naprave za kontinuirno vlivanje bram. Njena letna proizvodna zmogljivost je 500.000 ton surovega jekla.

ARGENTINA

Železarno Dolmine Siderca bodo modernizirali in ji s tem precej povečali letne proizvodne zmogljivosti. Zgradili bodo obrat, v katerem bodo surovo jeklo proizvajali po Midrex postopku direktne redukcije železove rude. Letna proizvodna zmogljivost tega obrata bo 325.000 ton surovega jekla. Povečali bodo tudi obstoječo elektrojeklarno in instalirali nov obrat za proizvodnjo cevi.

BRAZILIJA

V Braziliji bodo zgradili cevovod, po katerem bodo transportirali železovo rudo, iz katere proizvajajo pelete. Cevovod bo potekal od rudnikov železove rude Minas Gerais do pristanišča Espirito Santo. Njegova dolžina bo približno 500 kilometrov. Gradnja cevovoda bo financirala družba Companhia Vale do Rio Doce.

EKVADOR

Železarska družba Ejercito iz mesta Cendes bo prihodnje leto pričela z gradnjo nove železarne. Njena letna proizvodna zmogljivost bo znašala 400.000 ton surovega jekla. Računajo, da bodo za njeno gradnjo porabili 180 milij. dolarjev investicijskih stroškov.

INDIJA

Železarska družba Chowgule iz mesta Goa bo zgradila nov obrat za proizvodnjo peletov. Pelete bodo proizvajali iz železove rude, ki jo kopičijo v rudnikih, ki pripadajo tej družbi. Letna proizvodna zmogljivost tega obrata je 1,8 milij. peletov. Investicijski stroški pa bodo znašali 60 milij. dolarjev.

LR KITAJSKA

V obdobju oktober 75—marec 76 bodo japonske železarne izvozile v LR Kitajsko 1,95 milij. ton različnih železarskih izdelkov. To je za 450.000 ton več kot so japonski železarski strokovnjaki pričakovali. Med temi izdelki je 240.000 ton brezšivnih cevi, 200.000 ton valjane žice, 100.000 ton raznih profilov, medtem ko so ostale količine debela pločevina in hladno valjana pločevina ter trakovi.

KANADA

Britanska železarska družba (BSC) bo s 40 milij. britanskih funtov sodelovala pri odpiranju novega rudnika železove rude v kanadski provinci Quebec. Predvidena letna količina železove rude nakopane v tem rudniku bo 14. milij. ton. Zgradili bodo tudi dve napravi za peletiziranje peletov z letno zmogljivostjo 6 milijonov ton. BSC računa na letno dobavo peletov 2,5 milijona ton.

RAZPIS POSOJIL ZA NAKUP STANOVANJ IN KREDITIRANJE STANOVANJSKE GRADITVE

Skladno z določili Zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj (Uradni list SRS št. 5/72), družbenega dogovora o upravljanju in gospodarjenju s sredstvi za kreditiranje graditve stanovanj (Uradni list SRS št. 1/74), samoupravnega sporazuma o izločanju najnižjega odstotka sredstev, ki se namenijo za potrebe razširjene reprodukcije in družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu občine Jesenice z dne 31. 1. 1973 in odloka občinske skupščine Jesenice o obveznem združevanju dela sredstev za kreditiranje stanovanjske graditve (Uradni vestnik Gorenjske št. 26/72), razpisuje samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice po sklepu desete seje skupščine skupnosti z dne 27. januarja 1976

RAZPIS

1. ZA DODELITEV POSOJIL ZA NAKUP ALI GRADITEV NAJEMNIH STANOVANJ
2. ZA DODELITEV POSOJIL DELAVCEM, KI KUPUJEJO ALI GRADIJO DRUŽINSKA STANOVANJA ALI STANOVANJSKE HIŠE

I. NAMEN POSOJIL

Posojila po tem razpisu se lahko najamejo za:

- nakup ali gradnjo stanovanj v okviru usmerjene stanovanjske gradnje za najemna in lastniška stanovanja
- gradnjo individualnih stanovanjskih hiš.

II. RAZPISNA VREDNOST POSOJIL

Posojila so razpisana iz dela sredstev za stanovanjsko gradnjo, ki jih organizacije združenega dela, druge organizacije in skupnosti (v nadaljnjem besedilu: organizacije) združujejo pri Ljubljanski banki, podružnica Kranj, enota Jesenice do skupne višine 13.000.000.— din in se dodeljujejo:

- organizacijam za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj (85 % razpisne vrednosti posojil) do 11.050.000.— din
- delavcem za nakup ali gradnjo družinskih stanovanj ali stanovanjskih hiš (15 % razpisne vrednosti posojil) do 1.950.000.— din

III. PRAVICA DO NAJETJA POSOJILA

Posojila po tem razpisu lahko najamejo:

- organizacije, ki združujejo del svojih stanovanjskih sredstev pri Ljubljanski banki, podružnica Kranj, enota Jesenice po določbah samoupravnega sporazuma o minimalnih stopnjah izločanja sredstev za stanovanjsko gradnjo, oziroma po določbah odloka občinske skupščine Jesenice o obveznem združevanju dela sredstev za kreditiranje stanovanjske graditve (Ur. vstnik Gorenjske št. 26/72),
- delavci, ki združujejo svoje delo in sredstva v organizacijah iz prejšnje alineje.

IV. POGOJI ZA PRIDOBITEV POSOJILA

Organizacija dobi pravico do posojila za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj za delavce, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima sprejet srednjeročni in letni program reševanja stanovanjskih vprašanj svojih delavcev,
- da gradi ali kupuje stanovanja v okviru občinskega programa stanovanjske graditve v skladu z odlokom občinske skupščine Jesenice o določitvi stanovanjskega standarda (Uradni vestnik Gorenjske št. 22/73),
- da so kreditno sposobne.

Organizacije, katerih TOZD ali obrati so na območju drugih stanovanjskih skupnosti, sredstva pa združujejo v samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice, lahko dobijo posojilo po določilih tega razpisa tudi za nakup stanovanj na območju kjer je sedež TOZD ali obrata.

Delavci, navedeni v 2. alineji III. točke tega razpisa, ki nimajo stanovanja ali imajo neprimerno ali neustrezno stanovanje, lahko dobijo posojilo za nakup stanovanja ali zgraditev stanovanjske hiše, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da kupujejo stanovanje oz. gradijo stanovanjsko hišo v okviru občinskega programa usmerjene oziroma organizirane stanovanjske gradnje in sprejetega stanovanjskega standarda,
- da so kreditno sposobni.

Prosilci za posojilo, ki bo uporabljeno za gradnjo stanovanjske hiše pa morajo izpolnjevati še naslednje pogoje:

- stanovanjska hiša mora biti že zgrajena do zaključene III. gradbene faze,
- stanovanjsko hišo morajo usposobiti za vselitev najkasneje v roku 24 mesecev po dodelitvi kredita, če zasedajo družbeno najemno stanovanje.

Posojilo za gradnjo stanovanjske hiše se lahko odobri tudi tistim delavcem, ki gradijo izven občine Jesenice in to v kraju z urejenimi pogoji dnevnega prevoza na delo in z dela, vendar se morajo v tem primeru zavezati, da bodo takoj v celoti vrnil preostali del neodplačanega posojila, če pridobijo lastnost delavca v organizaciji izven občine Jesenice.

V. LASTNA UDELEŽBA

Pri nakupu ali gradnji najemnih stanovanj oz. nakupu lastniških stanovanj ali gradnji stanovanjske hiše mora posojiljemalec prispevati lastno udeležbo.

1. Organizacija, katere poprečni osebni dohodek na zaposlenega za redni delovni čas je enak ali nižji poprečnemu osebnemu dohodku v občini za čas od 1. 1. 1975 do 30. 9. 1975 mora sodelovati z lastno udeležbo 50 % zneska potrebnega za investicijo.

Vse ostale organizacije, katerih poprečni osebni dohodek na zaposlenega za redni delovni čas znaša več kot poprečni dohodek v občini za čas od 1. 1. 1975 do 30. 9. 1975 morajo sodelovati z naslednjo lastno udeležbo:

Če poprečni OD organizacije za redni delovni čas presega poprečni OD za redni delovni čas v občini za	znaša lastna udeležba organizacije
do 10 %	55 %
od 11—20 %	60 %
od 20—30 %	65 %
nad 30 %	70 %

Za lastno udeležbo se šteje tudi posojilo, ki ga dobi organizacija v banki na podlagi vezave stanovanjskih sredstev, s katerimi organizacija samostojno razpolaga.

2. Znesek posojila, ki ga delavec lahko dobi za nakup lastniškega stanovanja in potrebna lastna udeležba izražena v odstotku od cene standardnega stanovanja, sta razvidna iz naslednje tabele:

če znaša poprečni mesečni OD na člana družine v primerjavi s poprečnim OD v občini za obdobje I.—IX. 1975

znaša lastna udeležba v % od cene standard. stanovanja, najmanj

potem pripada delavcu posojilo v % od cene stand. stan. največ do

do 50 %	30 %	35 %
od 51—75 %	35 %	25 %
od 76—100 %	40 %	20 %
od 101—120 %	45 %	15 %
nad 121 %	50 %	10 %

Za lastno udeležbo štejeta tudi namensko privarčevani denar in posojilo, ki ga dobi delavec na podlagi namenskega varčevanja v banki.

3. Znesek posojila, ki pripada delavcu kadar gradi družinsko stanovanjsko hišo izražen v odstotku od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše je razviden iz naslednje tabele:

če znaša poprečni mesečni OD na člana družine v primerjavi s popreč. mes. OD v občini za obdobje I.—IX. 1975

znaša lastna udeležba v % od vrednosti stand. druž. stan. hiše najmanj

potem pripada delavcu posojilo v % od vred. stand. druž. hiše največ do

do 50 %	40 %	30 %
od 51—75 %	45 %	20 %
od 76—100 %	50 %	15 %
od 101—120 %	55 %	10 %
nad 121 %	60 %	5 %

Za lastno udeležbo štejeta tudi namensko privarčevani denar in posojilo, ki ga dobi delavec na podlagi namenskega varčevanja v banki.

VI. POSOJILNI POGOJI

a) Odplačilna doba

Najdaljša odplačilna doba za posojilo znaša 20 let.

1. Odplačilna doba za posojila, katera najamejo organizacije za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj, je diferencirana in odvisna od ekonomskih možnosti in znaša za organizacije, katerih poprečni osebni dohodek na zaposlenega za čas od 1. 1. 1975 do 30. 9. 1975:

- je enak ali manjši od poprečnega OD v občini 20 let
- do 10 % večji od popr. OD v občini 18 let
- do 20 % večji od popr. OD v občini 16 let
- do 30 % večji od popr. OD v občini 14 let
- nad 30 % večji od popr. OD v občini 12 let

2. Odplačilna doba za posojilo, katerega najame delavec za nakup lastniškega stanovanja ali gradnjo stanovanjske hiše znaša 20 let, če ima delavec poprečni ali nižji osebni dohodek na zaposlenega v občini za obdobje 1. 1. 1975 do 30. 9. 1975. Odplačilna doba se skrajšuje, če presega delavčev poprečni OD poprečje OD na zaposlenega v občini po naslednji tabeli:

- do 10 % 19 let
- od 11—20 % 18 let
- od 21—30 % 17 let
- od 31—40 % 16 let
- od 41—50 % 15 let
- nad 50 % 14 let

Mesečna anuiteta od vseh posojil za isto stanovanje ali stanovanjsko hišo ne more biti nižja od mesečne stanarine za to stanovanje ali stanovanjsko hišo, ki bi jo posojiljemalec plačeval po predpisih o stanarinah. Skupna obremenitev posojiljemalca po zaprošenem posojilu in po že odobrenih posojilih ne sme presegati 1/3 mesečnega osebnega dohodka prosilca.

b) Obrestna mera

Obrestna mera za odobrena posojila organizacijam znaša 3 % letno, za odobrena posojila delavcem pa 3,5 %.

Po preteku 10 let od pričetka odplačevanja posojila se poveča obrestna mera za neodplačani del posojila za 2 %.

VII. DOKUMENTACIJA

Udeleženci razpisa morajo k zahtevkom za posojilo na predpisanih obrazcih, ki jih prosilci dobijo v Ljubljanski banki, podružnica Kranj, enota Jesenice predložiti še:

a) organizacije združenega dela

- kupno pogodbo za stanovanje, overjeno na sodišču od strani prodajalca, če je prosilec že sklenil kupno pogodbo
- srednjeročni in letni program za reševanje stanovanjskih vprašanj svojih delavcev

b) delavci

- sklep samoupravnega organa o najetju posojila
- dokazila o lastni udeležbi in kreditni sposobnosti.

— kupno pogodbo, overjeno na sodišču od strani prodajalca, če je prosilec že sklenil kupno pogodbo,

- izjavo organizacije, da soglaša z odobritvijo zaprošenega posojila,

- potrdilo organizacije o višini poprečnega osebnega dohodka zadnjih 6 mesecev in enako potrdilo organizacije pri kateri je zaposlen zakonec,

- dokazilo o lastni udeležbi,

- sklep o odobrenih posojilih za nakup stanovanja ali gradnjo stanovanjske hiše s posojilnimi pogoji,

- potrdilo prijavnega urada o številu družinskih članov.

Prosilci za posojilo za graditev stanovanjske hiše pa še:

- gradbeno dovoljenje s tehnično dokumentacijo,
- predračun stroškov in podatke o virih sredstev za gradnjo stanovanjske hiše,
- predračun stroškov po zaključeni III. gradbeni fazi,
- zemljiško knjižni izpisek o lastništvu stavbnega zemljišča oz. vključbi pravice uporabe stavbnega zemljišča v družbeni lasti za gradbene namene,
- izjavo, da bodo v roku 24 mesecev po dodelitvi posojila izpraznili družbeno stanovanje v kolikor tako zasedajo,
- mnenje organizacije v kateri ima lastnost delavca, če gradi stanovanjsko hišo izven občine Jesenice.

VIII. OSTALE DOLOČBE

Vlogo za dodelitev posojila je potrebno vložiti v 30 dneh od dneva objave na predpisanem obrazcu s celotno dokumentacijo pri Ljubljanski banki, podružnica Kranj, enota Jesenice, Titova 8/II. Prepisno prispele vloge se ne bodo obravnavale.

O izidu razpisa bodo obveščeni vsi prosilci najkasneje v roku 30 dni po preteku razpisnega roka.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice

VIZIJA IN RESNIČNOST

Tomaž je drhtel od navdušenega pričakovanja. Po izmenjavi gesel sta stopila na izhajno stezo, ki je vodila od stražarskega mesta do kurirskega »bunkerja«.

Gozd se je razredčil in nekje blizu se je zaslislala pritajena govorica. Po nekaj metrih se je prikazal odsev ognja, ki je prihajal iz bunkerja. Vstopila sta. »No, pa vsa prišla,« je dejal Izidor, in štiri ali pet parov oči se je radovedno urpalo vanju. Bili so kurirji, ki so se vrnili od nekod in na medlem ognju sušili svoje premočene cunje.

Povabili so ju, da prisedeta. Postavila sta puške v kot in odložila nahrbtnike. Šele tedaj sta videla, da sta do kože premočena. Nekdo je prinesel drvo in razpihal ogenj, da je veselo zagorel. Izidor in kurirji so se zapletli v razgovor in nekdo je pristavil posodo za čaj. Tomaž pa je strmél. Stisnilo ga je v grlu. To naj bi bil bunker! Kup smrekovih vej nametanih na ogrodje iz kolov med skalo in dvema smrekama. Nobena beta, nobenih strelnih lin, pa nič hodnikov in rogov. Tomaževa pričakovanja so bila hudo prizadeta. Čepel je v kotu in šele, ko so ga poklicali, je vzel ponujeno porcijo čaja. Od ognja in dima so ga šče-mele oči, v zraku pa je visel vonj po človeškem znoju in mokrih cunjah. Skozi streho »bunkerja« pa je vztrajno kapljala deževnica.

Utrujena od poti sta Izidor in Tomaž, ko sta popila čaj, hitro zadremala. Sredi dopoldneva je Tomaž zbudil drug kurir, ki je imel nalogo, da ga pelje v četo, ki je tabo-ri- la na Stari Pokljuki. Tomaž je bil brž narejen in s kurirjem sta odrinila na pot. Dež je neusmiljeno padal, Tomaž pa je z grenkobo v srcu stopal za kurirjem. Upal je, da bo to taborišče le tako kot si je predstavljajal. Tja sta prišla, ko so delili kosilo. Kuhinja je bila med dvema smrekama, kuhar je bil pokrit s podvihanom vrečo, v loncu pa je nezadržano curljala voda. Partizani so mokri čepeli pod smrekami, ali pod kakšnim šotorom, ki so bili sem ter tja razmetani po redkem gozdu. Nobene jase, nobenih šotorov v vrsti in nobenega droga za zastavo.

Sreča za Tomaža je bila, da je deževalo in da je bil moker. Če ne, bi se kdo opazil, da mu drsijo solze po licu. Kurir ga je predal dežurnemu, ta pa ga je peljal h komandirju čete. Kmalu je srečal nekaj znancev in tovarišev, ki jih je poznal od prej. Pozdravili so se, pa nič več. Tomaž je dobil kosilo in se spravil pod veliko smreko in ostal sam s svojimi mislimi.

Tako je torej v partizanih! Videl je »bunker« in prišel v taborišče. Več

TOMAŽ ISKRA

8

KROKODILOV PA NI VEČ

In pred piramidami so prežali Arabci s svojimi kamelami, konji in celo osli na nas, naivne turiste. Arabski vodič nas je takoj opozoril, naj plačamo le 25 piastrov (8 dinarjev) šele po povratku. Spotikaje v gelahijo sem stopil zadnji iz autobusa in opazil, da so že skoraj vsi moji sopotniki na kamelah, nekaj pa se jih je še krčevito držalo za sedlo, ko je kamela vstajala z zadnjimi nogami.

»Senior kavalo,« zaslišim ob desni.

»Senior, gut kavalo, nehmen Sie bitte!« Arabec z dvema škrbinama v ustih in posivelo brado me je cukal za rokav in potiskal konjsko glavo v mojo ramo. Konj je bil majhen, spominjal me je na Krpanovo kobilo.

»Okey,« sem zamrmral in zavih-tel tisti svoj cent čez sedlo. Tisti hip je konjiček malce kleknil. Arabček ga je prijel za udo in zazdelo se mi je, da grem večnosti nasproti. Napotili smo se v majhno dolino in na naši levi so nas spremljale piramide, grobovi kraljev srednje dinastije, ki so svojčas z ogromno armado več deset tisoč mož branili ustje Nila in zgornji Egipt pred napadi perzijskih, asirskih, etiopskih in babilon-skih vojsk.

Nenadoma je začel arabec ste-govati roko proti meni, ko smo bili

sploh ni želel videti. V njem se je lomilo. Njegove predstave o parti-zanih so se podrle kakor hiša iz kart. Stopil je na trdna tla, v resnič-nost, ki jo je pogojeval partizanski način boja. Trd in neusmiljen za vse. Za tiste, ki so ga bojevali in za tiste, ki so bili na nasprotni strani. V mislih je preletel vse strahote, ki jih je prinesla okupacija in vedno bolj dojemal, da najbrže ne more biti drugače. Podzavestno je čutil, da so se ti moške in fantje, med ka-tere je prišel, prav tako kot on borili s samim seboj, ko so vstopali v parti-zanske vrste. Opredelil se je za boj, ki pač ni mogel biti okrašen s pred-stavami mladostnikov. V enem dnevu je Tomaž dozorel v zrelega moža. Mladost je ostala daleč za njim, kakor da je nikoli ni bilo. Ko je pojedel prvo partizansko kosilo, je odšel in pomil porcijo in žlico. Tako je Tomaž postal partizan!

KONEC

že nekaj korakov od Apisovih kata-komb.

»Mister, many, one pound, pay...«

Pogledal sem v sonce in se naredil, kot da sem sam s konjičkom v puščavi. Močilcelj je skakal okoli uzde kot ponorel. Naposled me je zagrabil za roko in s prstom pokazal na fotoaparat.

»Herr, foto, ja ein bild, ja?«

»Ja,« sem mu naposled dahnil in mu dal slikovnik, ki mi ga je malo-prej zaupal Brane, sam direktor biroja. Mož je stekel z Yashico ne-kaj korakov stran jo pritisnil na oko, naredilo je šklic in bil sem ove-kovečen. Moj vodič je bil res silno uslužen. Stekel je hitro od konja, še hitreje pa je bil nazaj.

»Mister, senior, one dolar for pho-tos...!«

In spet sem se zagledal v sonce, kot samotni jezdec v puščavi. Pred katakombami sem razjahal in rado-vedno opazoval svoje tovariše, ki so to počeli z nekaj večjimi težavami pri kamelah, le Janez z oslom je ne-koliko zaostajal za nami.

Odšli smo v dolg hodnik med kamnite bloke in preklade. Poltema-čen hodnik, ki je bil razsvetljen na vsakih dvajset korakov, nas je vodil do prvega sarkofaga. Sarkofag ni bil prav nič drugega kot velika kam-nita skrinja, od katere je samo po-krov tehtal nekaj dvajset ton in po-mislite, v njem so shranjevali bike. Ne, sicer tiste čisto navadne, pač pa velike, lepe, črne in plemenite. Šele tedaj se nam je zbristilo, da so mo-rali biti antični Egipčani zares silno mahnjeni na te bike, ko so jim pa postavljali grobnice in od teh še ne-kaj lažnih, da bi zapeljali tatove, ki se jim je skozi vsa stoletja slina cedila po vseh izbranih darovih iz zlata in srebra, priloženega ob biku v sarkofagu.

Ko sem stal na lestvi ob pokrovu sarkofaga in gledal v njegovo dno, se mi je zdelo, da meri notranja ste-na več kot dva metra. Odstopil sem za korak, da slučajno ne padem noter, kajti bil sem zadnji, kot ponavadi, in prav nič me ni mikalo, da bi našli čez nekaj let moje kosti z očali v tem kamenju. Hitro sem stopil za skupino in glej ob vhodu katakomba me je že čakal moj Arabec s konjem.

(Se nadaljuje)

Aleš se je zavedal, da vedno ne bo mogel molčati, da bo prej ali slej treba nekaj reči. Ker pa se pogovor kljub temu nikamor ni pre-maknil, je obersturmführer prigovarjaljoče spodbujal:

— Nič naj vas ne moti vprašanje, kje bi začeli. Kar brez premiš-ljevanja. Za primeren red bomo poskrbeli že mi! Morda se nisva razumela? Gre za to, da ste se uprli našemu redu in sistemu. To ven-dar zasluži kazni. Kakorkoli že, naš sistem bo prevladal vsepovsod, bo zmagal. Na napačni strani ste. Morda ste mislili, da je tako prav, toda to je zmotno. To je tisto, od česar bi vas radi odvrgli. Pri vaši sposobnosti bi vas bilo zelo škoda. Izginiti brez koristi. Kaj se to pravi, če vam lahko pomagamo. Ali ne vidite, da vas zlahka uničimo? Ne le vas, temveč vse tiste, ki so že tu in druge, po katerih nam je treba samo stegniti roko. Vendar se vprašujem, čemu naj bi brez potrebe uničili toliko ljudi. In prav od vas je odvisno veliko tega. Čeprav ste že tu, je vaše življenje odvisno od vas samih. In ne le vaše, temveč vseh vaših znancev, ki jih imava v mislih.

Kako torej? Bi si pred svojimi ljudmi radi nakopali tudi take vrste odgovornost? Razumem, da vam ni lahko takoj razumeti, za kaj gre, da ni lahko spoznati naših pravih želja, toda dovolj ste bistri, da se vam bo z mojo pomočjo to le posrečilo. Dosti časa imava za tako pomembne zadeve in dosti pripomočkov, da bova vse dognala.

Prostor je spet napolnila tihota in Aleš se je zagledal v muho, ki se je zaganjala v steklo. Potem je počasi spregovoril:

— Imate me. A motite se, če mislite, da ne vem za kaj gre. Sami ste rekli: Za upor proti vašemu novemu redu. To je tisto. Vse, kar je pravičnega, ste postavili v smrtno nevarnost. Je potem čudno, če smo se uprli zločinu? Vem, kaj hočete. A kar o meni veste, veste. Govoril ne bom!

Tolmač je prevajal, policista za njim sta se začela prestopati, pisarju so se širile oči. A gestapovec se je vzdržal. Zadovoljen je se, da je Aleš sploh spregovoril. Pripravljen je bil na večjo zagrizenost. In po kratkem premolku, ko je čakal, kako bo odgovor sprejel obersturmführer, je Aleš nadaljeval:

— Ko je že tako, ali lahko nekaj vprašam?

— Oficir je molče privolil.

— Vživite se vame, v moje prepričanje, ki ga, kot je videti, poznate. Kaj bi vi storili na mojem mestu?

IVAN JAN 35

MRTVI NE LAŽEJO

Obersturmführer je zajel zrak, vendar se je takoj nato spet umiril. Pred seboj je imel človeka, ki ga je hotel pridobiti. Zato se je potuhnil in sprejel igro.

— Tu sicer sprašujem jaz, vendar izjeme niso izključene... Globoko ste že zabredli. Odtod tudi neutemeljena pričakovanja. Na pomoč, na osvoboditelje računate. Čakate na Stalina, na boljševe in njihovo vojsko? Fantazija! Pričakujete nekaj, česar ni, računni brez krčmarja. Mi s svojo močjo in prihodnostjo pa smo že tu. In vi bi pripovedovanje o vaših namenih, o vašem delu, o ciljih in načelih, s katerimi hočete doseči nekakšno enakost, imeli za izdajo. To je vse skupaj sanjarija, zmotna!

In mi? Jasno kažemo, kaj hočemo. In kaj je tisto? Višja civiliza-cija, urejeno življenje, izražanje človekove moči. To širimo mi, Nemci! Kaj bi potem storil v vaši koži? Ni mi težko odgovoriti. Predvsem bi dobro premislil, kaj je boljše, kje lepša prihodnost. Če jo je treba širiti z vojsko, je v tem samo dokaz več, kako potrebna je bila. Zato bi na naši strani več koristili človeku in napredku!

Aleš je spremljal vsako besedo, vsako misel. Ni bilo težko dognati, da se je obersturmführer že nekajkrat zapletel, da je poprej grozil, kako mu ne bo lahko dojeti njihovih pravih namenov. Zdaj pa je govoril o jasnosti. Pokazali so že, kaj hočejo in kako. Zasliševanje se je spreminjalo v dvogovor, ki je bil za Aleša sicer brezpo-memben, vendar je ugotovil, da z njim ne more izgubiti ničesar. Rekel je:

— O vsem tem sem že veliko razmišljal, in če smem, bi nekaj pripomnil.

— Govorite, ni odbil Warner.

— Omenili ste zmote. Teh je dosti na vsakem koraku. Vaša zmotna je med drugim ta, da dajete preveč pomembnosti posamezniku. Vi na primer mislite, da bo na naši strani kmalu vsega konec, če boste uničili mene in še nekaj drugih. Mi gledamo stvar drugače. Tolčemo se proti sistemu, vi proti osebnostim. Zato proti vam kot človeku nimam nič. Če bi bil drugačen sistem, bi nemara res lahko sodelovala. Morda se ne veste? Nemško socialistično gibanje je starejše od našega, ker ste bili v razvoju pred nami. A tega nisva kriva midva. Nacizem pa je to zatrl.

Obersturmführer se je zdaj komaj še krotil, vendar je še govoril: — Marsikdo pred vami me je že prepričeval o tem. Če bi bile te ideje res močne, bi se razvile tudi v fizičnem pomenu. Ideje, človek, enakost! Kaj ne vidite, da zmaguje močnejše in boljše?

Aleš se je trudno nasmehnil in si mislil: Zdaj bi se tu z menoj igral in razpredal misli po svoji nacistični pameti, ko dobro ve, da se lahko pogovarjamo samo z orožjem. Samo, da bi me zmedel.

Obersturmführer pa je medtem prav tako tehtal: Niso zastoj razpisali nagrade! Kolikor se ni povzdignil s pomočjo komunističnih voditeljev sam, so ga z razpisom še oni. Predrznost je, ki ga bo treba temeljito obdelati. In če bo prijel, kdo bo še potem nasel komu-nističnim hujšakcem?

POSKUSNE POSTAJE

Poskusne postaje so bile značilen pojav v nemških kon-centracijskih taboriščih, še posebno pa v DACHAUU. Res je, da tedaj nismo mogli razumeti ne smisla ne namena, ki so ga opravljale posamezne postaje. Šele pozneje, ko smo zvedeli za povezanost poskusnih postaj v DACHAUU z ostalo mrežo poskusnih postaj v BUCHENWALDU, AUSCHWITZU, BERGENBELSNU in drugje, nam je postalo jasno kako nizko je padla nemška medicina. Vsak zdravnik je vedel, da bo pri poskusih na ljudeh prišel do natančnejših in uspešnejših rezul-tatov. A kaj pa stranski učinki kemoterapevtskih medikamentov na ljudeh — to jim je bilo malo mar. Kaj takega dotlej zgodo-vina še ni zabeležila. Skratka, skrajno nehumana gesta!

Ob tem so pozabili najpomembnejše: če kdo dela poskuse na živalih, mora isto osamiti (izolirati), da ne prenaša kužnih klic. Ob tem uživajo poskusne živali boljše hrano in zdravo okolje. V koncentracijskih taboriščih pa se je dogajalo prav nasprotno. Vse poskuse so izvajali na živih mrličih, na nedohra-njenih, sestradanih ljudeh, ki so imeli za seboj vrsto boleznih ali pa so za njimi še vedno boleli. Poleg tega smo vsi, ki smo živeli v koncentracijskih taboriščih bili v duševni depresiji. Ta depresija je dobila svoje ime in sicer »SINDROM KONCENTRACIJSKIH TABORIŠČ«. Človek dolge mesece, dolga leta ni vedel ne svoje ure, ne svojega dneva, ni vedel kdaj in kako se mu bo izteklo življenje po nepretrgani verigi trpljenja, bolečin, zasliševanj in skrbi za druge, za tovariše...

Vsi ti poskusi, čeprav naj bi zasledovali »višje cilje« so bili psevdo znanstveni, zgolj mučen, podaljšan način telesnega ubi-janja tisočev in stotisočev.

POPOLNO POMANJKANJE VESTI IN ODGOVOR-NOSTI, DA NE GOVORIM O ČLOVEČNOSTI, ZA KATE-RO V KONCENTRACIJSKIH TABORIŠČIH NIKOLI NI BILO PROSTORA.

Flegmonska postaja v DACHAUU je bila prva poskusna postaja. Nanesli so jo na tretjem oddelku prvega bloka. Poskusi so se pričeli že v ambulantni in septični dvorani. (nadaljevanje)

Mošeja Mohamed Ali v Kairu

SIMON REŠEK

NI VAŽNO KAJ ČLOVEK IZGUBI, VAŽNO JE TO KAR MU OSTANE...

18

Podrobno bi moral opisati v kakšnem redu smo morali držati omarico in slamnjačo. Kdor ni bil v koncentracijskem taborišču, si težko predstavlja, koliko strahu smo preživeli ob takih in podobnih situacijah.

Če je imel nekdo n. pr. obojestransko pnevmonijo (pljuč-nico) ali bronhopnevmonijo (pljučnico, ki se širi v odcep sapni-ka) in je na zaslonu rentgena ni bilo razločno videti, so mu rekli zdravniki, da je zdrav in sposoben za delo. Sence in črte so morale biti vedno jasno opazne in kaverne (votline) vidno omejene, da je diagnoza veljala za trdno. Šele po tem so inter-niranci priznali bolezen. Dogajalo se je, da so interniranci — bolniki umirali pri samih rentgenskih pregledih, po blokkih, v umivalnicah in na straniščih.

»Artztmeldung« — ali pregled bolnikov, ki so ga opravljali vsak večer je bil satansko rafiniran. Pregled je bil zrežiran tako, da je skoraj vsakega minilo veselje za prigrasitev. Pregled je opravljal kapo ali njegov namestnik, vedno v navzročnosti »ra-portfirerja«, ki je vodil apel. Ta je pri kapojevi odločitvi »sode-loval« z rokami in nogami. Tako izvršene ali ležeče bolnike smo

morali po tej prigrasitvi odnesti nazaj na blok ali naslednji dan na delo. Tam so brez ustrezne zdravstvene pomoči umirali.

Vročina oziroma telesna temperatura 39 stopinj je bila merodajna. Če je bila nižja, je bolnik moral na delo. Pogosto niso niti merili temperature. Vsako obolenje želodca so zdravili kirurško ali na internem oddelku — s stradanjem. Vse so ozna-čevali kot »želodčni čir«. Za črevesna obolenja je veljala diagno-za »Scheisserei« — driska. Osebe ambulantne si je prizadevalo samo eno — dokazati esesovcem po kartoteki kar največ dela in števil.

Najbolj obiskovan del bloka A je bila ambulanta. Tu so zdravili vse od krast do amputacij. Amputirali so brez vsakršne narkoze. V nobeni zdravstveni ustanovi se ne bi mogli pohvaliti s tako hitrostjo. Obvezovanje, prevezovanje, oskrbovanje, preiskavo in razdelitev zdravil nekaj sto ljudem, so v taborišču DACHAU opravili v eni sami večerni uri po apelu. Številno bolnikov se je krčilo v zaporedju, v kakršnem se je večalo kričanje bolniških strežnikov in razvpitih revirskih stražarjev. Večina nas internirancev je ledénela pred revirsko ambulanto. Zato smo iskali pomoč kjer koli, da bi ušli nevarnosti, da zaradi gnojnega vnetja ali gnojne rane na nogi izgubimo cel ud.

NOVICE IZ PISARNE HD JESENICE

Cene značk in nalepk hokej kluba Jesenice, ki jih lahko kupite v pisarni hokej kluba so:

— značke 5,00 dinarjev,
— nalepke za bunde in avtomobile 8,00 dinarjev.

Cene za reklamne oglaševanje v glasilu JE-SE-NI-CE, ki izhaja v 9.500 izvodih, so:

— cela stran 8.000,00 din,
— pol strani 4.000,00 din,
— četrt strani 2.000,00 din,
— osmink strani 1.000,00 din,
— dvanaestino strani 500,00 din.

SEDEM JESENIŠKIH HOKEJISTOV ZA ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE

Na XII. zimskih olimpijskih igrah v Innsbrucku, ki bodo od 4. do 15. februarja, bo jugoslovansko hokejsko reprezentanco sestavljajo osemnajst hokejistov, enajst igralcev HK Olimpija in sedem igralcev HK Jesenice. Iz moštva letošnjega državnega prvaka so v olimpijski reprezentanci: Albreht, Savić, Lap, Kumar, Jakopič, Petač, G. Hiti, Puterle, Kavec, Lepša in Gojanovič, od HK Jesenice pa so dobili vozovnice za Innsbruck: Marjan Žbontar, Silvo Poljanšek, Franci Žbontar, Roman Smolej, Edo Hafner, Cveto Pirih in Ivan Ščap.

V imenu naših bralcev in vseh ljubiteljev hokeja želimo naši reprezentanci, da kar najbolj uspešno zastopa na olimpijskih igrah jugoslovanski hokej in da s športnimi potezami in borbenostjo dokaže, da uspehi na preteklih olimpijskih igrah niso bili zgolj naključje.

J. R.

Na velikem mednarodnem hokejskem turnirju v počastitev lanskoletnih jubilejev, ki je bil decembra na Jesenicah, je sodelovalo tudi odlično moštvo iz ČSSR ZKL Brno, ki je vse dni turnirja navduševalo ljubitelje hitrega, dinamičnega in učinkovitega hokeja. ZKL Brno je večkratni državni in pokalni prvak ČSSR, v letošnji sezoni je moštvo pomlajeno, v decembru preteklega leta pa je bilo na četrtem mestu prve hokejske lige ČSSR. Upajmo, da se bomo s češkimi hokejisti še srečali na Jesenicah, saj so prav na decembrskem turnirju osvojili številne simpatije prijateljev dobrega hokeja. — J. R.

Pionirji HK Jesenice in HK Kranjske gore v borbi za točke

Z jeseniškega dvoboja med moštvoma HK Olimpija in HK Jesenice

OSNUTEK PETLETNEGA NAČRTA KRAJEVNE SKUPNOSTI KRANJSKA GORA

V osnutku družbenega načrta občine Jesenice so zbrani tudi petletni razvojni programi krajevnih skupnosti. Za krajevno skupnost Kranjska gora preberemo v osnutku, da ima urejeno urbanistično dokumentacijo. Ob tem pa stoji opozorilo, da je treba dosledno upoštevati območja za vikend naselja, stanovanjsko in hotelsko gradnjo. Postavljena je tudi ugotovitev, da komunalna in druga ureditev kraja še zdaleč ne zadošča in ni primerna za največji zimskoturistični center v Jugoslaviji. Navedena je tudi trditev, da je urejenost naselja pogoj za nadaljnji turistični razvoj.

Kakor v večini programov krajevnih skupnosti, tudi v programu za Kranjsko goro beremo o tem, kaj bi bilo treba storiti, malo pa o tem, kaj bo v petih letih storjenega. Negotovitost, ki diha iz programov razvoja krajevnih skupnosti, je zanesljivost pogojena tudi z negotovostjo financiranja krajevnih skupnosti, o kateri doslej še nismo prišli kaj daleč in je uredničevanje nove ustave na tem področju še na začetni stopnji.

Pravijo, da je potrebno v Kranjski gori zgraditi cestni priključek iz naselja do obvoznice in asfaltirati cesto od sedanje do nekdanje osnovne šole. Namesto potrebnega cestnega priključka, za katerega ugotavlja osnutek programa, da ga je potrebno zgraditi, sta bila v času, ko so programi nastajali, zgrajena dva priključka, — na vzhodnem delu vasi in pri novem Kompasovem hotelu. Asfaltiranje ceste med staro in novo šolo pa bi bilo treba obravnavati skladno s potrjeno urbanistično dokumentacijo, na katero se osnutek sklicuje, kajti potrjeni urbanistični načrt na tem prostoru predvideva drugačno prometno ureditev, saj je sedanja makadamska cesta med obema šolama razširjena poljska pot, ki je v bistvu črna gradnja.

Osnutek navaja tudi potrebo po izgradnji kanalizacije v Kranjski gori, Martuljku in Podkorenu. Posebno kanalizacija v Kranjski gori je trd oreh, saj bo cena kolektorja in čistilne naprave presegla staro milijardo dinarjev. Žal pa program ne vsebuje kvantifikacij, pač pa zgolj navaja probleme. V programu je tudi navedeno, da je potrebno zgraditi vodovod v vasi Podkoren. Podkorenska vas ima sicer zgrajen vodovod, vendar je voda iz njega zelo slaba in zlasti po nalivih umazana. Delovna organizacija vodovod Jesenice ima v svojem dolgoročnem programu tudi podkorenski vodovod in bi bilo prav, da bi bila ta dva programa usklajena, prebivalcem pa bi bilo jasno, kdaj bo vodovod v resnici zgrajen.

V Kranjski gori načrtujejo tudi gradnjo umetnega drsališča in štiristeznega kegljišča. Drugih stvari ne s športnega ne s kulturnega področja v programu ni. Preseneča pa, da načrtujejo gradnjo štiristeznega kegljišča ob tem, da sta trenutno v Kranjski gori že dve štiristezni hotelski kegljišči, ne zavzemajo pa se za gradnjo prireditvene dvorane, ki je kraj nima. Saj danes v Kranjski gori ni možna nobena kulturna prireditev ali večji zbor drugje kot v telovadnici osnovne šole. Če kaj, potem potrebuje tako razvit turistični kraj kot je Kranjska gora, prireditveno dvorano na prvem mestu in prav zaprepačja, ko v osnutku petletnega razvojnega načrta o tem ne preberemo niti besedice.

Z.

O DELU SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRIBSTVA

Dejavnost socialnega skrbstva se povezuje in prepleta z dejavnostjo drugih samoupravnih interesnih skupnosti. Cela vrsta nalog je izrazito medresorskih in jih je mogoče reševati le s skupnim delom in sodelovanjem. Celo nekatere zakonske obveznosti in pristojnosti so razdeljene na več samoupravnih interesnih skupnosti. Zaradi takega stanja si skupnost socialnega skrbstva prizadeva sodelovati z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

S stanovanjsko skupnostjo se srečuje pri urejanju stanovanjskih zadev tistih družin, ki so kakorkoli ogrožene, invalidov, starih ljudi in mater samohranilk. Skupaj z izobraževalno in zdravstveno skupnostjo ter skupnostjo otroškega varstva ureja življenjske razmere družin — in posameznikov, zlasti otrok, pri usposabljanju in rehabilitaciji pa otrok z motnjami v telesnem ali duševnem razvoju ter gradnji in urejanju prostorskih zmogljivosti za varstvo, zavodsko oskrbo in posebno ter specialno šolanje ter

prekvalifikacije odraslih, zlasti invalidov.

S skupnostjo za zaposlovanje in skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja sodeluje pri zaposlovanju, vključevanju invalidov in za delo manj zmožnih oseb za delo ter pri organizaciji delavnic za invalide ter druge osebe. Skupaj s skupnostjo za zaposlovanje rešuje tudi zaposlitve osebam, ki se vračajo s prestajanja kazni.

Z zdravstveno skupnostjo in skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja pa sodeluje pri organizaciji nege in pomoči na domu ter urejanju zavodskega varstva za starejše osebe.

Samo tesno in plodno sodelovanje skupnosti socialnega skrbstva z vsemi naštetimi skupnostmi lahko rodi uspešne sadove, zato je sodelovanje tudi ena izmed nalog, ki si jih je zadala skupnost v svojih programskih izhodiščih za delo v letošnjem letu.

OMEJEVANJE SREDSTEV ZA SKUPNO IN SPLOŠNO PORABO

Denarno-kreditna politika naj zagotovi povečevanje količine denarja v obtoku tako, da bo ob skladnem delovanju drugih ukrepov ekonomske politike učinkovala v smislu splošnih stabilizacijskih ukrepov. Tako piše v osnutku resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije v letošnjem letu. To pa pomeni, da se masa denarja v obtoku ne sme povečevati hitreje, kakor narašča družbeni proizvod — nasprotno, naraščati sme znatno počasneje od družbenega proizvoda.

Razen tega pa resolucija zahteva, da se mora v količini denarja povečati tisti delež, s katerim razporeja gospodarstvo. In poleg tega zahteva resolucija zmernejšo rast sredstev za splošno in skupno porabo, saj je znano, da se sredstva splošne in skupne porabe lahko povečajo za nekaj točk manj kot družbeni proizvod. Takih premikov seveda nikoli ni moč opraviti zlahka, saj vsakršno zavriganje porabe zahteva ne le varčevanje, pač pa včasih tudi omejevanje manj ali celo bolj nujnih stroškov pri izvajanju določenih dejavnosti. Na to moramo računati prav v tem času, ko smo pred dogovarjanjem o višini sredstev za splošno in skupno porabo v vsej republiki in tako tudi v jeseniški občini.

INTEGRACIJA TRGOVINE

Iz programa dela občinskega odbora sindikata delavcev trgovine je moč razbrati tudi naloge o integracijskih procesih. Takole so opredeljene: Nedvomno bo v naslednjem obdobju potrebno več storiti na področju integracije, saj ugotavljamo, da je trgovina na našem območju preveč razbita, kar povzroča, da delavci nimajo neposred-

nega vpliva pri važnejših odločitvah, ali da niso seznanjeni s poslovnimi rezultati svojih enot. Za to področje naj bodo zadolžene zlasti večje organizacije združenega dela, ki naj skupaj z občinskim sindikalnim svetom, odborom za trgovino, delujejo na sprovajanju integracij.

Tako, kakor smo navedli, je naloga opredeljena. Žal si iz interpretacije te naloge ni moč niti približno predstavljati, kdo naj bi se s kom integriral. Trgovina v jeseniški občini je razdeljena tako, da ima mnogo organizacij združenega dela sedež v Radovljici, na Bledu, v Kranju, Ljubljani ali drugod, na Jesenicah pa imajo po eno do nekaj prodajal in da razen tega obstajata dve delovni organizaciji s sedežem v občini, od katerih pa je ena povezana v združenje ABC. Integracija trgovine v jeseniški občini zanesljivo ni lahka zadeva. In ker je tako, bi nemara ne bilo narobe, če bi bil program o integracijah konkretnjši in bi vseboval jasnejše opredelitve.

MESTNI PROMET V BODOČNOSTI

Viatorjeva temeljna organizacija združenega dela na Jesenicah je temeljito preučila prostorske probleme v zvezi z novelacijo urbanističnega programa občine Jesenice in zbrala vrsto pripomb ter predlogov, ki jih je v določeni meri moč upoštevati pri izdelavi urbanističnega načrta za mesto Jesenice. Spregovorili bomo o teh pripombah, ki obravnavajo mestni promet.

Na Jesenicah deluje zaenkrat osnovna linija mestnega prometa, ki obratuje med Hrúsičo in Koroško Belo, poleg tega pa se navezuje na to osnovno linijo tudi progi na Tomšičevo cesto in na Blejsko Dobravo. Pri Viatorju predlagajo, da bi bilo na končnih postajah potrebno zagotoviti prostor za obračanje in prostor za parkiranje avtobusov ter telefonske govornice. Pri pokališču bi bilo za izjemne prilagoditve treba zagotoviti prostor za pet do šest avtobusov. Takšne posebne prilagoditve so dan mrtvih ali večji pogrebi. Najpomembnejša postajališča so bolnica, železniška postaja in Železarno. Povsod je treba zagotoviti več stojišč za avtobuse, največ pa seveda pred Železarno, saj odpelje ob 14. uri s te postaje do 18 avtobusov.

Pri Viatorju predlagajo, naj bi postaja pred Železarno v bodočnosti uredili tako, da bi bila ločena za smer vzhod in smer zahod. Tako bi bilo odstranjeno nepotrebno prečkanje ceste vstopajočih potnikov in avtobusov. V bodočnosti naj bi na obravnavanih teh najpomembnejših postajališčih uredili pokrite prostore oziroma čakalnice potnikov, javna stranišča in telefonske govornice. Pri Viatorju računajo tudi z okrepitevjo mestnega prometa in odprtjem novih linij skladno s tem, kakor se bo širilo mesto in kakor se bodo urejale ceste za javni promet ter naraščale potrebe po javnem prevozu.

Z.

DESET LET TEHNIČNEGA BIROJA

Ob sklepu lanskega leta je 50-članski kolektiv tehničnega biroja Jesenice skromno proslavil desetletnico samostojnega dela.

Razvil se je iz konstrukcijskega biroja železarne Jesenice, vendar je z razširitvijo področja dela prerasel potrebe železarne. Seveda pa je treba le poudariti, da se je Biro specializiral s projektantsko konstruktorska dela na področju metalurškega strojništva, oziroma še bolj natančno rečeno, specializiral se je v adjustajna dela vročih valjarn in v stroje za hladno predelavo. Zato razumljivo, vseskozi uspešno sodeluje z jeseniško železarno in Slovenskimi železarnami ter tudi drugimi organizacijami v občini in Jugoslaviji. Tako sodelujejo pri konstruiranju naprav v novi hladni valjarni, sodelovali pa so tudi pri večjih projektih rekonstrukcij in modernizacij.

Razen tega so uspeli o kvaliteti projektov prepričati tudi nekatere tuje partnerje in tako se je razvilo predvsem sodelovanje z SCHVERMASCHINENBAU KOMBINATION ERNEST THÄLMANN (bivši Krupp) iz Magdenburga v Nemški demokraciji republiki, nadalje z združenjem avstrijskih železarn VOEST in še z nekaterimi podjetji v Zahodni Nemčiji, Avstriji in Holandiji.

Za leto 1975 so predvidevali, da bodo s sodelovanjem s tujimi partnerji zaslužili nad 400 tisoč dolarjev, plan pa so presegli in iztržili nad 500 tisoč dolarjev. To pa pomeni, da so okroglo 70 odstotkov svoje realizacije (v prejšnjih letih okroglo 60 odstotkov) uresničili na zunanjem tržišču. Skupno so do sedaj zaslužili v tujini 3.300.000 do-

larjev, kar je glede na druge izvoznike sicer skromna vsota, je pa toliko pomembnejša, ker je tehnični biro Jesenice ena redkih organizacij pri nas, ki uspeva prodati na tuje tujske sposobnosti.

Seveda so v tem smislu pripravljene tudi načrti bodočega dela in razvoja. S tujimi poslovnimi partnerji se dogovarjajo za sklenitev triletnih pogodb o sodelovanju, podobne programe uslug pa so izdelali tudi z domačimi partnerji s področja metalurških in strojnih naprav.

Za letošnje leto predvidevajo da bodo ob 11,5 odstotni povečani produktivnosti za enak odstotek povečali tudi družbeni proizvod, medtem, ko naj bi na tujem iztržili 600 tisoč dolarjev. Sicer pa je poleg skrbi za rešitev stiske s poslovnimi prostori, skrbi za življenjski standard zaposlenih in druga njihova pomembna naloga zapisana v petletnem programu je nadaljna krepitev samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov, izhajajoč iz temeljnih ustavnih načel. Zapisali so, in to so tudi trdno odločeni, da nobeni ozko poslovno-ekonomski smotri ne morejo vplivati na uresničevanje z ustavo določenih samoupravnih pravic zaposlenih. Sicer pa je 50 članski kolektiv projektantov in konstruktorjev, prepričan, da bodo z bogatimi izkušnjami in s sledenjem napredka evropskega valjarništva in metalurgije nasploh, tudi v bodoče pomembno doprinesla k nadaljnjemu razvoju slovenske bazične industrije.

T-L.

Na 43. seji izvršnega sveta OS 20. januarja so obravnavali predlog družbenega plana občine in program dela občinske skupščine za leto 1976, predlog sklepa o ustanovitvi INDOK centra pri tajništvu občinske skupščine, več zadev s področja urbanizma, gradbeništva in komunale, poročilo o dohodkih in razporedu dohodkov proračuna občine v 1975. letu, predlog o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov, predlog za ugotovitev splošnega interesa o potrebi in smotnosti prehoda, polaganja in vzdrževanja osrednjega visokotlačnega plinovoda na območju občine ter izrekli soglasje k pogojno odobrenim investicijskim jamstvom Verigi Lesce, Plamenu Kropa, LIP Bled in stanovanjski skupnosti Radovljica.

V torek, 27. januarja, je bila 22. skupna seja OK ZK in predsedstva ZKB NOV Radovljica. Spregovorili so o nalogah komunistov v uresničevanju stališč ZKS do religije in cerkve, o akcijskem programu OK ZK v prvem četrtletju 1976 in o nalogah ZKB NOV ter o nekaterih tekočih vprašanjih.

Izvršni odbor predsedstva OK SZDL je na 9. seji 21. januarja pripravil predlog poročila o dejavnosti odbora v 1975. letu in osnutek programa dela OK SZDL za 1. polletje 1976. Obravnaval je tudi predlog za dopolnilo naslova časopisa Glas v Gorenjski glas. Sklenil je, da bo seminar za vodstva vseh KK SZDL v občini 29. januarja na Bledu.

Svet za organiziranost Socialistične zveze pri OK SZDL, je na seji 22. januarja osvojil dve inačici predloga za zadolžitev članov predsedstva OK za delo v posameznih krajevnih organizacijah SZDL v občini. V prvem predlogu so predvideni trije člani za vsako KK SZDL, po drugem pa le po eden. Sklenili so tudi, da bodo zadolženi člani obiskovali najprej manj aktivne KK SZDL, nato pa vse ostale. Z vodstvi KK SZDL se bodo pogovorili o frontni organiziranosti, vključevanju vseh organizacij v SZDL in o programu dela krajevnih konferenc.

Na 4. seji komisije za odnose z zdomci, ki deluje v sestavi koordinacijskega odbora za odnose z zamejskimi Slovenci, zdomci in drugimi jugoslovanskimi narodi pri OK SZDL 19. januarja so se dogovorili o načinu in obliki realizacije letošnjega programa. Sklenili so, da morajo vse zainteresirane organizacije in skupnosti finančno ovrednotiti svoje programe sodelovanja z zdomci ter da je nujno pri vseh KK SZDL, ki imajo v tujini nad 30 delavcev, ustanoviti ustrezne komisije za zdomce. Predlagali so tudi, da v marcu gostuje pri slovenskem društvu Bled v Essnu folklorna skupina Svoboda Tomaž Godec iz Bohinja.

V torek, 26. januarja, je bila 10. seja sveta alpskega letalskega centra Lesce. Nadnevnom redu je bila obravnava poročila inventurne komisije ALC, predlog revalorizacije osnovnih sredstev in predlog višine akontacij OD zaposlenih v ALC za 1975. leto. Beseda je tekla tudi o načinu financiranja republiške letalske zveze.

Na zadnji seji koordinacijskega odbora za skupno porabo pri SO Radovljica so obravnavali predlog občinske bilance za skupno porabo v 1976. letu. Glede na izhodišča republiškega koordinacijskega odbora je predloženo, da financiranje solidarnosti izhaja iz dejanske realizacije sredstev v 1975. letu ne pa iz planiranih, ki niso objektivni pokazatelj dejanskega stanja. V občini bo po dosedanjih predlogih primanjkovalo za dejavnosti vseh SIS povprečno 6,5 % planiranih sredstev.

V torek, 27. januarja, je bila 1. seja političnega štaba za priprave referendumov o samoprispevku v KS Radovljica. Štab so imenovali na skupni seji sveta ZK in izvršnega odbora KK SZDL pred tednom, ko so tudi sprejeli načrt politične akcije. O referendumu in načrtih KS za gradnjo mrliških vežic, dohoda na pokopališče in komunalnih delih bo štab redno obveščal občane.

Po podatkih analitične službe OS je bilo lani od planiranih 705.000.000 dinarjev bruto OD v družbenem sektorju, doseženo 699.000.000 din. Vzrok je tudi v tem, da se je v 1975. letu število zaposlenih povečalo le za 1,9 %, kar je manj, kot je bilo predvideno.

V primerjavi z letom 1974 so lani v tovarni Elan Begunje celotno prodajo svojih izdelkov povečali za okoli 34 %, tako da je letni plan 1975 presežen za 3 %. Na domačem trgu so prodali 57, na tujem pa 43 %. V izvozu so kar 90 % prodali na konvertibilno in le deset odstotkov na klirinško področje.

Lansko leto so v združenem hotelskem podjetju Toplice zabeležili skupaj 35.186 gostov ali za 1 % več kot leta 1974. Največji porast so zabeležili v TOZD gostišče Mlino za 57 %, nato v hotelu Krim za 35 %, za 2 % več gostov so imeli v hotelih Toplice in Lovce, medtem ko je bilo v Jelovici 13 % manj gostov kot leto poprej. Devizna realizacija je bila lani v celotnem podjetju višja za 27 %.

Tovarna Veriga Lesce bo pri Ljubljanski banki — enota Radovljica dobila letos 10.400.099 din posojila, ki ga bo namenila za dodatna dela pri izgradnji nove kovačnice, hale za pripravo materiala, kolektor in ureditev kanalizacije.

V petek, 16. januarja, je bil v Grajskem dvoru v Radovljici delovni posvet vseh dopisnikov Glasa iz radovljiske in jeseniške občine. Beseda je tekla o programski politiki časopisa, nakladi, dopisniški mreži in o nalogah dopisnikov.

Po samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za ljudsko obrambo v radovljiski občini bodo vse TOZD, družbenopolitične organizacije, SIS in druge družbene in delovne skupnosti namenile za potrebe ljudske obrambe po 100 din na zaposlenega. Sredstva se nakažejo po zaključnem računu iz sklada skupne porabe.

V četrtek, 29. januarja, bo v hotelu Svoboda na Bledu celodnevni seminar za vse predsednike in sekretarje krajevnih konferenc SZDL radovljiske občine. Na programu so teme o temeljnih družbeno ekonomskih ureditvah, KS v komunalnem sistemu, o vlogi SZDL in družbenopolitičnih organizacij v našem sistemu, o organiziranosti KK SZDL, o vlogi SZDL v krepitvi ljudske obrambe in družbene samozaščite ter javna tribuna udeležencev seminarja.

Zaradi nesklepčnosti je bila 2. seja skupščine KS Radovljica sklicana za 21. januar, preložena na ponedeljek, 2. februarja. Glede na pomembnost dnevnega reda, odloča se o razpisu referendumov, bi moralo sodelovati najmanj 31 delegatov, prišlo pa jih je le 29.

V začetku januarja so podrl lesene barake nad železniško postajo v Soteski, kjer je začasno bivalo 15 družin delavcev iz drugih republik. Vsi stanovalci teh barak so dobili stanovanja na Jesenicah in delno v radovljiski občini.

KUD Ljubno je lani zelo uspešno delovalo, kar pričajo podatki, da so namesto načrtovanih 16, organizirali 21 raznih prireditev, ki jih je obiskalo nad 1200 občanov. Razen tega so obnovili večji del dvorane in odra ter usposobili pevski zbor.

Dramska skupina DPD Svoboda Podnart je v četrtek, 22. januarja, gostovala na Bledu. V festivalni dvorani je v okviru kulturne akcije uprizorila partizansko dramo Franceta Klinarja Vida-Staša.

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA – PRAVICA IN DOLŽNOST

Skupščina socialistične federativne republike Jugoslavije je v dneh 13. in 14. januarja letos v Beogradu sklicala posvetovanje o družbeni samozaščiti. Posvetovanja se je udeležilo preko 400 predstavnikov iz vseh naših republik in pokrajin. Prvega dne je imel na dopoldanskem plenarnem zasedanju osnovni referat o izvoru in oblikah ogroženosti naše samoupravne družbe in njenih dosežkih ter vrednosti, podpredsednik zveznega izvršnega sveta Anton Vratuša. Sledila sta še dva uvodna referata in sicer: družbena samozaščita kot teorija, politika in praksa pri zaščiti naše družbe, njenih družbenih vrednosti in razvoj družbene samozaščite, dosedanje izkušnje v teoriji in praksi naše samoupravne družbe.

Popoldansko zasedanje prvega dne in dopoldansko naslednjega dne posvetovanja, je potekalo v treh komisijah, kjer so delegati razpravljali o naslednjih temah:

V prvi komisiji: osnovni nosilci družbene samozaščite in njihova funkcija v naši samoupravni družbi; samoupravna delavska kontrola; splošni ljudski odpor in družbena samozaščita; vloga javnega tožilstva v družbeni samozaščiti; organi notranjih zadev v družbeni samozaščiti; delovni človek in občan kot nosilec družbene samozaščite; organizacija združenega dela in krajevne skupnosti, kot nosilke družbene samozaščite; vloga družbenopolitičnih organizacij v družbeni samozaščiti; osnove za odredjanje vloge in položaja strokovnih služb pregona krivičnih dejanj pri uresničevanju družbene samozaščite; mesto in vloga varnostne službe v sistemu družbene samozaščite; vloga družbenopolitičnih skupnosti, organizacij in občanov v sistemu družbene samozaščite.

V drugi komisiji: družbena samozaščita našega družbenopolitičnega sistema in njegovih institucij, osebnih in družbenih vrednosti v naši družbi; sovražno delovanje iz inozemstva; funkcija sredstev masovnega informiranja v sistemu družbene samozaščite; zaščita svobode in pravic delavcev v medsebojnih odnosih v združenem delu; samoupravna delavska kontrola gledana skozi predpise in druge akte, njena funkcija in profil v nekaterih aktih delovnih organizacij; družbena samozaščita in oblike ogroženosti družbene lastnine; družbena zaščita in preprečevanje mladoletniške delikvence ter kriminalitete odraslih; politična in samoupravna zaščita in samozaščita osnovnih vrednosti samoupravnega socializma; problemi tajnosti in njihove zaščite v naši družbi; družbena samozaščita in družbenopolitični sistem v Jugoslaviji.

V tretji komisiji: družbena samozaščita in sodobno mednarodno pravo; nekatera vprašanja družbene samozaščite v sistemu vzgoje in izobraževanja v SFRJ; politična in pravna ter moralna zavest občana kot faktorja družbene samozaščite; družbena disciplina in odgovornost kot faktorja družbene samozaščite; družbena samozaščita in borba proti socialni patologiji; družbena samozaščita kot pogoj nadaljnjega razvoja samoupravljanja; razvoj družbene samozaščite in dosedanje izkušnje v teoriji in praksi naše samoupravne družbe.

Posvetovanje je bilo zaključeno drugega dne na popoldanskem plenarnem zasedanju. Na obeh plenarnih zasedanjih in v komisijah je razpravljalo o vlogi in nalogah na področju družbene samozaščite preko 100 delegatov. Precej razprav so morali delegati zaradi pomanjkanja časa v pisni obliki oddati predsedstvu posvetovanja.

Iz citiranih naslovov osnovnih referatov in tematike, ki je bila obravnavana v komisijah je razvidno, da se je družbena samozaščita zakoreninila v vsa področja družbenega dogajanja na območju vse jugoslovanske skupnosti.

Na posvetovanju je bilo poudarjeno predvsem naslednje:

Deseti kongres ZKJ je utrdil osnovne dolgoročne naloge v razvoju naše socialistične samoupravne družbe, postavil je okvirje in nakazal cilje tudi za razvoj družbene samozaščite. Trinajsta seja predsedstva CK ZKJ je konkretizirala in izdelala naše naloge na tem področju, pri čemer je izhajala iz stališča, da je samozaščita neposredna funkcija delovnega človeka in nerazdružljivi del samoupravljanja. To je bilo mogoče zaradi tega, ker smo narodi Jugoslavije že pred desetim kongresom ZKJ imeli pomembne izkušnje v samozaščiti in obrambi na najširši osnovi naše revolucije in povojnega samoupravnega socialističnega razvoja. Te izkušnje izhajajo iz štiriletno narodnoosvobodilne borbe in vseh razvojnih faz skozi katere je prešla naša socialistična skupnost v povojni izgradnji. Ko govorimo o družbeni samozaščiti moramo vedeti, da to ni enkratna akcija, ki naj bi bila pogojena samo z ogroženostjo, pač pa je to trajna dejavnost, ki je naša skupna pravica in dolžnost, ki nam jo daje ustava.

V zadnjih letih je bil pri nas razvit širok sistem priprav na splošni ljud-

ski odpor, ki vključuje slehernega delovnega človeka in občana. Naš splošni ljudski odpor je v bistvu uresničevanje Marksove teze o oboroženem narodu. To smo lahko uresničili zato, ker smo družba, katere stabilnost temelji na delovnem človeku in občanu, na njegovem interesu in pripravljenosti, da tudi za ceno življenja brani in odbrani dosedanje dosežke revolucionarne borbe in perspektive nadaljnjega razvoja samoupravljanja, enotnost delovnih ljudi in skupnosti, ter enakopravnosti narodov in narodnosti, na čemer je zasnovan mednarodni položaj in varnost Jugoslavije.

Sistem družbene samozaščite moramo razvijati tako, da bo skupno s splošnim ljudskim odporom sestavljala celoto pri zoperstavljanju vsakomur, ki bi nas na katerikoli način drznil zavirati na poti samoupravnega socializma, ki si ga je izbral naš delavski razred, vsi naši narodi in narodnosti.

Samozaščita je in mora biti trajna funkcija samoupravnih organiziranih delovnih ljudi, neločljiv del pravic pri samoupravljanju in ena od obvez samoupravljalcev. Delavski razred in delovni ljudje ob uveljavljanju samoupravljanja moramo krčiti nove poti z namenom, da zlomimo odpor tistih, katerim naša pot razvoja ni po volji. Strokovne službe in celotni organizacijski sistem na področju družbene samozaščite so instrument delavskega razreda in samoupravnih organiziranih delovnih ljudi v borbi za utrjevanje, zaščito in nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih odnosov. To bo jasnejše, če izhajamo iz tega, kaj in koga delavski razred in delovni ljudje čuvamo v sistemu samozaščite – čuvamo in branimo sistem samoupravljanja in svojo pravico do samoupravljanja, položaj, ki smo ga dosegli v samoupravljanju. To pomeni, da ščitimo in čuvamo zgodovinske dosežke svoje borbe in revolucije, ki nam omogočajo, da odločamo o procesu razširjene družbene reprodukcije.

PREDAVANJE O DRUŽBENI SAMOZAŠČITI

Po vseh krajevnih skupnostih jeseniške občine so v teku predavanja o samozaščiti, razpravljajo pa že tudi o osnutku družbenega dogovora o družbeni samozaščiti. Razprave bodo predvidoma zaključene do 25. februarja, ko bodo dogovor podpisali predstavniki občine, krajevnih skupnosti, delovnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti in drugi.

Predavanja o samozaščiti so primerno obiskana, na Blejski Dobravi pa je bila dvorana nabito polna. Marko Udir je zelo nazorno prikazal in z dejstvi dokazal potrebo po organiziranosti samozaščite. Poudaril je, da mora biti prebivalstvo pripravljeno tudi z določenim znanjem, za kar so bila in se bodo organizirala ustrezna predavanja. Posebno se je zadržal pri naravnih katastrofah in vojnih akcijah ter na zmanjševanju njihovega učinka na civilno prebivalstvo. Cilj vsega je ohraniti ljudsko silo in materialna sredstva, zato pa se je treba pripraviti v miru in se oskrbeti z določenimi sredstvi.

Govora je bilo tudi o samozaščiti na začasno zasedenem ozemlju. Učiti se je treba tudi na še svežih primerih iz NOB in na izkušnjah drugih osvobodilnih gibanj. Za uspešno razreševanje problemov ob naravnih nesrečah je potrebno tesnejše sodelovanje z zato že usposobljenimi enotami CZ v krajevnih skupnostih. Sodelovanje pri reševanju akcijah je dolžnost vsakega državljanja. Pri vsem tem pa je pozitiven faktor samoiniciativnost in čut odgovornosti ter prizadetosti vsakega posameznika. AL

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

je in na tej osnovi v delegatskem sistemu sprejemamo odločitve v vseh družbenopolitičnih skupnostih. Čuvamo enakopravnost, bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije z zavestjo, da je taka skupnost pogoj našega obstoja in nadaljnjega razvoja socializma. Čuvamo neodvisnost in suverenost naše domovine, njeno politiko neuvrčenosti z zavestjo, da se edino tako lahko svobodno razvijamo doma in na najširši osnovi povezujemo z vsemi demokracijskimi in naprednimi silami v svetu. Čuvamo dostojanstvo delovnega človeka in občana ter plodove našega ustvarjalnega dela.

Družbena samozaščita mora postati vsakodnevna praksa delovnih ljudi, v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, v vseh organih samoupravljanja, v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah, v interesnih skupnostih in drugod. Povsod kjer delovni ljudje živimo in delamo še naletimo na nerazumevanje in odpore pri razvoju socialističnih samoupravnih vrednot. Na odpore bomo naleteli tudi v bodoče, ker smo pač družba, ki ne hodi po utečenih poteh. Revolucionarne spremembe so bile in bodo ostale faktor stabilnosti naše družbe zato, ker so vedno izhajale iz trajnih in resničnih interesov delovnih ljudi naše socialistične skupnosti.

Vse to nekaterim domačim in tujim nasprotnikom ne gre v račun, zato skušajo naše pridobitve in naš revolucionarni boj za napredek onemogočiti na različne načine. Naš odgovor vsem nasprotnikom pa je, da se bomo povezali v Zvezi komunistov, Socialistični zvezi delovnih ljudi, Zvezi sindikatov, Zvezi združenj borcev NOV, Zvezi socialistične mladine in se zoperstavljali vsem dogmatsko birokratskim, neoinformbirojevskim, neostalinističnim, malomeščanskim, liberalnim in tehnokratskim strujam na vsakem koraku in preprečili kakršnokoli spodkopavanje naše družbe in interese našega delavskega razreda.

To je le kratek povzetek iz osnovnih referatov razprave in zaključkov. Posvetovanje je osvetlilo naše izkušnje in dalo napotke za bodočo organiziranost in delovanje družbene samozaščite, ki je pomemben faktor moči, neodvisnosti in nadaljnjega razvoja naše samoupravne skupnosti – Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Ivan Saksida

IZ PISARNE POSTAJE MILICE JESENICE

Na območju Gorenjske je bil prijet storilec, ki je vlamjal v osebnih avtomobile tudi na Jesenicah. Pri svojih podvigih je storilec veliko tehničnih predmetov odvrgel, kot na primer: tranzistor, magnetofon, brivski aparat, lovsko orožje, tekstilne izdelke in podobno. Te predmete so posamezniki pobrali in najdbe niso prijavili delavcem milice. Zato prosimo in opozarjamo občane, da v izogib hujših posledic te predmete dostavijo postaji milice.

Izgleda, da je storilec naredil več vlomov, kot je prijavljenih in zato pozivamo občane, ki jim je bilo vmlajeno v osebni avtomobil na območju Jesenice, da to prijavijo.

Iz pisarne postaje milice Jesenice

DINAR ZA JESENISKE SOŠOLCE IN PRIJATELJE

Pred kratkim je prispel prispevek iz šolske hranilnice osnovne šole Kranjska gora. Učenci te šole se zavedajo, da so delovni ljudje in občani jeseniške občine v preteklem obdobju veliko prispevali za uspešno dograditev njihove šole. Zavedajo se, da se uče in žive v eni najlepših šol na Gorenjskem.

V njihovi šoli je Ljubljanska banka pred tremi leti ustanovila šolsko hranilnico in kot najvišji samoupravni organ njihove hranilnice so izvolili zbor vlagateljev, katerega člani so vsi učenci. Na zboru vlagateljev, katerega so imeli v decembru 1975 so z glasovanjem sklenili, da bodo pomagali pri izgradnji šolskega centra na Plavžu, kolikor jim bodo skromna sredstva dopuščala. V vsem času v katerem bo uveden samoprispevek, bodo prispevali po en dinar na vsakega učenca nove šole. Sprejeli so tudi sklep, da bodo vsako leto nakazali sredstva v znesku 1.160 din ter po svojih najboljših močeh pomagali, da bo referendum za samoprispevek uspel. Vsem bodo razložili zakaj naj odgovore pritrdijo, kajti dobro se zavedajo, da so za uspešno učenje potrebni tudi ugodni pogoji.

Marsikdo bo ob referendumu odgovoril negativno, ker so njegovi otroci že odrasli ali jih še nima, toda pomisliti bi moral na svoje bodoče otroke in vnuke, ki bodo čez leta prestopili prag tako vzgojno varstvenega zavoda, kot kasneje šolske ustanove, ki je osnova za nadaljnje šolanje v usmerjenem šolstvu.

Za zgled bi morali vzeti učence osnovne šole Kranjska gora, ki se zavedajo, da so za uspešno vzgojo in izobraževanje potrebni tudi ugodni pogoji.

S. G.

SREDSTVA ZA SKUPNO PORABO ŠE VEDNO NISO DOLOČENA

V četrtek, 22. januarja, je bila seja koordinacijskega odbora za spremljanje in izvajanje družbenega dogovora o skupni porabi. Usklajevalni postopek o skupni porabi na ravni jeseniške občine tudi v tej fazi ni uspešen, ker še vedno ni prišlo do vertikalne uskladitve med nekaterimi republiškimi in občinskimi skupnostmi. Razen področja izobraževalne dejavnosti, tudi republiške skupnosti niso popravile in uskladle svojih programov z najvišjo možno mejo porabe, ki je določena z resolucijo, kar še posebno velja za področje kulture in socialnega skrbstva.

Koordinacijski odbor je ugotovil, da so tudi kriteriji za financiranje solidarnosti in vzajemnosti izdelani in v praksi izvedeni samo na vzgojno izobraževalnem področju in otroškem varstvu, medtem ko se na drugih področjih uveljavljajo le kriteriji za zbiranje globala sredstev, ne pa tudi kriteriji za njihovo porabo.

Pri usklajevanju skupne porabe na področju jeseniške občine je še vedno najbolj problematično področje kulture in dejavnosti socialnega skrbstva, ker so zahtevki za sredstva solidarnosti in vzajemnega financiranja, še zlasti novih nalog, daleč nad mejo dovoljene porabe, ki je predvidena z resolucijo za letošnje leto.

Jesenjska kulturna skupnost bi s sredstvi, ki bi ji ostala, če bi prispevali zahtevana sredstva republiški skupnosti, lahko pokrila samo polovico obveznega programa. Republiški kulturni skupnosti bi morala odvesti 153 % več sredstev kot v preteklem letu. Po eni strani torej ne bo mogoče pokriti osnovnega programa občinske kulturne skupnosti, po drugi strani pa se na nivoju republiške kulturne skupnosti združujejo sredstva za povsem nove naloge, ki so finančno daleč nad mejo, predvideno z resolucijo.

Tudi skupnost socialnega skrbstva Jesenice v letošnjem letu ne bo mogla pokriti svojega programa, ker bo morala odvesti republiški skup-

nosti 191 % več sredstev kot v preteklem letu. Koordinacijski odbor je ugotovil, da bi morali delovni ljudje jeseniške občine po zahtevkih republiških skupnosti izobraževanja, kulture in socialnega skrbstva v letošnjem letu prispevati 153 % več sredstev za republiške potrebe kot v preteklem letu, medtem ko bi bila skupna sredstva za občinske programe teh področij komaj za 4,7 % večja kot leta 1975. Koordinacijski odbor zato ugotavlja, da na podlagi sedanjih zahtevkov zveze skupnosti otroškega varstva, kulturne skupnosti Slovenije in republiške skupnosti socialnega skrbstva, ni mogoče uskladiti skupne porabe na ravni občine. Jeseniške skupnosti s teh področij bodo ponovno pregledale naloge iz občinskih programov in naloge, ki se financirajo v okviru republiške skupnosti. R.

SLOVENSKI OKTET PONOVO NA JESENICAH

V četrtek, 5. februarja, skoraj že v tradicionalnem času, ko vsako leto obiščejo železarske Jesenice, bomo znova lahko poslušali SLOVENSKI OKTET. Prvi koncert Slovenskega okteta ob 18. uri je namenjen glasbeni mladini, drugi ob 19.30 pa za ostale ljubitelje kvalitetne vokalne glasbe.

Koncerta bosta v gledališki dvorani na Jesenicah, v pisarni gledališča pa lahko rezervirate vstopnice.

Del Stare Šave z zgodovinskimi objekti

Devete olimpijske igre so bile v Innsbrucku s 1.168 udeleženci iz 36 držav. Toda preden so se igre lahko pričele, so morali prireditelji sneg pripeljati iz višjeležečih hribov. Finec Mantyranta je dobil tekana 15 in 30 km, Šved Jernberg pa na 50 km. V alpskem smučanju sta si med ženskami razdelili kolajne Francozinji, sestre Goitschel. Med moškimi je dobil slalom Stiegler, smuk Zimmermann Bonlieu veleslalom. Ta Francoz, ki je dobil srebrno kolajno na olimpijskih igrah že leta 1954, se je kmalu nato sprl s francosko smučarsko zvezo in začel padati vse niže, nekega jutra so zmagovalca Innsbrucka našli mrtvega na cesti v predmestju Marseillesa.

Na devetih olimpijskih igrah je slavil tudi sovjetski drsalni par Bjelousova-Protopopov ter Nizozemka Dijkstra.

Olimpijske igre so postajale tudi tekme med prireditelji, med njimi so bili tudi organizatorji desetih olimpijskih iger, meščani francoskega mesta Grenoble. Te igre je odprl sam predsednik francoske republike Charles de Gaulle.

Francoz Jean Claude Killy je ponovil uspeh Tonija Sailerja in dobil vse tri alpske discipline. Francozi so Killyja naredili za narodnega junaka, Avstrijca Karla Schranza pa je morala ves čas varovati policija, sicer bi ga njegove oboževalke raztrgale na kosčke, potem, ko je bil neupravičeno diskvalificiran!

Od 3. do 13. februarja 1972 so bile enajste olimpijske igre v Sapporu na Japonskem. Igre so se pričele z diskvalifikacijo Karla Schranza zaradi profesionalizma, saj je načelo olimpijskih iger amaterizem.

Ženski smuk in veleslalom je presenetljivo dobila Švicarka Nadigova pred favorizirano Avstrijko Proell. Moški slalom je dobil Španec Ochoa, kar je bilo veliko presenečenje. Japonci so slavili trojno zmago na 70-metrski skakalnici, na veliki

pa je presenetljivo zmagal Poljak Fortuna.

NASTOPI JUGOSLOVANOV

To je bil kratak sprehod skozi vse olimpijske igre, njihove junake pa tudi poražence. Jugoslovani so nastopili na vseh olimpijskih igrah, razen na obeh v ZDA. Na prvih olimpijskih igrah leta 1924 je bil najbolje uvrščen Jugoslovčan na 24. mestu v teku na 18 km, to je bil Švigelj. Na OI 1928 je bil v teku na 50 km Joško Janša 23. Na igrah leta 1932 Jugoslovani niso nastopili. Leta 1936 je bil najbolje uvrščen Jugoslovčan, Jeseničan Franc Smolej. V teku na 50 km je bil deseti. Na isto mesto se je uvrstila tudi tekaška štafeta 4x10 km v postavi: Leo Knap, Avgust Jakopič, Alojz Klančnik in Franc Smolej. Leta 1948 sta bila tekača spet najbolje uvrščena Jugoslovana. Oba sta Jeseničana - Jože Knific je bil v teku na 50 km 14., Franc Smolej pa 15. Štafeta 4x10 km je bila deveta, zanj pa so tekli trije Jeseničani Tone Razinger, Jože Knific in Tone Pogačnik, četrti član ekipe pa je bil Matevž Kordež. Leta 1952 je najvišje uvrščen Jugoslovčan Janko Štefe, v smuku je bil 13., Janez Poldaj pa je bil v skokih 16. V teku na 10 km je bila Nada Birk-Kustec 14.

Leta 1956 sta Franc Cvenkelj v smuku in Jože Zidar v skokih zasedla 21. mesto. Janez Poldaj je v skokih 24. Najbolje uvrščena ženska Slavica Zupančič je bila v smuku 28.

Leta 1960 Jugoslovani niso nastopili. V letu 1964 pa je bila na OI najbolje uvrščena Majda Ankele, ki se je v slalomu uvrstila na 23. mesto. Jeseničan Peter Lakota pa je bil v smuku 29.

Leta 1968 si je Jeseničan Ludvik Zajc priboril pod jugoslovansko trobojnico deveto mesto na veliki skakalnici in 14. na srednji. Majda Ankele pa je bila v slalomu 12.

Leta 1972 je Danilo Pudgar dosegel najboljšo jugoslovansko uvrstitev. Na veliki skakalnici je bil osmi.

Hokejisti Jugoslavije so bili leta 1968 na OI v B skupini prvi, v letu 1972 so bili peti, leta 1964 pa šesti v B skupini. Na vseh treh turnirjih so naši igrali kvalifikacije za uvrstitev v A skupino, vendar so vse tri tekme izgubili.

XII. OLIMPIJSKE IGRE

Dvanajste zimske olimpijske igre moderne dobe bodo v Innsbrucku, potem ko so Američani odpovedali zaradi finančnih težav. Igre se bodo pričele, 4. februarja, končale pa s skoki na veliki skakalnici, 15. februarja. Avstrijski prireditelji niso imeli veliko dela, saj so bili prireditelji že IX. OI, ter so objekte potrebne za pričetek olimpijade že imeli, le modernizirati ter dopolniti so jih morali. Hokejisti A skupine se bodo pomerili v veliki dvorani olimpijskega stadiona, okrog katerega so proge za hitrostno drsanje. B skupina bo igrala v sejemski dvorani, kot pred 12 leti. Umetnostni drsalci bodo tekmovali v eliki snaphnjnjenici dvorani poleg glavnega stadiona. Skoki bodo na veliki skakalnici stadiona Bergisel kjer bo tudi začetna slovesnost. V Axamer-Lizumu bodo vse alpske discipline razen moškega smuka, ki bo na znanem Patscherkoflu. V vznožju Patscherkofla v Iglsu bodo boji v bobu in sankanju. Za obe disciplini je namenjena le ena proga, kar je seveda novost. V Seefeldu bodo na sporedu tekaške discipline, v bližini je tudi srednja skakalnica, ki jo bodo uporabljali tudi kombinatorci.

Jugoslavijo bo na OI 76 zastopalo 28 športnikov, 18 hokejistov, štirje skakalci, štirje alpski smučarji in dva tekača. Kakšne uvrstitve bodo dosegli naši športniki v Innsbrucku je težko naprej napovedovati. Upamo in želimo le, da bodo svojo državo častno zastopali in da se bodo za čimboljšo uvrstitev nekompromisno borili in tako opravičili zaupanje vse športne javnosti.

-tok

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

31. januarja zah. nem. barvni film HEINTJE, SONCE BO SPET ZA-SIJALO, režija Hans Henrich, v gl. vlogi Heinz Reincke, ob 15. uri.
31. januarja in 1. februarja amer. CS barvni film GOSPODAR ŽIVLJENJA IN SMRTI, režija Richard Lester, v gl. vlogi Omar Sharif, ob 17. in 19. uri.
2. in 3. februarja amer. barvni film POLETJE 42, režija Robert Mulligan, v gl. vlogi Jennifer O'Neal, ob 17. in 19. uri.
4. februarja šp. CS barvni jezik angleški SAM PROTI TOLPI, režija Tonino Valeri, v gl. vlogi Graig Hill, ob 17. in 19. uri.
5. februarja zaprto!
6. februarja franc. VV barvni film DVE DEKLETI V ENI PIZAMI, režija Jean Girault, v gl. vlogi Philippe Nicaud, ob 17. in 19. uri.
7. februarja amer. barvni risani film DETELJ NAGAJIVČEK, režija Walter Lantz, ob 15. uri.
Film poklanja svojim varčevalcem Jugobanka Ljubljana, vstop je prost z izkaznico ježkovega kluba.
7. in 8. februarja amer. barvni film ŽELO, režija George Roy Hill, v gl. vlogi Paul Newman, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

31. januarja in 1. februarja amer. barvni film POLETJE 42 ob 18. in 20. uri.

1. februarja zah. nem. barvni film HEINTJE, SONCE BO SPET ZA-SIJALO, ob 10. uri.
2. in 3. februarja amer. barvni film GOSPODAR ŽIVLJENJA IN SMRTI, ob 18. in 20. uri.
5. februarja VV barvni film PTIČI, ČEBELE, VSI TO POČNO, ob 18. in 20. uri.
6. februarja šp. CS barvni jezik angleški SAM PROTI TOLPI, ob 18. in 20. uri.
7. in 8. februarja amer. barvni film ŽLATO IN WHISKY, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

31. januarja amer. CS barvni film LOV ZA ZLATIMI IGLAMI.
1. februarja amer. VV barvni film PTIČI, ČEBELE, VSI TO POČNO.
4. februarja amer. barvni film POLETJE 42.
7. februarja amer. CS barvni film GOSPODAR ŽIVLJENJA IN SMRTI.

Kino DOVJE - MOJSTRANA

31. januarja amer. barvni film HUDIČEV VRT, ob 19.30.
1. februarja amer. CS barvni film LOV ZA ZLATIMI IGLAMI ob 19.30.
7. februarja amer. barvni film POLETJE 42, ob 19.30.

PROSIMO, PORAVNAJTE ČLANARINO AMD

V AMD Jesenice želimo za leto 1976 čim prej zaključiti obnovo članarine in zato ponovno prosimo vse voznike motornih vozil, da to naredijo čim prej.

AMD Jesenice svojim članom ob plačilu članarine za ceno 10 dinarejev nudi dodatne kupone za koriščenje malih uslug na vozilih.

Da bi zadovoljili pomoč in usluge čim večjemu številu našega članstva, bo organizirana dežurna služba mehanika od februarja dalje vsak ponedeljek in četrtek od 15.30 do 17.30 v prostorih AMD Jesenice.

AMD Jesenice

OBVESTILA, NAPOTILA IN OPOZORILA UDELEŽENCEM XI. ZIMSKEGA POHODA NA STOL

Letošnji XI. zimski pohod na Stol bomo izvedli v soboto, 21. in nedeljo 22. februarja v počastitev obletnice velike bitke na Stolu in 35-letnice vstaje jugoslovanskih narodov in bo kot vsi dosedanja, množična planinska manifestacija.

Na pohod so vabljeni planinci, borci NOV, pripadniki JLA in LO, taborniki, smučarji, lovci in ostali ljubitelji gora. Predstavniki posameznih organizacij in društev naj s seboj prinesejo državne in društvene zastave.

Ob spominskem obeležju dvema padlima graničarjema na karavli pri Valvasorju bomo v soboto, 21. II. ob 14.00 uri s krajšim kulturnim programom počastili spomin nanju.

V nedeljo 22. II. pa bo ob 10.00 uri komemorativna svečanost ob Prešernovi koči na Stolu.

V času XI. pohoda bo v karavli nad Valvasorjem spominski žig pošte Žirovnica. V prodaji bodo tudi posebne značke s pohoda na Stol, ki pa se bodo razlikovale od spominskih značk.

Kolone za vzpon na Stol se bodo formirale na križišču za Valvasorjem. Vsako kolono bodo spremljali člani alpinističnega odseka (AO) in gorske reševalne službe (GRS).

Pri odhodu bo vsak udeleženec prejel kupon rdeče barve, tega pa bo na Stolu zamenjal za modrega.

Ob povratku s Stola mora vsak udeleženec priti v karavlo nad Valvasorjem, kjer bo imelo vodstvo pohoda svoje prostore.

Udeleženci morajo tu oddati moder kupon, nato bodo tisti, ki so prvič na pohodu prejeli legitimacijo z vpisanim datumom pohoda in bronasto spominsko značko. Udeleženci pohodov iz preteklih let pa morajo s seboj prinesiti legitimacijo kamor jim bodo vpisali datum pohoda, prejeli pa bodo tudi ustrezno spominsko značko (srebrno za tri pohode, zlato za pet in plaketo za deset pohodov na Stol).

Vsem udeležencem pohoda iz leta 1975 so zagotovljene manjkajoče legitimacije in bronaste spominske značke. Razdeliti jih bomo poizkušali še pred letošnjim pohodom, če pa to ne bo možno, jih bomo razdelili v času XI. pohoda.

Odhod prve skupine na Stol bo 21. in 22. II. ob 6.00 uri.

Zadnja skupina pa bo lahko odšla na pot ob 11.00 uri.

Oddaljenejši udeleženci pohoda bodo lahko prenočili pri Valvasorju in v karavli.

Na Prešernovi koči na Stolu v soboto ne bo mogoče prenočiti, v nedeljo, 22. II. pa bodo koč ob 14.00 uri zaprli. Obe noči bo odprta tudi gostilna Pod Stolom, kjer se bodo udeleženci pohoda lahko odpočili.

Udeležencem iz Gorenjske predlagamo, da pridejo na Stol iz Žirovnice na dan vzpona.

Vzpon na Stol bo iz Žirovniške planine. Pot bo označena z rdečimi zastavicami, sestop pa bo obvezno po stari poti preko Zabreške planine - pot bo označena z modrimi zastavicami.

V primeru slabih vremenskih pogojev bo organizator določil drugačno smer vzpona in sestopa.

Udeležence pohoda opozarjamo, da se nihče ne sme oddaljevati od zastavicami označene smeri vzpona in sestopa. Odhod od Valvasorjevega doma je ob 6.00 uri, pred tem časom ne bomo razdeljevali kontrolnih kuponov. Udeleženci pohoda morajo upoštevati navodila in zahteve članov AO in GRS ter PM, ki bodo skrbeli za varnost pohoda.

Vse udeležence pohoda opozarjamo na potrebno opremo: cepin ali smučarske palice, čevlji z globokim profilom, primerna obleka - ne kavbojke, dva para volnenih rokavic in nogavic, snežna očala, rezervno perilo ter potrebno količino hrane in osvežilnih pijač.

Kontrola opreme bo ob odhodu na Stol, kjer bodo izločali vse udeležence pohoda z neustrezno opremo.

V Valvasorjevem domu in v karavli nad njim bo mogoče dobiti osvežilne pijače in čaj, v Prešernovi koči pa le čaj, zato še posebej opozarjamo na potrebno količino hrane, ki naj jo vsak udeleženec prinese s seboj.

Udeleženci pohoda naj se vzdržijo uživanja alkoholnih pijač, ker je le-ta slab pomočnik pri hoji v gorah.

Vsa planinska in ostala društva ter organizacije morajo sporočiti število udeležencev pohoda zaradi boljše organizacije pohoda do 10. II. 1976 na ZZB NOV občinski odbor Jesenice, Titova 86.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 31. januarja bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA EMONA Ljubljana, Prešernova cesta 1 a

V Kranjski gori bo v soboto, 31. januarja od 15. do 19. ure in v nedeljo, 1. februarja od 7. do 10.30 odprta trgovina

PIK BELJE in ŽIVILA Kranj, posloval. Vitranc

V Gozd Martuljku bo v soboto, 31. januarja od 15. do 19. ure in v nedeljo 1. februarja od 7. do 10.30 ure odprta

TP ROŽCA samopostrežba Gozd Martuljk

V Mojstrani bo v soboto, 31. januarja od 15. do 19. ure in v nedeljo, 1. februarja od 7. do 10.30 odprta trgovina MARKET MOJSTRANA

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru transportnih obratov se najlepše zahvaljujemo za organizirani poslovilni večer in prejeto darilo, katerega smo prejeli pri odhodu v zaslužni pokoj.

Tudi mi z velikim zadovoljstvom sledimo in se veselimo vaših delovnih uspehov, kakor da bi bili še vedno med vami. Še enkrat najlepša hvala z željo, da bi bilo tudi v bodoče vaše delo plodno in uspešno.

Lep pozdrav vsem sodelavcem Upokojeni sodelavci transportnih obratov v letu 1975

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru hladna valjarna se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Kolektivu obenem želim mnogo delovnega uspeha v letu 1976.

Janez Konkolič

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji železarne Jesenice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega zdravljenja.

Vsem želim še veliko uspehov v novem letu 1976.

Fani Zorko

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sindikalni organizaciji železarne Jesenice za denarno pomoč, ki sem jo dobila v času moje bolezni in mi je bila dobrodošla.

Zora Gojan

PODPORNIM ČLANOM PIHALNEGA ORKESTRA

Vse, ki so še podporni člani pihalnega orkestra JESENISKIH ŽELEZARJEV obveščamo, da podporno članarino za leto 1976 pobiramo vsak torek in četrtek od 17. do 19. ure v godbeni sobi v stavbi gledališča na Jesenicah. Podporna članarina je za eno leto 5000 din.

Pri plačilu morate predložiti potrdilo o plačani članarini za leto 1975. Kdor je v zaostanku s plačilom za eno leto je črtan iz članstva. Novih članov ne sprejemamo.

Podporno članarino za leto 1976 poravnajte najkasneje do 30. aprila 1976.

Odbor

OBCNI ZBOR TVD PARTIZAN JAVORNIK - KOROŠKA BELA

Upravni odbor TVD Partizan Javornik - Koroška Bela vabi svoje člane v petek, 30. januarja ob 18. uri na izreden občni zbor, ki bo v društveni telovadnici. Poleg obravnave in sprejema novih društvenih pravil, bo tekel pogovor tudi o nekaterih aktualnih problemih društva in na sploh o telesnovzgojni dejavnosti v krajevni skupnosti Javornik - Koroška Bela ter o bodočih nalogah.

Vabimo tudi vse nekdane člane Partizana zlasti pa vodnike in vodnice in vse tiste, ki jim je potrebno ali pa čutijo potrebo po zdravi rekreaciji.

V preteklem letu je bila telovadnica temeljito obnovljena, zgrajene so nove sanitarije in kupljeno je bilo nekaj nove opreme. Za vse to je bilo porabljenih nekaj nad 60.000 din, ki jih je v ta namen dodelila samoupravna telesnokulturna skupnost Jesenice.

ZAHVALA

Vsem, ki ste kakorkoli skušali ublažiti posledice globokih ran, ki nam jih je povzročila izguba naše drage

TATJANE BERGLES

roj. Ličof

se iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala velja kolektivu Iskre-obrat Blejska Dobrava in oddelku FRŠ Železarne ter sostanovalcem za izkazano pomoč, Tatjanini sodelavki pa za poslovilne besede. Vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremlili v prerani grobi, obdali s cvetjem in jo imeli radi, iskrena hvala.

ZALUJOČI: mož, mama, oče, sestra z družino, brat in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in stare mame

ANE HUTAR

se zahvaljujemo vsem za pozornost, izrečeno sožalje ter številno spremstvo na njeni zadnji poti. Iskrena hvala za podarjeno cvetje, vsem sosedom in znancem ter ostalim, ki so pokojnici izkazali zadnjo pozornost.

ZALUJOČI: sin Zvone z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nepričakovani smrti našega dragega moža, očeta, brata in tasta

FRANCA ČOPA

se najlepše zahvaljujemo vsem tistim, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Iskreno se zahvaljujemo obema govornikom za poslovilne besede, gasilec Bl. Dobrave ter pevcem za ganljive žalostinke. Enako se zahvaljujemo tudi pevskemu društvu Vintgar za podarjeni denarni prispevek. Prav lepa hvala organizacijam, sodelavcem, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje.

ZALUJOČI: žena, sin in hčerka z družinama, sestre ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru skupnih služb železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je v času bolovanja zelo dobrodošla.

Hadara Mulalić

PRIPRAVE NA INNSBRUCK

Najboljši jugoslovanski hokejisti se že od začetka prejšnjega tedna pripravljajo na letošnje olimpijske igre. Med najboljšimi so tudi jese- niški hokejisti: M. Žbontar, Ščap, Piriš, Smolej, F. Žbontar, Poljanšek in Hafner.

Reprezentanca je v teh dneh od- igrala še štiri prijateljske tekme in vse štiri izgubila. Dvakrat proti sov- jetskemu drugoligašu Kazani s 3:4 in 5:6, proti češkoslovaškemu prvo- ligašu Motorju iz Čeških Budjevic pa s 4:6 in 5:8.

Kljub porazom pa vodstvo naše reprezentance ni nezadovoljno, kajti naši izbranci so iz tekme v tekmo igrali bolje. To in dejstvo, da so naj- boljši jugoslovanski hokejisti po- kazali precej dobro fizično priprav- lenost, je najbrž porok, ki nam za- gotavlja, da nas na olimpiadi ne bodo razočarali.

DVOŠTEVILČNA ZMAGA KRANJSKE GORE

Hokejisti Kranjske gore, ki nasto- pajo v zaključnem delu mladinskega prvenstva Jugoslavije in so brez dvoma najresnejši kandidati za prvo mesto, so v zadnjem kolu gostovali v Subotici in tam premagali mla- dince Spartaka z visokim rezulta- tom 24:1 (8:0, 10:0, 6:1). To je še en dokaz več o superiornosti naših mla- dih hokejistov v Jugoslaviji, ne smemo pa pozabiti, da so tudi naj- resnejša konkurenta za naslov, ljubljansko Olimpijo premagali kar s 14:3.

Mladinci Jesenic so v nedeljo v dvorani v Podmežaklju odigrali za- ostalo tekmo državnega prvenstva proti Medveščaku in ga premagali z rezultatom 11:2.

Naj ob koncu še omenimo, da je oslabiljeno člansko moštvo Jesenic (brez reprezentantov) premagalo v Celju istoimensko moštvo z rezul- tatom 12:4. To je bilo memorialno srečanje v spomin na tragično pre- minulega celjskega hokejista Janeza Kokelja.

Smučanje

SMUČANJE V MOJSTRANI

Mojstrana je zibelka smučarskega športa. Veliko je imen, ki so pove- zana z razvojem smučarstva. Odkar se Jugoslavija udeležuje mednarod- nih tekmovanj, olimpiad in svetov- nih prvenstev, so bili v reprezentanci vselej zastopani tudi Mojstrančani. Imena: Rabič, Janša, Klančnik, Ja- kopič in Lakota, so znana pri nas in v tujini. Obdržati tradicijo in enako- vredno zamenjati prejšnje reprezen- tante — to so si vzeli za cilj še v rani mladosti Janez Polde, Zdravko Hle- banja, Mara Rekarjeva, Milena Cin- dričeva, Mato Krznarič, Marjan Pečar, Franci Lakota in še mnogo drugih.

Tudi na naši šoli se že nekaj let vključujemo v smučarska tekmo- vanja. Med pionirji že imamo mlade in perspektivne tekmovalce. V alp- skem smučanju sta to Ksenija La- kota, ki se med mladimi mladinkami že prebija med prvo deseterico ter Aleš Podrekar, ki je že dosegel prvo mesto na državnem prvenstvu cici- banov.

Med tekači sta odlična Dušan Đuričič, mlajši brat Tone Đuričič, ki je bil lansko leto državni prvak, in Darko Mrak, ki sta letos dosegla drugo in tretje mesto na republi- škem prvenstvu in imata že vrsto dobrih uvrstitev.

S treningi so že v lanskem letu začeli tudi skakalci. S skakalnim športom v Mojstrani je povezano mnogo slavnih imen. Okrog deset perspektivnih skakalcev na naši šoli trenirata Karel Krznarič in Berti Smid.

Zaradi slabih snežnih razmer je smučarsko društvo Mojstrana naba- vilo prenosno vlečnico, ki obratuje na Njivah, poleg velike vlečnice. Tov. Brezavšček, profesor telesne vzgoje na osnovni šoli, je organiziral in vodil smučarsko šolo za najmljše smučarje. Namen šole je bil sezna-

niti otroke v najprimernejši starosti s tehniko smučanja, kajti le tako lahko društvo dobi nov tekmovalni kader. Na razpis se je prijavilo 40 otrok, starih od šest do devet let. Na sneg jih je prišlo le 20; toliko jih bo tudi uspešno končalo smučarsko šolo 24. januarja. Šola bo trajala 45 dni po tri ure dnevno. Cicibani so že imeli več tekmovanj, na katerih so prikazali kar solidno znanje. Ob slovesnem zaključku bodo vsi dobili diplomu kot dokaz za uspešno kon- čano šolo, poleg tega pa še kolajne za prva tri mesta v slalomu, veleslalomu in smuku. Deset najboljših bo ob zaključku tudi vpisanih v smučarsko društvo, kjer bodo pod vodstvom trenerja nadaljevali s tre- ningi.

Smučarsko društvo bo med počit- nicami organiziralo treninge v smu- čarskem teku, ker želi dobiti vsaj deset novih tekmovalcev za to dis- ciplino. Šolo bo vodil tov. Šmid.

V primeru ugodnih snežnih raz- mer med počitnicami bo ŠSD — Janeza Polde na osnovni šoli orga- niziralo smučarski tečaj za vse uče- nce od 4. do 8. razreda. Tečaj bo skoraj brezplačen, razen simboličnega prispevka staršev, brezplačna bo tudi uporaba vlečnice. ŠSD bo poso- dil 20 kompletov smučarske opre- me učencem, ki nimajo lastne. Če ne bo dovolj snega ob veliki vlečnici, bo tečaj le za začetnike od četrtega do osmega razreda.

Čeprav morda nikoli ne bomo do- segli tekmovalnih uspehov naših predhodnikov, bomo sodelovali na tekmovanjih in se udeleževali tre- ningov, ki mnogokrat niso ravno lahki in prijetni. Z voljo in ljubez- nijo do športa, ki ima korenine v na- ših krajih, se da veliko narediti.

Ksenija Lakota

PREIZKUŠNJA LAVINSKIH PSOV

Od 14. do 18. januarja je bila vsakoletna preizkušnja lavinskih psov. Kot vedno do sedaj, je bil tudi tokrat organizator lavinski odsek postaje GRS Jesenice. Preizkušnja je bila zaradi slabih snežnih razmer na običajnih terenih, na Jezerškem pri Makeku, kjer so dovolj veliki in za takšne vaje primerni plazovi.

Preizkušnje so se udeležili vodniki lavinskih psov iz vse Slovenije, poleg njih pa so se preizkušnje udeležili tudi člani reševalne službe iz av- strijske Koroške, s katerimi že več let uspešno sodelujemo. Na preiz- kušnji je bil tudi načelnik podkomi- sije za plazove pri PZS Pavle Segula. Povabljen pa je bil tudi načelnik lavinske službe za Koroško Albert Gayl, pisec znane knjige PLAZOVI. Povabilu se je z veseljem odzval in zelo ugodno ocenil priprave na preizkušnjo, preizkušnjo samo, kot tudi delo našega lavinskega odseka in so- delovanje z enako organizacijo v so- sednji Avstriji.

Preizkušnja je bila sestavljena iz dveh delov. Najprej so psi iskali v snegu zakopane predmete, ki naj bi predstavljali opremo ponesrečenca, ki ga je zasul plaz; v drugem delu pa so iskali človeka, ki smo ga v ta namen zakopali v sneg.

Delo psov, kakor tudi vodnikov (usmerjanje psa, spodbujanje in pomoč pri iskanju) je ocenjevala posebna strokovna komisija GRS. Na osnovi ocen dela psa in vodnika je sestavljena alarmna lista psov, ki so v tej sezoni pripravljeni oziroma sposobni za iskanje ponesrečencev v plazovih. Preizkušnjo je opravilo

25 psov in vodnikov, članov GRS in PZ Slovenije.

Ceprav v zadnjem času pri nas zime niso takšne kot nekdaj, zaradi česar je tudi nevarnost nesreč s plazovi manjša, to organizacijo lavin- skega odseka ni uspavalo, saj nas sneg lahko preseneti vsak čas in zato moramo biti pripravljeni. Tega se vsi dobro zavedamo, zato se še s toliko večjo poštrevnostjo lotevamo dela. Kljub težavam in nenaklonje- nosti vremena je tudi letošnja preiz- kušnja popolnoma uspešna in še enkrat dokazala da PZS — lavinski odsek, ne počiva. Zasluge za to pa imajo vsi, ki so sodelovali v pripravah kot tudi pri izvedbi preiz- kušnje same.

30. JANUARJA FINALE PRVENSTVA V ŠAHU

Jutri, 30. januarja bo ob 16. uri v prostorih šahovskega doma na Jese- nicah finalni del prvenstva Železar- ne v šahu za leto 1975. Pomerile se bodo najboljše ekipe, ki so v štirih predtekmovalnih skupinah dosegle najboljše rezultate.

Vrstni red najboljših v predtek- movalnih skupinah, kjer je nastopilo štiriindvajset ekip je naslednji: 1. strojne delavnice 4,5 točke, 2. žičar- na 3,5, 3. nabava 2,5, 4. valjarna blum- ing — štekel 2,5, 5. elektro toplot- na energija, 1,5, 6. hladna valjarna 1,5, 7. sekretariat 0,5, 8. martinarna 0 točk.

JUDO

USPEL

MEDNARODNI DVOBOJ

V soboto, 24. januarja je bil v or- ganizaciji judo sekcije pri TVD Partizan Jesenice povratni mednarodni dvoboj med mladinskima reprezen- tancama pokrajine Venetto — Ita- lija in Slovenijo, ki so jo zastopali Jeseničani: Markizeti, Bečirovič, Vrdoljak, Ravnjak in Anderle, Ma- riborčan Kos ter Ljubljancani, člani Olimpije: Levičar, Kunčič in Petrič. Tekmovali so v kategorijah do 63 kg, 70 kg, 80 kg, 93 kg in nad 93 kg. V vseh kategorijah sta nastopila po dva judoista tako, da se je vsak srečal z vsakim.

Sodili so Cassotto in Salard zvez- na sodnika (Italija) in Blažič (Ljub- ljana).

REZULTATI PRVEGA KOLA: Markizeti : Burrio 0:0, Kos : Tri- vellato 0:5, Levičar : Sanna 7:0, Be- čirovič : Gaiofatto 0:5, Vrdoljak : Corso 0:10, Kunčič : Perinelli 0:5, Ravnjak : Fiorita 10:0, Petrič : Ste- fanuti 10:0 in Anderle : Civieri 0:10. Skupni rezultat po tehničnih točkah 27:45 in po borbenih 6:12 v korist re- prezentance Venetta.

REZULTATI DRUGEGA KO- LA: Kor : Burr 5:0, Markizeti : Tri- vellato 0:10, Bečirovič : Sanna 10:0, Levičar : Gaiofatto 0:0, Kunčič : Corso 0:10, Vrdoljak : Perinelli 0:10, Petrič : Fiorita 10:0, Ravnjak : Fiorita 10:0 in Anderle : Civieri 10:0. Skupni rezultat drugega kola po tehničnih točkah je bil 40:35 v korist gostov, po borbenih pa je bil ne- odločen 9:9.

Namizni tenis

NEUSPEH V KRANJU

Nemiznoteniški igralci Murove in igralci druge jeseniške ekipe, ki v letošnji sezoni nastopajo v Gorenjski namiznoteniški ligi, so se v soboto in nedeljo, 17. in 18. januarja udeležili prvega dela Gorenjske namiznoteniške lige v Kranju. Tek- movanja, ki se je odvijalo po turnir- skem sistemu, so se udeležile ekipe devetih klubov iz vse Gorenjske.

Tokrat so imeli največ uspeha igralci SAVE iz Kranja, ki so prvi del tekmovanja končali brez poraza in tako osvojili prvo mesto. Na dru- go mesto, se je uvrstila ekipa Kondorja iz Skofje Loke, na četrtem me- stu pa so tokrat pristali igralci Mu- rove, ki so izgubili tri dvoboje in to proti ekipi SAVE in Kondorja ter nepričakovano proti ekipi Lesc.

Ce bi ocenjevali igro ekipe Murove, bi prišli do zaključka, da so tokrat zaigrali precej pod svojimi zmoglostmi, kar pa ne velja za igral- ca Lavtižarja, ki je bil med najboljšimi igralci prvega dela s tremi porazi, precej pod pričakovanji pa sta tokrat zaigrala Filipovič in Ravnjak.

Tekmovanja v Kranju se je ude- ležila tudi druga ekipa NTK Jese- nica, ki je na koncu prvega dela lige svojila sedmo mesto. Kljub temu, da so nastopili z zelo mlado ekipo, s pionirji, pa lahko mladim igralcem za- merimo neborbenost. Za ekipo Je- senic II so nastopili: Babič, Robič in M. Korbear.

Drugi del lige se bo pričel prihod- nji teden in lahko upamo, da bodo igralci obeh jeseniških ekip svoje uvrstitve iz prvega dela popravili.

FR.

SEKTOR NOVOGRADENJ PRVAK ŽELEZARNE V ODBOJKI — 1975

V ponedeljek, 19. januar- ja se je v telovadnici osnov- ne šole Tone Cufar Jesenice končalo prvenstvo Železar- ne v odbojki za leto 1975. Skupaj je v predtekmoval- nih nastopilo 26 ekip iz obratov in oddelkov, tri najboljše pa so se pomerile v finalnem delu prvenstva.

REZULTATI: 1. sektor novogradenj, 2. kadrovski sektor, 3. SEO, 4. profilar- na, 5. elektro vzdrževanje itd. Za zmagovalno ekipo so nastopili: Peter Kunc, Stanko Eržen, Janez Vehar, Mitja Benedičič, Peter Mu- har, Ivan Cundrič, Vilijam Fert in Alojz Krauthaker.

V skupnem seštevku je zmagala ekipa Venetta, po tehničnih točkah 85:62, po borbenih pa 21:15.

Mladinska reprezentanca pokra- jine Venetto je zaslužno zmagala, saj je bila tehnično boljša ekipa, predvsem so se odlikovali v borbi v parterju, kjer so pokazali veliko gibčnost, moč in upornost.

Reprezentanca Slovenije ni raz- očarala. V prvem kolu, ko nasprot- nikov še niso poznali, so visoko izgu- bili, medtem, ko bi lahko drugo kolo z malo več srečo dobili. Najboljši v ekipi Slovenije so bili Jeseničani Ravnjak, ter Ljubljancani Levičar in Petrič, ki sta tudi članska državna prvaka ter olimpijska kandidata, če- prav nastopata še v mladinski kon- kurenci. Trener Skraba iz Ljubljane, ki je vodil mladinsko reprezentanco, je bil zadovoljen tudi z ostalimi judoisti čeprav poraženi, so poka- zali, da se znajo in hočejo boriti, vendar jim manjka še rutina, ki jo dobijo le v tako težkih dvobojih in ob rednih treningih.

Pred pričetkom dvoboja je vse pri- sotne pozdravil predsednik TVD Partizan Jesenice Metod Balder- man, ob koncu pa se je od tekmo- valcev poslovil ter jim predal spo- minske plakete predsednik občin- skega sveta Zveze sindikatov Jese- nice Anton Grošelj, ekipi sta si iz- menjali pokala, za najboljšega judo- ista turnirja pa je bil izbran Srečo Petrič, reprezentant Slovenije.

Priznanje in pohvalo zasluži tudi judo sekcija TVD Partizan Jesenice, ki je dvoboj odlično izpeljala, s čim- er so bili zadovoljni tudi številni gledalci, ki so burno pozdravljali lepe mete in borbo v parterju, ki so jo izvajali člani obeh ekip. Dvoboj bi lahko postal tradicionalen, saj je za take kvalitetne dvoboje veliko za- nimanje, kar priča dober obisk gle- dalcev, sami tekmovalci pa bi si tako pridobivali na kvaliteti, kar je pogoj za nadaljne uspehe in razvoj juda na Jesenicah in v Sloveniji. Razen tega pa je to tudi koristna oblika delo- vanja pri poglobljanju dobrih sosed- skih odnosov med dvema sosednima državama.

-tok

V teh počitniških dneh na terenih med Podkorenom in Planico vsak dan smuča okrog 250 učencev jeseniških osnovnih šol. Počitniško smučarsko šolo je organizirala telesna kulturna skupnost in športno društvo Jesenice

Kegljanje na asfaltu

ODLOČITVE ŠE NI

Spor okoli izpada iz prve sloven- ske lige v kegljanju na asfaltu še vedno ni rešen. Potem, ko je na pro- test KK Hmezad — Žalec, KK Ljubljana izgubila točke, se je Hme- zad izenačil s 16 točkami z Bra- nikom in Jesenicami. Tako so ta tri moštva zasedla sedmo, osmo in de- veto mesto ter je bilo potrebno razigravanje. Na tem troboju je Branik zasedel prvo, Jesenice drugo in Hmezad tretje mesto in tako je Hmezad v končnem vrstnem redu v I. slovenski ligi zasedel deveto mesto in s tem izpadel iz lige. Hme- zad pa je zopet vložil protest, na katerega je tekmovalna komisija odgovorila negativno. Hmezad se s tem ni zadovoljil in vložil še en pro- test na predsedstvo hokejske zveze Slovenije. Predsedstvo je zaradi eno- stranske in slabe obveščenosti z gla- sovanjem razveljavilo rezultat Jese- nic in Hmezada ter odločilo nov dvoboj. V tem dvoboju so Jesenice izgubile. Ker pa je bilo tudi pri tem dvoboju nekaj nepravilnosti, so se Jesenice pritožile in tako je prišlo do razprave na seji predsedstva. Sklep seje je, da se počaka do odločitve kegljaške zveze Jugoslavije, kajti medtem je uprava kegljaškega kluba Jesenice vložila pri KZJ prijavo za

zaščito zakonitosti. Tak je bil v grobem celoten razvoj dogodkov okoli izpada iz lige.

Da bi pa bila zadeva bolj razum- ljiva, je treba pogledati nekatera dejstva in nepravilnosti, ki so se dogajale. Tekmovalna komisija je naredila usodno napako, ko je na protest Hmezada razveljavila rezul- tat tekmovalca Ljubljane, ki ni imel veljavnega zdravniškega pregleda. V takem primeru predvideva disciplin- ski pravilnik le kazen za tekmovalca in sicer od enega do šest mesecev nenastopanja. Če teh dveh točk, nepravilno podeljenih od tekmoval- ne komisije, Hmezad ne bi dobil, bi že takoj izpadel in bi vse ostale pri- tožbe odpadle. Pozneje razveljavljen rezultat razigravanja zaradi nepo- membni nepravilnosti zopet kažejo nepravilne odločitve in še večji zaplet. Ker pa so Jesenice vložile zahtevo za zaščito zakonitosti pri KZJ in protest na odigran dvoboj s Hmezadom, je prišlo predsedstvo v zelo kočljiv položaj ter si ne upa izreči razsodbe, zato so prišli do od- ločitve, da počakajo na odločitev KZJ. Medtem pa tekmovanje v prvi slovenski ligi teče dalje brez de- setega člana, brez Hmezada ali Jesenic.

C.